Recull d'aparicions als mitjans de comunicació

Any 2019

institut infància i adolescència

iermB

RESUM ANUAL DELS IMPACTES ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Durant l'any 2019, l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona, així com els programes i projectes que duu a terme han tingut **48 aparicions a mitjans de comunicació**, incloent 5 entrevistes i 8 articles propis publicats en premsa.

SEGONS TIPUS DE MIJTÀ DE COMUNICACIÓ				
Ràdio	Televisió	Premsa	Online	**Total**
4	2	15	27	**48**
8 són articles propis publicats en premsa		**5** són entrevistes o contenen declaracions		

SEGONS PROGRAMA				
Observatori 0-17	Parlen els nens i nenes	Ciutat jugable	Oportunitats educatives	**Total** 67
18	4	27	18	

SEGONS INICIATIVA	
Per iniciativa del mitjà	8
Per iniciativa de l'Institut	40
TOTAL	48

Llistat d'aparicions a mitjans de comunicació (amb enllaços)

DATA	TIPUS MITJÀ	MITJÀ	TITULAR
15/1/2019	Premsa escrita	El Culturista	Editorial: Botes d'aigua
15/1/2019	Premsa escrita	El Culturista	Entrevista a Maria Truñó
6/2/2019	online	3/24	Barcelona presenta el primer pla del joc a l'espai públic
6/2/2019	online	Ara	La pilota torna a ser benvinguda a les places de Barcelona
6/2/2019	online	Ara	Sam Williams: "els nens volen més arbres, carrers per córrer i respirar aire net"
6/2/2019	tv	Betevé	Barcelona retira la prohibició de jugar a pilota en parcs i places
6/2/2019	online	El Diari de l'Educació	Barcelona, de ciutat amb àrees de joc a 'ciutat jugable'
6/2/2019	online	El Mundo	Colau cortará calles los domingos para ampliar espacios de la vía pública donde se pueda jugar
6/2/2019	online	La Vanguardia	Encuesta: ¿Apruebas que se pueda jugar a pelota en algunas calles y plazas?
6/2/2019	online	La Vanguardia	Barcelona quiere asegurar el derecho al juego y cortará calles los domingos para ampliar espacios
6/2/2019	online	El Periódico	Colau retirará al fin los carteles 'antiniños' de todas las plazas
6/2/2019	online	Vilaweb	Barcelona presenta el primer pla del joc a l'espai públic
7/2/2019	Premsa escrita	Ara	La pilota torna a ser benvinguda a les places de Barcelona
7/2/2019	Premsa escrita	Ara	Sam Williams: "els nens volen més arbres, carrers per córres i respirar aire net"
7/2/2019	Premsa escrita	El Periódico	Colau retirarà per fi els cartells 'antinens' de totes les places
7/2/2019	ràdio	La Cope	Es posa en marxa "el pla del joc" a Barcelona
7/2/2019	Premsa escrita	La Razón	Quitan los carteles que prohiben jugar a pelota
7/2/2019	Premsa escrita	La Vanguardia	Jocs amb regles
7/2/2019	Premsa escrita	La Vanguardia	Barcelona deixa de prohibir als nens ugar a pilota al carrer
7/2/2019	ràdio	Rac1	Barcelona traurà els cartells on diu "prohibit jugar a pilota"
13/2/2019	ràdio	Betevé	El matí de Barcelona: tertúlia sobre assetjament a l'escola
24/2/2019	online	La Vanguardia	El 'patio trasero' del Ayuntamiento de Barcelona inicia el cambio de look
28/2/2019	online	Public Space	Entrevista a Francesco Tonucci (jornada Joc i Ciutat)
7/3/2019	Premsa escrita	Público - El quinze	Una ciudad para jugar
1/5/2019	Premsa escrita	Barcelona Societat	Impactes subjectius del Fons 016 en la vida dels infants, adolescents i les famílies

30/6/2019	online	Educa Barcelona	S'hi troben bé els infants a l'escola? Parlen els nens i nenes
15/7/2019	Premsa escrita	Anuari Metropolità de Barcelona	Ciutat jugable i ciutat jugada: diagnnosi de les oportunitats de joc a l'espai públic de Barcelona
15/7/2019	online	Anuari Metropolità de Barcelona	Ciutat jugable i ciutat jugada: diagnnosi de les oportunitats de joc a l'espai públic de Barcelona CATALÀ
15/7/2019	online	Anuari Metropolità de Barcelona	Ciutat jugable i ciutat jugada: diagnnosi de les oportunitats de joc a l'espai públic de Barcelona ANGLÈS
17/7/2019	online	Al dia	Augmenten a Barcelona els graduats a l'ESO i els menors de 3 ansy escolaritzats
17/7/2019	online	Al dia	Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona
17/7/2019	online	Ara online	Un alumne de Ciutat Vella té sis vegades més possibilitats de fracàs escolar que un de Sarrià
17/7/2019	online	CATzona	Un alumne de Ciutat Vella té sis vegades més possibilitats de fracàs escolar que un de Sarrià
17/7/2019	online	CCMA	Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona
17/7/2019	online	Critic	Francesco Tonucci: “Els polítics haurien d’aconseguir més seguretat amb la presència de nens al carrer i no amb la por”
17/7/2019	online	La república	Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona
17/7/2019	online	Social.cat	L'alumnat que no assoleix les competències bàsiques es duplica als districtes amb menor renda
17/7/2019	online	TotBarcelona	Els alumnes de Nou Barris i Ciutat Vella suspenen els doble de coneixements d'ESO
17/7/2019	online	Vilaweb	Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona
18/7/2019	Premsa escrita	Ara	El fracàs escolar s'agreuja als districtes més pobres
18/7/2019	online	Diari El jardi	Sarrià-Sant Gervasi lidera la desigualtat educativa entre districtes de Barcelona
4/9/2019	online	Educa Barcelona	Els alumnes que suspenen les competències bàsiques a Ciutat Vella dupliquen gairebe
24/9/2019	online	Catalunya Plural	Els alumnes que suspenen les competències bàsiques a Ciutat Vella gairebé tripliquen la mitjana de Barcelona
8/10/2019	online	Crític	Els reptes educatius de Barcelona: una mirada en clau d’equitat
22/10/2019	online	Educa Barcelona	14 reptes de ciutat per tenir més i millors oportunitats educatives
1/11/2019	Premsa escrita	Barcelona Societat	Parlen els nens i nenes, una eina de ciutat per conèixer i millorar el benestar de la infància, des del seu punt de vista i amb el seu protagonisme

1/11/2019	Premsa escrita	Barcelona Societat	Oportunitats educatives de la infància i l'adolescència: informes per basar les polítiques públiques en evidències
9/12/2019	ràdio	La Fundició	Ciutat jugable: conversa amb Emma Cortés al programa de ràdio "des dels blocs, La Fundició"

El Culturista
L'agenda familiar de Barcelona
(/)

La revista El Culturista

Editorial nº 26:
Botes d'aigua

Si una cosa no ha faltat mai a casa, han estat unes bones botes d'aigua! Podia ser com a regal d'aniversari, per una compra de canvi d'estació… sigui com sigui ha estat la peça de calçat que m'ha acompanyat des de petita i que segueix sent la meva indumentària predilecta! I això que no vivim en un lloc de pluja abundant, en principi. Puc aguantar tot un dia amb les botes d'aigua posades encara que ja hagi sortit el sol i tingui els peus arrugats del contacte amb el plàstic. I també me les poso per regar les quatre plantes que tinc al celobert.

M'evoquen naturalesa, aventura, infantesa i joc, joc a l'aire lliure que a ciutat tanta falta ens fa. Fa pocs dies vam poder parlar amb la Maria Truñó, directora de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona i, entre moltes reflexions, ens deia que «vivim un dèficit del joc, del joc autònom». I aquest és un dels motius perquè, conjuntament amb l'Ajuntament, hagin engegat un projecte transversal per transformar Barcelona en una ciutat jugable. L'ambició del projecte no és només anar mantenint i construint noves àrees de joc, sinó repensar la ciutat per incorporar tot l'entorn urbà de cara al joc fortuït, esportiu i l'estimulació del joc. El terra es pot convertir en una pissarra gegant; els bancs, en el millor amagatall, i els bassals d'aigua, en la piscina on capbussar-se amb les botes d'aigua.

Aprofiteu el que queda d'hivern per preparar-vos alguna tassa de xocolata desfeta, exprimir els jocs de taula i calçar-vos les botes per descobrir el Rec Comtal, que encara es veu al barri de Vallbona.

On puc trobar-la ?

(https://www.google.com/maps/d/u/0/embed?mid=1x7WvN2xBXBpMIHRsFjTWdnp37hY&ll=41.41356971870204%2C2.1364906779297144&z=13)

El Culturista
L'agenda familiar de Barcelona
(/)

Maria Truñó

Per: **Marina Llompart**

Maria Truñó i Salvadó és la directora de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (http://institutinfancia.cat/)També va ser responsable d'incidència política, gestió del coneixement i sensibilització d'Unicef Catalunya i ha treballat a entitats com la Fundació Bofill o l'Escola de Cultura de Pau. Hem volgut parlar amb ella de la tasca que realitza l'Institut per vetllar pels drets dels infants a la ciutat de Barcelona i també per reflexionar sobre el paper dels infants i els adolescents dins les ciutats actuals.

Per les persones que no estiguin familiaritzades amb l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona, quin és el seu paper?

El seu paper és el de contribuir a millorar les polítiques locals que afecten a la infància a la ciutat de Barcelona. L'objectiu últim és que els nens i nenes visquin millor a la ciutat, ajudar a la seva visibilització, a tenir més en compte les seves necessitats i les seves perspectives pròpies. Ho intentem aconseguir a través de la gestió del

coneixement, de la investigació per saber com viu aquest col·lectiu i no de l'atenció directa. La idea principal és la de treballar "per a, des de i amb" la infància i l'adolescència en l'àmbit local.

Com porteu a terme els diferents projectes?

Nosaltres som una institució pública petita i tenim una partida pressupostària ordinària per part de l'Ajuntament de Barcelona per donar-los serveis de coneixement i acompanyament en el seu paper de garantia dels drets dels infants i adolescents. Per exemple, estem ajudant a l'Ajuntament a repensar les oportunitats de joc a la ciutat amb el projecte Ciutat jugable (https://elculturista.cat/entrada-culturista/barcelona-dona-molt-de-joc-espais-ludics-parcs-jocs/). No som, per tant, una institució passiva que espera que li arribin projectes, sinó que intentem motivar-los i empènyer per fer avançar els drets de la infància i l'adolescència i el seu protagonisme en les polítiques locals.

Hi ha una visió generalitzada de la infància, només com els ciutadans del futur però el que intentem fer veure és que ells són ciutadans del present, i hem de lluitar també pel seu benestar ara. Hi ha una línia de pensament molt interessant de la infància com una etapa socialment estratègica de la vida i que precisament va defensar el premi Nobel d'Economia James Heckman, que tota la inversió que es fa en infància té un altíssim retorn social i econòmic. Ve a dir que els diners públics haurien de prioritzar aquest moment del cicle vital, especialment la primera infància, quan la lluita contra les desigualtats socials i les possibilitats de construir trajectòries vitals des de la igualtat d'oportunitats és més efectiva. Aquesta és la perspectiva principal de l'Institut.

En una entrevista a TV3 l'any 2014, parlant de les ajudes i la protecció que dona el govern a les famílies, es parlava de la crisi com un dels elements que havien fet minvar aquestes ajudes. Considereu que amb la recuperació que estem vivint es van recuperant i augmentant aquestes mesures de protecció?

Totes les mesures, les prestacions i els serveis adreçats a la infància i l'adolescència van ser les primeres a patir les retallades quan va arribar la crisi i hem perdut molt pel camí. En l'àmbit polític els infants i adolescents són ciutadans de segona perquè no voten però algú ha de posar damunt la taula que els interessos d'aquest col·lectiu ens importen. Només hem de pensar en les xifres: tenen interès directe en el benestar dels infants 4 de cada 10 veïns de la ciutat de Barcelona, si sumem el 15% dels habitants que són infants o adolescents més el 23% de la població que són adults que cuiden i conviuen amb nens i nenes a casa. Així i tot, segueix sorprenent com és un tema que es té poc en compte i que el famós dret a l'interès superior de l'infant (o en paraules col·loquials el principi de "els infants primer") no es prengui prou seriosament.

Calen mesures valentes per part de tots els governs, l'espanyol, el català i els municipals. Aquest últim és el que menys marge de maniobra té però, tot i això, a Barcelona, mentre altres administracions retallaven començant per la infància, s'han fet iniciatives molt valuoses per pal·liar els efectes de la crisi com el Fons d'Ajut d'emergència social per a infants de 0 -16, que funciona des de l'any 2015. S'ha de tenir en compte que a Barcelona i a Catalunya entre un 28% i un 30% dels ciutadans de 0-17 anys viuen en llars per sota del llindar de la pobresa i que la taxa de pobresa infantil és 8 punts percentuals superior a la del conjunt de la població tant barcelonina com catalana.

Les dades corroboren que la pobresa infantil segueix sent un problema social estructural molt preocupant a la ciutat, de la mateixa manera que ho és a Catalunya i a Espanya que segueixen a la cua d'Europa en benestar infantil (al costat de Bulgària, Romania i Grècia). Comparativament, Barcelona té menys pobresa infantil i és menys intensa que al conjunt de Catalunya. En aquest context, preocupa especialment la desigualtat de rendes a la ciutat que és més gran en l'etapa vital de la infància que en el conjunt de la població. Molts informes recents alerten d'aquesta problemàtica als països rics, en cap cas és un fenomen només de la ciutat. Això és una injustícia que ens situa lluny de la suposada igualtat d'oportunitats i que hipoteca la cohesió social.

Creus que hi ha component cultural al fet que, tot i les evidències dels beneficis d'invertir en infància (com fan molts països), n'hi hagi d'altres (com Espanya i altres que has anomenat) que segueixin anant a la cua?

Efectivament crec que hi ha un tema antropològic, que estem en una societat que dona una responsabilitat més gran a les famílies que a les polítiques socials i es veu reflectit en les partides que destinem, no només a polítiques de protecció, sinó a l'educació no universitari, a salut primària i pediàtrica i salut mental (en una etapa decisiva com s'ha reflectit en el Pla de Salut Mental a la ciutat de Barcelona).

Hi ha escassa consciència social de la infància com a bé comú, com a afer públic que mereix inversió. Catalunya inverteix només un 0,8% del seu PIB en protecció de la infància i les famílies i Espanya un 1,2% quan la mitjana dels 28 països de la UE es situa al 2,4%. En l'imaginari col·lectiu considerem que els nens i nenes són responsabilitat dels seus pares i especialment de les mares i que és la família qui ha de tirar endavant. La manera com es prioritzen i s'inverteixen els pressupostos no és gratuïta i reflecteix les creences i apostes socials de cada país. El primer que cau amb l'arribada de la crisi, almenys aquí a Catalunya, són totes les ajudes que repercutien més directament en la infància: eliminen la prestació universal per infant a càrrec, redueixen les ajudes del PIRMI afectant a més de 10.000 infants, empitjoren els serveis públics d'educació i salut primària, etc.)

Són les ciutats uns ambients que propicien aquesta visió de la infància i l'adolescència com a ciutadans de segona? Quin són, sota el vostre punt de vista, els elements més problemàtics?

Sí, i precisament l'Institut està treballant per a l'Ajuntament en aquesta línia, tant amb el projecte de Ciutat Jugable com amb el programa Parlen els nens i nenes (http://institutinfancia.cat/projectes/benestar/): benestar subjectiu de la infància a Barcelona. Es tracta d'una enquesta a 4.000 nens i nenes de 10 a 12 anys que ens permet saber les seves percepcions sobre diversos aspectes del seu benestar. Una de les dades més cridaneres és que la meitat no estan satisfets amb els espais de joc que tenen al barri i també la meitat informen que no dediquen prou temps al joc a l'aire lliure.

L'altra gran tema que ha sorgit és el tema de l'autonomia per fer, per decidir, per moure's, el reconeixement de les seves capacitats a l'escola, a casa i al barri. En el tema de l'autonomia hi intervindrien, com a mínim, dos factors: disseny urbà i pràctiques i creences socials relacionades amb l'hiperproteccionisme que talla les ales als infants, retroalimentant les seves inseguretats i pors. Hem d'aprendre a equilibrar entre l'autonomia total i el proteccionisme excessiu per entendre que són infants amb capacitats creixents i ganes d'exercir-les com a ciutadans del present i no projectes de ciutadans del demà on sí que podran fer i coresponsabilitzar-se.

La millor manera de conèixer aquest 15% de la població i d'establir una democràcia més plural és precisament preguntant directament quines són les seves necessitats i els seus interessos i tenir-los en compte en la presa de decisions. Després de preguntar cal lluitar i trobar múltiples fórmules perquè formin part més activa de la vida social i comunitària de la ciutat.

Donem prou importància al lleure dels infants?

Hem de canviar radicalment de paradigma, canviar la consideració social que es té del joc. Vivim un dèficit del joc, del joc autònom i això repercuteix en els temes d'obesitat infantil, salut mental, autoconfiança que s'aconsegueix mitjançant la descoberta, la gestió del risc o l'autonomia per a prendre decisions mentre es juga… Estem intentant que es vegi el dret al joc de la mateixa manera que s'entenen els altres drets. Estem treballant de manera transversal dins l'Ajuntament i participativa per elaborar una proposta de primer pla del joc de Barcelona per conèixer, ampliar i diversificar les oportunitats de joc a l'espai públic de la ciutat. Aquest pla no només busca estudiar els entorns lúdics dels més petits sinó també ampliar la mirada de les necessitats lúdiques dels adolescents i joves, així com dels adults que cuiden i acompanyen als infants mentre juguen.

Com a directora de l'Institut i com especialista en els drets de la infància, quins són els principals problemes per aquesta franja d'edat, a més de les escandaloses xifres de pobresa infantil?

Crec que a més de les diverses formes de pobresa, el que és vertaderament escandalós és la desigualtat creixent en la infància. No es tracta tant de tenir mancances econòmiques i materials sinó la dificultat per accedir a certes oportunitats importants per al seu creixement i per sentir-se bé amb si mateixos. Per exemple, la dificultat per apuntar-se a l'activitat extraescolar que voldrien, per fer un esport o per gaudir experiències culturals, que és un àmbit de moltes desigualtats, tot i que ha millorat en els últims anys amb una oferta més gran de beques. Aquí també entra en joc la dimensió emocional, el fet que els nens es sentin cuidats, escoltats i segurs i amb referents adults que els donaran suport quan ho necessitin, i aquí les dades de la recerca del *Parlen els nens i nenes* no són positives.

Podeu llegir l'informe aquí (http://institutinfancia.cat/mediateca/agenda-dels-infants-propostes-millorar-nostre-benestar/).

Barcelona presenta el primer Pla del Joc a l'espai públic

06/02/2019 - 23.00

ACN Barcelona.-L'Ajuntament de Barcelona ha presentat aquest dimecres el primer Pla del joc a l'espai públic, una iniciativa que situa el joc i l'activitat física a l'aire lliure com a eines "clau" per aconseguir una ciutat més habitable. El pla posa en valor els "amplis beneficis" d'aquestes eines, tant per al desenvolupament i benestar de la infància i l'adolescència com per a la salut i la vida comunitària i la convivència de tota la ciutadania. El pla és el resultat d'un procés "transversal i participat", de més de 400 persones involucrades, segons indica l'Ajuntament. Recull demandes ciutadanes i socials, s'inspira en plans de joc pioners d'altres ciutats com Dublín o Londres i respon a les recomanacions de Nacions Unides per fer avançar el dret al joc, "dret humà específic d'infants i adolescents".

A partir d'aquesta iniciativa el consistori aspira a que la ciutat passi de tenir àrees de jocs infantils a ser "una ciutat jugable", amb zones específiques de joc "més diverses, creatives, accessibles i inclusives" que les actuals. Des del consistori afirmen que es tracta de "trencar barreres" i que el joc "desbordi" els entorns de les àrees.Amb aquesta visió, el Pla del joc concreta 63 actuacions que responen a una òptica integrada i transversal que combina accions d'urbanisme (des de microintervencions i urbanisme tàctic a grans transformacions urbanes) i accions socials (des de dinamitzacions itinerants a nous conceptes en serveis públics).

La pilota torna a ser benvinguda a les places de Barcelona

L'Ajuntament retira els cartells que en prohibeixen l'ús i preveu talls de trànsit en diumenge

5 min. BARCELONA 06/02/2019 19:00

MARIA ORTEGA

0 Comparteix Guarda
Facebook (https://www.facebook.com/sharer/u=http://ara.cat/_81a9b43f?s=f)
Twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_8
Whatsapp (https://web.whatsapp.com/send?text=La%20pilota%20torna%20a%
Mail (mailto:?subject=Diari ARA: La pilota torna a ser benvinguda a les places de Barcelona - http://ara.cat/_81a9b43f?s=e)

Barcelona ja no prohibeix jugar al carrer

Que ningú no prohibeixi jugar a la canalla i que l'espai públic s'ompli de joc més enllà de les àrees específicament creades per a això. Es l'objectiu del Pla de Joc a l'Espai Públic que Barcelona està preparant amb l'horitzó 2030 i que preveu, d'entrada, retirar tots els cartells que prohibeixen jugar a pilota en places, carrers i parcs. En lloc de la prohibició, s'hi posaran senyals que animin a jugar de manera que es respecti l'entorn i la ciutat és "cap conflicte", ha defensat la tinent d'alcalde d'Urbanisme, Janet Sanz, en la presentació de l'estratègia per deixar clar que, més enllà de prohibir determinades conductes, cal incidir en l'educació per evitar que les pilotes puguin molestar gent gran o persones que fan un cafè en una terrassa. Sanz ha concretat, de fet, que el seu equip ja fa mesos que retira aquestes prohibicions –l'equip d'Ada Colau també volia abolir les multes per jugar al carrer que s'inclouen a l'ordenança de civisme– i que hi ha places que fa anys que apliquen mesures com les pilotes d'escuma per evitar que el soroll –o els cops– de les de cuir o plàstic molestin a qui no juga. La idea és que, com més espai destina la ciutat al joc, menys en destina al trànsit, i es converteix en un lloc més segur i més agradable. I, per tant, benvingudes siguin les pilotes i els cubells i les pales a l'espai públic, perquè vol dir que són els més petits els que es fan seu el carrer.

El pla, que avui s'ha presentat en el marc d'unes jornades sobre joc i ciutat, també inclou mesures com la de tallar carrers principals en diumenge per fomentar-hi el joc. La iniciativa ja s'ha aplicat en llocs com el carrer Gran de Gràcia, on es fa un tall mensual, o el carrer Consell de Cent, que es talla regularment per al mercat de pagès. La idea que ara es presenta és que hi hagi un tall a cada districte i que es repeteixi cada diumenge al matí. De moment, però, encara no s'ha concretat quins són els deu espais triats.

rearà grans espais per jugar al carrer
(https://www.ara.cat/societat/Barcelona-creara-espais-perque-puguin_0_1964203703.html)

"El joc és un dret fonamental", ha remarcat la tinent d'alcade de Drets Socials, Laia Ortiz, que l'ha posat al mateix nivell que l'alimentació o l'habitatge i ha remarcat que, per això, la ciutat ha d'oferir espais on poder-ho fer amb garanties i que aquests llocs han d'anar molt més enllà de les petites zones infantils i els parcs. El govern de Colau ja va deixar clar quan va esbossar el punt de partida d'aquest pla que tenia intenció de projectar una vintena d'espais lúdics sense tanques i que cinc incorporarien grans elements de joc com els que hi ha en altres ciutats europees. La plaça del Sol, a Gràcia, per exemple, ja ha estrenat una gran estructura singular i se'n preveuen, durant aquest any, als Jardins de la Indústria, al Parc Central de Nou Barris, al Parc de la Pegaso i a la Meridiana.

→ **Jugar entre els tentacles d'un pop a Sant Andreu**

A banda de retirar els cartells que estigmatitzen el joc i de tallar carrers per muntar-hi propostes infantils, l'estratègia municipal de foment del joc també inclou propostes itinerants de joc a les places, com les que ja s'ofereixen, a l'estiu, a Gràcia. I també facilitar que esplais i caus facin seus els espais propers i hi muntin activitats, així com millorar els entorns dels centres escolars perquè funcionin, a la pràctica, com una mena de plaça.

'Sí' a les guerres d'aigua

El pla també posa èmfasi en el foment del joc amb elements naturals, com la sorra o l'aigua. Ara com ara a Barcelona només hi ha dos espais pensats per esquitxar-se o muntar-hi guerres d'aigua, i l'objectiu és que el 2030 ja n'hi hagi una desena i que el 80% dels espais de joc tinguin una zona de sorra. A més, per fomentar el joc amb aigua durant els mesos de calor també es vol que el programa 'Juguem a les places' incorpori un 'kit' de jocs d'aigua. A l'hora de millorar els espais de joc també es pensa en obrir guinguetes que funcionin com a bar i com a lavabo i que, a més, prestin material com pilotes o cubells.

El govern municipal també fa incidència en la necessitat que el joc sigui per a tothom i, per tant, que les propostes estiguin pensades també per a infants amb discapacitat. Avui només un 25% de les àrees són accessibles o tenen elements inclusius i es vol que el 2030 el percentatge s'hagi doblat. La diagnosi municipal ha detectat que avui un 4% de les àrees de joc tenen menys de 50 metres quadrats i s'ha fixat que, en deu anys, no n'ha de quedar cap de tan petita. També es vol fomentar el joc compartit i, per això, es vol multiplicar el nombre d'elements –com taules de ping-pong o cistelles de bàsquet– que ho permeten. Els comuns, però, van assumir que els canvis que volien introduir a l'ordenança de convivència, com deixar de multar per jugar al carrer, no els podrien fer durant aquest mandat per falta d'aliats polítics. Tot i així, les sancions per jugar a l'espai públic han anat a la baixa durant aquest mandat.

(https://cta-service-cms2.hubspot.com/ctas/v2/public/cs/c/?cta_guid=15894292-e609-430e-88fa-33006b0a7459&placement_guid=44d45712-c428-4e85-8fef-18d2022b1158&portal_id=3465744&canon=https%3A%2F%2Fwww.ara.cat%2Fsocietat%2FBarcelona-ja-prohibeix-jugar-carrer_0_2175382591.html&redirect_url=APefjpGpXY48r5iB7NaN2kTHUdpYZ-XSmX3JvM6lV4NRc_8UGMBhCW3ueVHZvOqj7RXbsK-zKGCOEDDsLHuP_UhN9oNTNMvy0bbddvINL-QoKc4PJVe8-jXf-5rJs9F2rJSmimPDeEx991FAU7mONFUfu2Zc03KKekFLNqK8o4J0iJXbE1k8d9BJE1qGk9_Wt5WitwJFYagtyU_m261tkbRvz4jT_RThh_wMWo5r70eEKG_wO_sWZK1xRC7TkGP&click=fad05eb8-387b-499c-ba36-ae3fd26e81d8&hsutk=5dd5d4a43edb6bf16ea5a896d1f9bc84&__hstc=220574919.5dd5d4a43edb6bf16ea5a896d1f9bc84.1539953570895.154

Contingut relacionat

+ **Jugar entre els tentacles d'un pop a Sant Andreu (https://www.ara.cat/tema_del_dia/Jugar-tentacles-pop-Sant-Andreu_0_2128587187.html)**

Comparteix a facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://ara.cat/_81a9b43f?s=f)

Comparteix a twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_81a9b43f%3Fs%3Dt&via=ARAsocietat&text=La%

“Els nens volen més arbres, carrers per córrer i respirar aire més net”

Samuel Williams, un paisatgista londinenc, defensa un model d'ordenació urbana que prioritzi els infants i el joc

3 min. BARCELONA 06/02/2019 22:56

GEMMA GARRIDO GRANGER

0 Comparteix Guarda

Samuel Williams, en una plaça de Barcelona / FRANCESC MELCION

Pare de tres fills, arquitecte i dissenyador gràfic, Samuel Williams aviat va sentir-se atret per l’urbanisme i la transformació de l’espai públic, concretament pel disseny de parcs infantils. Aquest paisatgista londinenc, però, creu que aquestes àrees avui responen més a pal·liar una planificació urbanística errònia que als interessos dels més petits. Per això, Williams defensa els espais *child friendly*, un concepte que fa referència a l’ordenació urbana que prioritza els infants i el joc, i que l’expert -que va ser ponent ahir a la presentació del Pla de Joc a l’Espai Públic- diu que només es consolidarà quan els jocs al carrer deixin de veure’s com una molèstia.

Què esperen els infants de les seves ciutats?

Els nens volen més arbres, carrers per córrer i respirar aire més net. Volen una ciutat més sana, més sostenible i natural per passar temps amb amics i familiars, per fer comunitat i relacionar-se. Quan parlem de ciutats *child friendly* no ho fem tant des d’un punt de vista físic com funcional: quines activitats es poden dur a terme als seus espais, si generen confiança als pares i si estan preparats per a les criatures i els seus jocs espontanis.

Però les ciutats actuals s’han creat per adults i sense donar veu als infants.

Absolutament, i és un error no incloure les seves opinions en aquelles qüestions que els afecten. Tenen molt bones idees i no només per a ells, sinó per al conjunt de la societat. Quan demanen que els seus pares arribin d’hora a casa per sopar amb ells o que es plantin més arbres estan demanant molt més que això: demanen una millora dels carrers, dels transports públics... Amb respostes senzilles aporten una perspectiva creativa i fresca de la reducció del trànsit o de l’ampliació dels espais verds.

Quin és el principal repte a Barcelona de cara a implementar aquest model?

Sovint s’interpreta malament allò que volen els infants i allò que necessiten. Els ciutadans no entenen que el joc ha de formar part dels carrers i que no és suficient construir un parc per jugar a futbol, per una raó tan bàsica com que no tots els infants n’estan interessats. Ara bé, tots volen sentir-se segurs, experimentar amb la natura, fer nous amics i assumir responsabilitats, i l’escenari perfecte és la ciutat que coneixen i on creixeran.

Creu que es confonen els conceptes *childish* (infantil) i *child friendly* (pensat per a nens)?

Molt sovint. Una ciutat pensada per a nens i nenes no implica fer zones de jocs amb plàstics de colors brillants, sinó oferir-los llocs segurs on tenir experiències infantils saludables.

És a dir, fer ciutats més acollidores.

3 ARTICLES PER LLEGIR

Com serà el diari del judici?
Desplegament periodístic especial

Descobreix-ho (https://promo.ara.cat/?PW2=sortida-S-

Avantatges (https://subscripcions.ara.cat/?PW2=sortida-ML-

No cal forrar els carrers amb plàstic de bombolles, però es poden fer les voreres més amples, els esglaons més baixos o escollir mobiliari que els permeti jugar i donar tota la brida a la seva imaginació. I, sobretot, tractar-los com a actors urbans amb la dignitat que mereixen. Si no es fes comunitat en espais públics, la ciutat seria un simple magatzem de treballadors, i són ells que quan juguen al carrer, animen les famílies a sortir i relacionar-se.

(https://www.ara.cat/societat/Barcelona-ja-prohibeix-jugar-carrer_0_2175382591.html)

Per saber-ne més

La pilota torna a ser benvinguda a les places de Barcelona (https://www.ara.cat/societat/Barcelona-ja-prohibeix-jugar-carrer_0_2175382591.html)

(https://cta-service-cms2.hubspot.com/ctas/v2/public/cs/c/?cta_guid=15894292-e609-430e-88fa-33006b0a7459&placement_guid=44d45712-c428-4e85-8fef-18d2022b1158&portal_id=3465744&canon=https%3A%2F%2Fwww.ara.cat%2Fsocietat%2Farbres-carrer-respirar-aire-net_0_2175982439.html&redirect_url=APefjpFRHrMkjpnMyfxs0xOgSArZwoG-XZfDXJM9WY-U2kxXHVpfeS-QxWZIAerxC6pfZFDLTBLPA-1ROvpVgOj-4evJVK4DonH3Aafi8keEvPlPipj8uZHMDRRf4hPVmCTcezdXX3LNJc6SRNTn6qAgi8fbmpmOByH-y3M77Z_A2wNLidngJmeOaaQ_fJ8u0cHXhZN_nputDCsnqdoRHIrHW4gwFr1L4DrON63ITQWeh_KnkZRMuet8pnHyYKOXL3GBhBfrn1r9FkrNAMsGVgg8fc91-42e4-ab34-a49e29fc63dd&hsutk=5dd5d4a43edb6bf16ea5a896d1f9bc84&__hstc=220574919.5dd5d4a43edb6bf16ea5a896d1f9bc84.1539953570895.154

Comparteix a facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://ara.cat/_81b2db67?s=f)

Comparteix a twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_81b2db67%3Fs%3Dt&via=ARAsocietat&text=%E2

3 ARTICLES PER LLEGIR

Com serà el diari del judici?
Desplegament periodístic especial

Descobreix-ho (https://promo.ara.cat/?utm_medium=PW2=sortida-S-2)

Avantatges (https://subscripcions.ara.cat/?utm_medium=PW2=sortida-MI-2.MesInformació.)

Barcelona, de ciutat amb àrees de joc a 'ciutat jugable'

L'Ajuntament de Barcelona ha presentat Pla del joc a l'espai públic, una iniciativa pionera que vol situar el joc i l'activitat física a l'aire lliure entre les polítiques claus per fer una ciutat més habitable i millorar la vida dels ciutadans, en especial dels infants i adolescents. Deu "projectes tractor" han de fomentar al canvi de visió entorn al joc.

Redacció - El Diari de l'Educació Segueix @diarieducacio

07.02.2019 - 09:40 Tuit Comparteix

L'alcaldessa Ada Colau, en el tancament de la jornada sobre ciutat i joc | Foto: Ajuntament de Barcelona

El Pla del joc presentat ahir, en el marc d'una jornada sobre joc i ciutat que va tenir lloc al CCCB, concreta 63 actuacions que responen "a una òptica integrada i transversal que combina accions d'urbanisme (des de microintervencions i urbanisme tàctic a grans transformacions urbanes) i accions socials (des de dinamitzacions itinerants a nous conceptes en serveis públics)", segons explica el consistori en un comunicat. En la redacció del pla hi han participat més de 400 persones, de dins i fora de l'Ajuntament, recull demandes ciutadanes i socials, i s'inspira en plans de joc pioners d'altres ciutats com Dublín o Londres.

S'han definit 10 "projectes tractors" que fomenti el canvi de visió entorn al joc:

1 – Retirar els cartells de la ciutat que prohibeixen el joc a pilota

Substituir els cartells de prohibit jugar a pilota que contribueixen a generar un imaginari col·lectiu de prohibit jugar a l'espai públic per senyalètica que anima als infants a jugar amb una actitud de respecte que fomentin la bona convivència amb els altres usos de l'espai. Tal i com ja s'ha començat a fer a Horta-Guinardó.

2 – Diumenges al carrer pel joc i el lleure: talls de trànsit d'un carrer principal a cada districte cada diumenge al matí

Tancar el trànsit temporalment d'un carrer principal de cada districte durant els matins de diumenge per guanyar, de manera periòdica, nou espai públic per al joc i l'activitat física a l'aire lliure des de la promoció d'hàbits saludables que milloren el benestar i la qualitat del lleure compartit dels veïns i veïnes. Mesura complementària a les peatonalitzacions permanents a les superilles. S'ha provat a Gran de Gràcia i Consell de Cent.

3 – Juguem a les places: propostes lúdiques itinerants per afavorir l'hàbit de trobar-se a jugar a les places

Promoure accions de manera periòdica i itinerant per diferents places, tal i com ja s'està fent a Gràcia o Sants, oferint propostes d'activitats amb diversos quioscos de jocs (tradicionals, circ, de taula, etc.), jocs de carrer de gran format, ambients i intervencions efímeres per al joc creatiu lliure, de descoberta i experimentació, kit de jocs d'aigua per la temporada d'estiu, campionats de pilota d'escuma...

Diputació Barcelona
#DibaOberta

Cerca

Premèu enter per cercar

Vols rebre el butlletí setmanal del Diari de l'Educació?

* camps obligatoris

Correu electrònic *

Nom

Cognoms

Ciutat

Inscriu-te

Revista XQ

Jesús Vidal: "gràcies per premiar inclusió, diversitat i visibilitat"

Redacció - El Diari de l'Educació

4 – Esplais i caus: "zones prioritàries pel joc" en certes places i carrers dissabtes

Facilitar els usos lúdics de places i carrers propers als esplais i caus com a zones prioritàries pel joc en certes franges horàries amb la coresponsabilitat de l'associacionisme educatiu, previs acords del model i pactes d'usos amb els districtes.

5 – Transformacions dels patis escolars amb diversificació de les propostes de joc, coeducació i naturalització, i els seus usos comunitaris

Treballar -com ja s'ha fet en els 20 centres educatius de nova creació des del 2018- i millorar progressivament els prop de 200 patis de centres educatius, tant de primària com de secundària, a partir de l'actualització de l'inventari de patis, sistematitzant criteris i oferint espais d'intercanvi i recursos (guia, acompanyament, fons econòmic...).

6 – Microintervencions urbanes als entorns escolars perquè esdevinguin places i espais de trobada i vida comunitària amb joc fortuït

Afavorir la interacció social d'infants i persones adultes a les entrades dels centres educatius, tant de les comunitats escolars com del barri, impulsant progressivament en el conjunt de la ciutat micro-intervencions urbanes com són guanyar superfície de vorera i/o xamfrà, mobiliari urbà confortable per a la interacció i possibilitats de joc espontani. A partir de les experiències dels districtes de l'Eixample amb la mesura Omplim de Vida els Entorns escolars i de Ciutat Vella en el marc de Pla de Barris.

7 – Increment de joc amb aigua com a recurs imprescindible en la infraestructura lúdica de la ciutat

Implantar tres línies d'actuació: instal·lació de fonts d'aigua potable de fàcil ús per infants als espais lúdics i entorns d'àrees de joc amb el doble ús d'hidratació i joc; adequació d'espais pel joc d'esquitxar-se i refrescar-se durant la temporada d'estiu i, incorporació d'un kit de jocs d'aigua per l'estiu en el Juguem a les places.

8 – Co-creació amb joves de nous parcs esportius urbans

Fomentar la creació participada amb joves de nous parcs esportius urbans per a la pràctica d'esports de roda petita tipus skate, scouter, patins, etc... tal i com s'ha fet a la Marina perquè tots els districtes comptin amb aquestes infraestructures lúdiques a l'aire lliure i d'accés gratuït.

9 – Obertura de guinguetes-bar en espais lúdics per oferir lavabos i préstec de jocs

Incrementar el número de guinguetes-bar en els parcs i jardins amb un triple objectiu: assegurar que hi ha accés lliure i gratuït a lavabos; oferir un servei de préstec de material per jugar amb un kit bàsic de jocs (pilota escuma, corda, cubell i pala, guixos, bàdminton, jocs taula...); i millorar el benestar de tothom i ampliar el temps d'estada i la qualitat del joc.

10 – Servei de Suport al Joc per a infants amb discapacitat

Creació del Servei de Suport al Joc per impulsar el joc inclusiu a l'espai públic per a tots els infants sense discriminació i facilitar el joc autònom i relacional amb d'altres infants sense discapacitat, inspirats per l'èxit del nou servei de suport al bany a platges durant l'estiu.

Aquest article només és possible gràcies a la col·laboració dels nostres subscriptors

Subscriu-t'hi

El Diari de l'Educació fa 5 anys, ajuda'ns a fer-ne molts més!
Víctor Saura

Visites al supercomputador **MareNostrum** per a alumnes de primària

Inscripcions obertes

Extra Educació

'Balditritza't' i transforma l'educació!
Laura Reinón

EL MUNDO

CATALUÑA • NOTICIA

Colau cortará calles los domingos para ampliar espacios de la vía pública donde se pueda jugar

EUROPA PRESS Barcelona 6 FEB. 2019 | 19:58

Ada Colau, en un acto reciente en Barcelona / Jordi Soteras / MUNDO

Barcelona quiere ser una ciudad en la que los niños y niñas puedan ser libres y jugar en el espacio público", dice el Ayuntamiento

El Ayuntamiento de Barcelona ha promovido un Plan del Juego en el espacio público, con el objetivo de que la ciudad facilite el juego en lugar de relegarlo en áreas infantiles, algo que hará mediante 63 medidas, **que incluyen cortar el tráfico en una calle principal de cada distrito los domingos.**

El plan, que se inspira en planes pioneros de otras ciudades -como Dublín y Londres-, prevé ampliar los espacios de juego en el entorno urbano; **fomentar la actividad lúdica y física al aire libre, e impulsar un cambio de paradigma para que el juego gane espacio en la ciudad**, han explicado en declaraciones a los medios este miércoles las tenientes de alcalde Laia Ortiz y Janet Sanz.

PUBLICIDAD

inRead invented by Teads

¡Llévate una TABLET GRATIS solo por suscribirte a El Mundo! ¡LO QUIERO!

El plan, en cuya elaboración se han implicado unas 400 personas, se ha presentado en una jornada en el CCCB -que ha cerrado la alcaldesa, Ada Colau- y, con 2030 como horizonte, **pretende situar el juego y la actividad física al aire libre entre las políticas clave de la ciudad, mejorando y diversificando las posibilidades de juego.**

Entre los proyectos para cambiar la visión del juego también figuran **retirar carteles que prohíben jugar a pelota** -algo que el Ayuntamiento hace desde el año pasado-; propuestas lúdicas itinerantes para jugar en las plazas, y **facilitar el juego los sábados en algunas plazas y calles cercanas a agrupaciones juveniles, como 'esplais'.**

El plan también propone incrementar las **posibilidades de juegos de agua, instalando fuentes en parques, adecuando espacios para verano y creando un 'kit' de juegos de agua,** y plantea abrir más chiringuitos en parques y jardines para prestar material de juego, ofrecer lavabos y ampliar el tiempo de estancia en el lugar.

También apuesta por **mejorar patios de escuelas** -como se ha hecho en 20 centros desde 2018-; impulsar pequeñas intervenciones urbanas en entornos escolares para que sean espacios de encuentro; crear con jóvenes nuevos espacios deportivos, y crear un Servicio de Apoyo al Juego para personas con diversidad funcional.

Entre los objetivos que el plan fija de cara al 2030, figuran doblar las áreas que ofrecen diversidad de juegos; promover el juego colaborativo; impulsar áreas de juego más abiertas y transversales, y **que la mitad de las áreas de juego sean accesibles** y con elementos certificados como inclusivos para niños con diversidad funcional.

Priorizar el juego en lugar de criminalizarlo

Ortiz ha asegurado que **se trata del primer plan de este tipo del Estado**, y ha resaltado que el juego es un derecho fundamental y contribuye a avanzar hacia una ciudad "más saludable, segura, pacificada" y con buena convivencia.

Sanz ha recordado que, además de promover este cambio de modelo del juego, han impulsado cinco nuevos espacios singulares, que se instalarán a partir de primavera en los Jardins de la Indústia, el Parc Central de Nou Barris, la avenida Meridiana, el Parc de la Pegaso y la plaza del Sol, que complementan la renovación y ampliación de parques infantiles de la ciudad, que han pasado de 800 a 900.

El Gobierno de Ada Colau también ha impulsado la creación de 40 espacios accesibles, con juegos infantiles adaptados a todos los niños y niñas, también a los que tengan algún tipo de discapacidad, para que "todo el mundo tenga garantizado el derecho al juego".

"**Barcelona quiere ser una ciudad en la que los niños y niñas puedan ser libres y jugar en el espacio**

ENCUESTA

¿Apruebas que se pueda jugar a pelota en algunas calles y plazas?

Un grupo de niños jugando a la pelota en una calle. (Tom Merton / Getty)

Sí, debe haber zonas de juego 85.2%

No, ya hay polideportivos 14.8%

VOTAR

Han votado 561 personas

LA VANGUARDIA

Barcelona quiere asegurar el derecho al juego y cortará calles los domingos para ampliar espacios

¿Quieres recibir las últimas noticias en tu navegador?

Sí, acepto Ahora no

El Ayuntamiento de Barcelona ha promovido un Plan del Juego en el espacio público, con el objetivo de que la ciudad facilite el juego en lugar de relegarlo en áreas infantiles, algo que hará mediante 63 medidas, que incluyen cortar el tráfico en una calle principal de cada distrito los domingos.

REDACCIÓN
06/02/2019 19:03

BARCELONA, 6 (EUROPA PRESS)

El Ayuntamiento de Barcelona ha promovido un Plan del Juego en el espacio público, con el objetivo de que la ciudad facilite el juego en lugar de relegarlo en áreas infantiles, algo que hará mediante 63 medidas, que incluyen cortar el tráfico en una calle principal de cada distrito los domingos.

El plan, que se inspira en planes pioneros de otras ciudades --como Dublín y Londres--, prevé ampliar los espacios de juego en el entorno urbano; fomentar la actividad lúdica y física al aire libre, e impulsar un cambio de paradigma para que el juego gane espacio en la ciudad, han explicado en declaraciones a los medios este miércoles las tenientes de alcalde Laia Ortiz y Janet Sanz.

El plan, en cuya elaboración se han implicado unas 400 personas, se ha presentado en una jornada en el CCCB --que ha cerrado la alcaldesa, Ada Colau-- y, con 2030 como horizonte, pretende situar el juego y la actividad física al aire libre entre las políticas clave de la ciudad, mejorando y diversificando las posibilidades de juego.

Entre los proyectos para cambiar la visión del juego también figuran retirar carteles que prohíben jugar a pelota --algo que el Ayuntamiento hace desde el año pasado--; propuestas lúdicas itinerantes para jugar en las plazas, y facilitar

el juego los sábados en algunas plazas y calles cercanas a agrupaciones juveniles, como 'esplais'.

El plan también propone incrementar las posibilidades de juegos de agua, instalando fuentes en parques, adecuando espacios para verano y creando un 'kit' de juegos de agua, y plantea abrir más chiringuitos en parques y jardines para prestar material de juego, ofrecer lavabos y ampliar el tiempo de estancia en el lugar.

¿Quieres recibir las últimas noticias en tu navegador?
Sí, acepto
Ahora no

También apuesta por mejorar patios de escuelas --como se ha hecho en 20 centros desde 2018--; impulsar pequeñas intervenciones urbanas en entornos escolares para que sean espacios de encuentro; cocrear con jóvenes nuevos espacios deportivos, y crear un Servicio de Apoyo al Juego para personas con diversidad funcional.

Entre los objetivos que el plan fija de cara al 2030, figuran doblar las áreas que ofrecen diversidad de juegos; promover el juego colaborativo; impulsar áreas de juego más abiertas y transversales, y que la mitad de las áreas de juego sean accesibles y con elementos certificados como inclusivos para niños con diversidad funcional.

PRIORIZAR EL JUEGO EN LUGAR DE CRIMINALIZARLO

Ortiz ha asegurado que se trata del primer plan de este tipo del Estado, y ha resaltado que el juego es un derecho fundamental y contribuye a avanzar hacia una ciudad "más saludable, segura, pacificada" y con buena convivencia.

Sanz ha recordado que, además de promover este cambio de modelo del juego, han impulsado cinco nuevos espacios singulares, que se instalarán a partir de primavera en los Jardins de la Indústia, el Parc Central de Nou Barris, la avenida Meridiana, el Parc de la Pegaso y la plaza del Sol, que complementan la renovación y ampliación de parques infantiles de la ciudad, que han pasado de 800 a 900.

El Gobierno de Ada Colau también ha impulsado la creación de 40 espacios accesibles, con juegos infantiles adaptados a todos los niños y niñas, también a los que tengan algún tipo de discapacidad, para que "todo el mundo tenga

garantizado el derecho al juego".

"Barcelona quiere ser una ciudad en la que los niños y niñas puedan ser libres y jugar en el espacio público", para lo que se requiere repensar la forma en que se planifica la ciudad, priorizando el juego en lugar de criminalizándolo, según Sanz.

¿Quieres recibir las últimas noticias en tu navegador?
Sí, acepto
Ahora no

DIRECTO

Últimas noticias de Catalunya y la polémica del relator

PROYECTO A LARGO PLAZO

Colau retirará al fin los carteles 'antiniños' de todas las plazas

El nuevo plan de juego para el espacio público incluye la prometida eliminación de las placas que prohíben jugar a la pelota

La medida prevé también la instalación de más fuentes y de chiringuitos con lavabo en los parques infantiles

11

Helena López / Barcelona
Miércoles, 06/02/2019 a las 19:00 CET

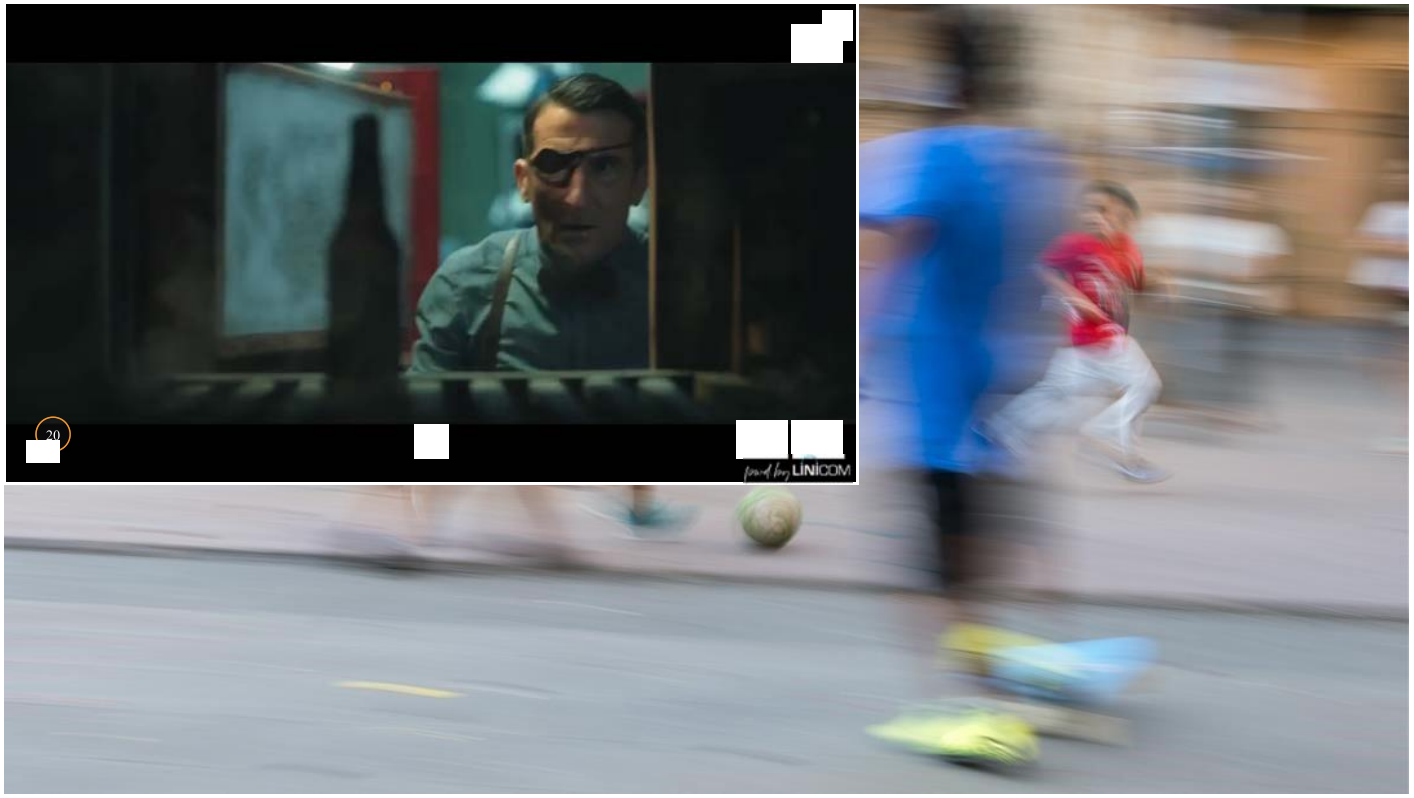

Niños jugando en la plaza de Navas, el verano pasado. / **JORDI COTRINA**

Pese al optimismo en la redacción del plan, uno de cuyos retos es, palabras textuales, que la ciudad incluya zonas específicas de juego "aún mejores que las actuales", el punto de partida deja bastante que desear. La "**ciudad jugable**" que imaginaba **Ada Colau** cuando inició el mandato que ahora termina aún queda a años luz. En la Barcelona del 2019 **solo el 18% de las áreas de juego infantil** tienen fuentes próximas, y las placas de "**prohibido jugar a pelota**" dominan todavía infinidad de plazas. Dos circunstancias, eso sí, que la medida presentada este miércoles intentará paliar: la alcaldesa ha anunciado de forma oficial la tantas veces **prometida retirada de los denostados carteles 'antiniños'** del **espacio público** y se marca el objetivo de que en el **2030**, sin prisa, el 40% de las áreas de juego tengan agua a mano.

El bautizado como ***Plan de juego en el espacio público con horizonte 2030*** incluye otras medidas como **cortar el tráfico de una calle principal en cada distrito** cada domingo por la mañana (iniciativa complementaria a las **peatonalizaciones permanentes de las supermanzanas),** o "transformar" los patios escolares. En este punto, su idea es "trabajar y mejorar

progresivamente" los cerca de **200 patios de centros educativos de la ciudad,** tanto de **primaria** como de **secundaria,** "fomentando la coeducación y sus **usos comunitarios**" (que los patios escolares no sean solo lugares donde los niños -los futuros hombres- jueguen a pelota y las niñas queden expulsadas a la periferia).

Y, detrás de las vallas de los colegios y con ese mismo empeño de transformar la ciudad, "toda la ciudad", en un lugar jugable, el plan plantea "**microintervenciones urbanas**" en los entornos escolares para que se conviertan en espacios de encuentro. Actuaciones básicas como **ganar superficie en las aceras** para favorecer la posibilidad de **juegos espontáneos**. Que las criaturas puedan **jugar a pilla a pilla**.

PUBLICIDAD

inRead invented by Teads

“Mama, tengo pipi”

Otra de las asignaturas pendientes, quizá la más tabú, para hacer la **ciudad más amable para los pequeños** es la **instalación de lavabos públicos**, algo que facilitaría la vida de los niños y, sobre todo, de sus progenitores. El **plan** prevé para afrontar el escatológico asunto la apertura de chiringuitos-bar en los espacios lúdicos donde ofrecer "lavabos y préstamos de juguetes" (además de un lugar en el que los padres, en la mayoría de ocasiones las madres, puedan encontrar un espacio mientras su descendencia se cansa).

La concejala **Laia Ortiz** ha destacado lo pionero de un plan "sin precedentes ni en la ciudad ni en el Estado". "El juego es un derecho fundamental, tan importante para el desarrollo de los niños como el derecho a la vivienda y el derecho a la alimentación- ha reivindicado la concejala-; **priorizar el juego** hace la ciudad también más segura, más pacificada".

Espacios más accesibles

"Queremos darle la vuelta a una manera de entender la ciudad. Poner el **urbanismo al servicio de los niños**. Un urbanismo que no criminalice el juego, como había pasado antes", ha apuntado la **concejala de Urbanismo, Janet Sanz,** quien habla de "revolución" para referirse a esta nueva mirada. Sanz ha justificado que el plan se presente a pocos meses de terminar el mandato explicando el **trabajo previo hecho hasta ahora.** "Hemos definido el nuevo modelo de construcción de áreas infantiles y hemos establecido **cinco nuevos espacios de juego singulares** que **empezarán a funcionar esta primavera**", ha concluido la edila, quien también ha sacado pecho de que durante este mandato han incorporado 40 zonas infantiles accesibles a **niños con movilidad reducida** (hoy por hoy, solo el 25% de las zonas infantiles son aptas para todos los niños, y el objetivo es que en el 2030 lo sean todas).

Objetivos para el 2030

Si cumplen con lo prometido en el plan, en el **2030** ningún área de juego en la ciudad tendría que tener menos de 50 metros cuadrados.
El municipio pretende también que en la misma fecha las áreas de juego que disponen de **mesas de pícnic** pasen del actual 9% al 75%.
La iniciativa busca también **revertir el sedentarismo y el déficit de juego activo al aire libre** en la infancia y juventud, "reduciendo significativamente los índices de inactividad física y la falta de juego en la calle, así como la brecha de género (actualmente **el 29% de las niñas no juega ningún día en la calle**).

TEMAS:

Barcelona presenta el primer Pla del Joc a l'espai públic

És el resultat d'un procés transversal i participat de més de 400 professionals, entitats, adults i nens

ACN Barcelona.-L'Ajuntament de Barcelona ha presentat aquest dimecres el primer Pla del joc a l'espai públic, una iniciativa que situa el joc i l'activitat física a l'aire lliure com a eines "clau" per aconseguir una ciutat més habitable. El pla posa en valor els "amplis beneficis" d'aquestes eines, tant per al desenvolupament i benestar de la infància i l'adolescència com per a la salut i la vida comunitària i la convivència de tota la ciutadania. El pla és el resultat d'un procés "transversal i participat", de més de 400 persones involucrades, segons indica l'Ajuntament. Recull demandes ciutadanes i socials, s'inspira en plans de joc pioners d'altres ciutats com Dublín o Londres i respon a les recomanacions de Nacions Unides per fer avançar el dret al joc, "dret humà específic d'infants i adolescents".

A partir d'aquesta iniciativa el consistori aspira a que la ciutat passi de tenir àrees de jocs infantils a ser "una ciutat jugable", amb zones específiques de joc "més diverses, creatives, accessibles i inclusives" que les actuals. Des del consistori afirmen que es tracta de "trencar barreres" i que el joc "desbordi" els entorns de les àrees.Amb aquesta visió, el Pla del joc concreta 63 actuacions que responen a una òptica integrada i transversal que combina accions d'urbanisme (des de microintervencions i urbanisme tàctic a grans transformacions urbanes) i accions socials (des de dinamitzacions itinerants a nous conceptes en serveis públics).

AUDIO

Es posa en marxa el pla de joc a Barcelona.
0:00 / 6:41

JOCS

Es posa en marxa "el pla de joc" a Barcelona.

07 feb 2019 - 17:38 | Actualizado18:13

LA RAZÓN CATALUÑA
PAÍS: España
PÁGINAS: 32
TARIFA: 2680 €
ÁREA: 104 CM² - 10%
FRECUENCIA: Diario
O.J.D.: 68298
E.G.M.: 10000
SECCIÓN: CATALUÑA
7 Febrero, 2019

piso de uno de

senten
no de e
saron sexual-

quedado «en blanco» en el momento de los hechos, aunque no le hacía ninguna g[illegible] estaba pasando y que se «quería marchar».

discapacidad intelectual por la que resultó judicialmente incapacitada, derivada de una inteligencia límite, trastornos de conducta y trastorno mental.

que no expulsó a
s presuntos abusos

enunció ante la Policía ni ante
o María Font al que, sin embar-
del Camp (Tarragona) donde
profesores avisaron de un
cente. Font, que ayer fue cesado
leridanas al aparecer su
de abusos en el pasado, fue
ucación de la docencia porque
con dos alumnas a solas
le Educación, Josep Bargalló,
información.

Barcelona

Quitan los carteles que prohíben jugar a la pelota

El Ayuntamiento promueve un Plan del Juego en el espacio público, con el objetivo de que la ciudad facilite el juego en lugar de relegarlo en áreas infantiles, algo que hará mediante 63 medidas, que incluyen cortar el tráfico en una calle principal de cada distrito los domingos. Entre los proyectos para cambiar la visión del juego también figuran retirar carteles que prohíben jugar a pelota, propuestas lúdicas itinerantes para jugar en las plazas, y facilitar el juego los sábados en plazas y calles cercanas a agrupaciones juveniles, como «esplais».

LA VANGUARDIA.cat

PAÍS: España
PÁGINAS: 2
TARIFA: 3000 €
ÁREA: 113 CM² - 10%

FRECUENCIA: Diario
O.J.D.: 100801
E.G.M.: 572000
SECCIÓN: SUMARIO

7 Febrero, 2019

PENSEM QUE...

Jocs amb regles

L'Ajuntament de Barcelona va presentar ahir un pla perquè la canalla torni a jugar als carrers i places de la ciutat. Una de les primeres mesures que es duran a terme serà retirar els cartells que prohibeixen els jocs de pilota. En temps d'ús i abús de videojocs i tauletes, provar de recuperar les essències de la infantesa no sembla una mala idea. Que ho sigui o no dependrà de com s'apliqui, del fet que, com passa amb tot allò que es dirimeix en un espai públic tan disputat com el d'aquesta ciutat, el gaudi d'uns no sigui lesiu amb el dret dels altres a no ser molestats. Caldrà marcar uns límits clars perquè una iniciativa ben intencionada com aquesta no acabi complicant encara més la difícil convivència d'interessos que es produeix en un espai que ha de ser de tots. El ciutadà hi ha de posar molt de part seva, sobretot els responsables dels infants, pares i educadors, però a l'administració caldrà exigir-li que sigui vigilant.

LA VANGUARDIA viure

PAÍS: España
PÁGINAS: 1-2
TARIFA: 32219 €
ÁREA: 1145 CM² - 101%

FRECUENCIA: Diario
O.J.D.: 100801
E.G.M.: 572000
SECCIÓN: PORTADA

7 Febrero, 2019

Barcelona deixa de prohibir als nens jugar a pilota al carrer

El govern de Colau dissenya un pla per fomentar el joc infantil a l'espai públic

ÀLEX GARCIA

Senyals del passat. L'Ajuntament té previst retirar ben aviat de l'espai públic tots aquests senyals prohibitius

LUIS BENVENUTY
Barcelona

El govern de l'alcaldessa Ada Colau va anunciar ahir una mesura que provocarà divisió d'opinions. L'Ajuntament deixarà de prohibir als nens jugar a pilota als carrers i places de la ciutat. Tècnics municipals retiraran durant els propers dies la infinitat de cartells que encara adverteixen la ciutadania que no està permès entretenir-se amb pilotes a l'espai públic, i en penjaran d'altres que animaran els nanos a divertir-se sempre que tinguin respecte pel benestar dels altres.

Les tinentes d'alcalde de Drets Socials i d'Urbanisme, Laia Ortiz i Janet Sanz, van explicar ahir que la mesura forma part d'un pla molt més ampli destinat a fer de Barcelona una ciutat molt més amable. "Parlem d'un ambiciós projecte de transformació de l'espai públic que té l'horitzó l'any 2030 –va subratllar Ortiz–. El seu principal objectiu és garantir el dret al joc dels nens, un dret que entenem fonamental perquè forma part del procés d'aprenentatge". Aquest pla de l'Ajuntament també preveu altres mesures que encara no s'ha acabat de definir quan s'implantaran, com tallar el trànsit d'un vial principal de cada districte cada diumenge, muntar activitats lúdiques que fomentin sortir al carrer, potenciar l'ús ciutadà dels patis escolars, obrir els esplais i caus a l'espai públic, donar suport al joc inclusiu de menors amb discapacitats, instal·lar xiringuitos amb lavabos i servei de préstec de raquetes, galledes, pales i altres joguines.

"Volem obrir la ciutat al joc dels nens –va afegir Sanz–, i deixar de criminalitzar-lo, tal com s'ha estat fent fins ara. En la mesura que es pugui, i sempre en funció de les edats dels nens, procurarem que el joc infantil no quedi circumscrit a espais tancats". Un passeig per un parell de places de la ciutat confirma que l'aixecament del veto a les pilotes no deixarà indiferent ningú. Els seus partidaris, i també els seus detractors, són legions.

Uns aplaudeixen amb entusiasme la iniciativa. Els nens han de desenganxar-se de les pantalles i tornar als carrers, organitzar entre ells els seus propis jocs, escapar a estones de la regulació dels adults i a més suar una mica... Són arguments que comparteixen la major part dels pedagogs. D'aquesta manera es feia en aquesta ciutat fins no fa tant temps, quan les criatures s'esgarrinxaven els genolls als solars mentre les mares els donaven un cop d'ull de tant en tant des de la finestra.

Però tampoc no són pocs els ciutadans que s'exclamen davant l'última iniciativa municipal. Barcelona és una ciutat molt densa, i en el seu reduït espai públic es concentren innombrables usos. En aquests carrers i places hi ha terrasses, bicicletes, pipicans... Fa anys que una regulació més estricta i en ocasions la dissecció quirúrgica semblen l'únic camí que pot garantir la convivència. "És que ara no pots prendre una canya tranquil·lament?". "Ja veuràs quan la gent gran comenci a rebre cops de pilota". "I uns nanos de 15 anys jugant a futbol no és el mateix que uns nens petits amb una pilota". "No en teníem prou amb els skaters?".

El govern de l'alcaldessa Colau ha estat dissenyant aquesta mesura tot el mandat . En realitat la iniciativa formava part d'un pla molt més profund de replantejament dels usos de l'espai públic que comportava l'ordenança de civisme. Però la falta de suports polítics va frenar les reformes previstes pels comuns. Malgrat que fa anys que aquestes qüestions s'estan dirimint, la veritat és que les respostes de les tinentes

CONTINUA A LA PÀGINA SEGÜENT >>

NOU MISSATGE A LES CRIATURES

L'Ajuntament apel·larà al respecte als altres i a la convivència

MESURA CONTROVERTIDA

Molts dubten que una ciutat tan densa pugui implantar una mesura tan flexible

Objectius de cara al 2030

El nou pla municipal per fomentar el joc infantil a l'espai públic es marca una sèrie de reptes per complir a tot estirar l'any 2030. En aquests moments tot just una de cada quatre zones de joc de Barcelona ofereix almenys sis activitats lúdiques. L'Ajuntament vol que al llarg de les pròximes dècades siguin la meitat, i que totes disposin pel cap baix de 50 m². Un altre objectiu del Consistori és potenciar els jocs amb aigua i amb sorra dirigits a la canalla. També vol oferir jocs pensats per a adolescents multiplicant el nombre de tirolines, tobogans gegants, taules de ping-pong, cistelles de bàsquet... Aquest pla també preveu que la majoria de les zones de joc infantils, o bé els seus voltants, disposin de fonts d'aigua, taules de pícnic i lavabos, entre d'altres.

LA VANGUARDIA .cat viure

PAÍS: España
PÁGINAS: 1-2
TARIFA: 32219 €
ÁREA: 1145 CM² - 101%

FRECUENCIA: Diario
O.J.D.: 100801
E.G.M.: 572000
SECCIÓN: PORTADA

7 Febrero, 2019

L'Ajuntament obrirà zones de joc singulars

>> VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

d'alcalde als possibles detractors van ser un mica ambigües ahir. "Hem de garantir la barreja d'usos apel·lant al respecte i a la convivència. Segons la mida i altres característiques de les places es podran practicar alguns jocs i d'altres no. A les places de Gràcia, per exemple, hem de fomentar jocs que no molestin, com uns amb unes pilotes toves que ja vam provar".

De tota manera, en aquest procés d'obertura del joc infantil a la ciutat els nens continuaran gaudint d'espais exclusius. Uns amb tanques i d'altres no, segons ho requereixi l'edat dels infants. L'Ajuntament ja va provar aquest any a la plaça del Sol el que anomena els nous espais de joc infantil singulars. La idea del Consistori és incorporar nous elements que multipliquin les possibilitats del joc i de l'exploració de les criatures. Aquest any se n'instal·laran d'altres als Jardins de la Indústria de l'Eixample, al Parc Central de Nou Barris, al de La Pegaso de Sant Andreu i a l'avinguda Meridiana al seu pas per Sant Martí. Les imatges virtuals facilitades pel Consistori mostren que tindran un aspecte molt futurista.●

ESTEU D'ACORD QUE ES DEIXI JUGAR A PILOTA? VOTEU AL NOSTRE WEB
https://bit.ly/2DWbMXs

AJUNTAMENT DE BARCELONA

Imatge virtual de la futura zona de jocs infantils del parc de la Pegaso de Sant Andreu

PÚBLIC

Barcelona traurà els cartells on diu “Prohibit jugar a pilota”

untament creu que ningú pot prohibir jugar a la canalla, i per això els retirarà de places, carrers i parcs

Barcelona traurà els cartells de places, parcs i carrers on diu "Prohibit jugar a pilota". // CC0

SEGUEIX-NOS A Me gusta 102 mil

Actualitzada el 07-02-2019 10:36

Els nens podran tornar a **jugar a pilota** a la majoria de parcs i places de Barcelona. L’Ajuntament retirarà tots els cartells que ho prohibeixen i els substituirà per d’altres que animin a “jugar amb actitud de respecte”. L’objectiu de l’Ajuntament és **potenciar el joc al carrer** i per això proposa, entre d’altres, **tallar el trànsit** en un carrer per districte cada diumenge al matí.

També es planteja organitzar espectacles itinerants pels barris o promoure que s’instal·lin **bars o guinguetes** als parcs. Aquests establiments haurien d’oferir **banys gratuïts** i també podrien prestar **material de joc**, com ara cordes, cubells, jocs de taula o raquetes de bàdminton. A més, el govern municipal proposa facilitar l’organització d’activitats a caus i esplais i convertir en places els entorns dels centres escolars.

L’Ajuntament prepara un pla de joc a l’espai públic

Tot plegat s’emmarca dins un pla de joc a l’espai públic, que també inclou la creació de quatre àrees de joc infantil, amb estructures més modernes per a la canalla. Es faran als **Jardins de la Indústria** (al barri de l’Eixample), al **Parc Central de Nou Barris**, a l’**avinguda Meridiana** i també al **Parc de la Pegaso de Sant Andreu**. L’objectiu és que es puguin estrenar a la primavera.

betevé

el matí de barcelona hashtag barcelona

Assetjament a l'escola: assetjadors que també han estat víctimes

Els experts asseguren que l'agressor sovint busca reconeixement en el grup

Maya Castañer | dimecres, 13 de febr. del 2019, a les 14.05

Un **54 % dels adolescents de Catalunya han viscut de prop un cas d'assetjament a l'escola**, ja sigui com a agressors, víctimes o testimonis actius o passius. Són xifres d'una enquesta feta a 8.600 joves de 14 a 18 anys feta per la Fundació del Futbol Club Barcelona a través del portal digital Adolescents.cat. Es tracta d'un fenomen que causa "un intens patiment" al 90 % de les víctimes i que ja és la preocupació més gran dels adolescents, més que les drogues i el fracàs escolar.

Assetjadors que han estat víctimes

Per **Ester Morillas**, coordinadora de projectes locals de la Fundació Futbol Club Barcelona i autora de l'informe sobre assetjament que acaba de publicar la fundació, **"no hi ha un únic perfil d'agressor però sí que es donen casos d'assetjadors que abans han estat víctimes de 'bullying'"**. **Mireia Parera**, educadora de la cooperativa Fil a l'agulla, és del mateix parer i afegeix que "**l'agressor sovint busca un reconeixement en el grup"** amb la seva conducta.

directes

betevé

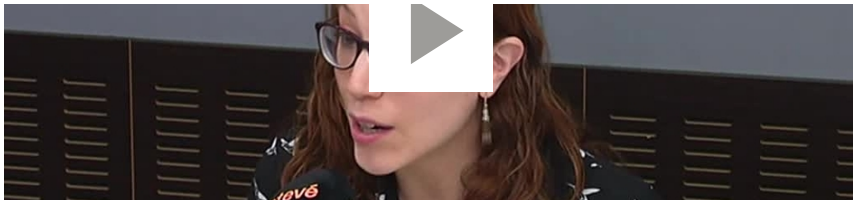

0:00 1:54

Què és assetjament escolar?

Morillas insisteix que hi ha comportaments que són microviolències i que formen part de l'assetjament, com "**posar un sobrenom que l'altre no accepta, excloure la víctima del grup o fer malbé els seus objectes personals".**

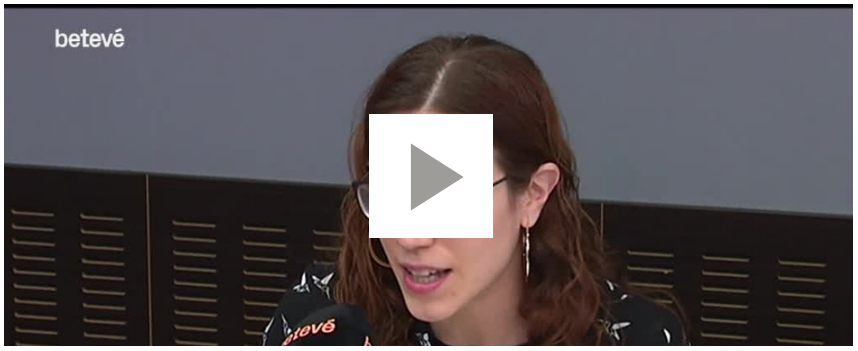

0:00 1:25

El "ciberbullying"

El ciberassetjament és també un fenomen que genera moltes situacions de perill, l'important és formar els joves abans de donar-los un mòbil i una connexió a internet, segons Laia Pineda, coordinadora del projecte Parlen els nens i les nenes de l'Institut de la Infància i l'Adolescència, que ha explicat un cas concret relacionat amb un joc en línia que permet la connexió a un xat. **"Hi va haver insults, vexacions a través del xat, en paral·lel al joc i mentre els pares no ho sabien. Els propis nens van posar la norma que qui insultés en seria exclòs"** ·

directes

betevé

Una app per denunciar anònimament

Però **denunciar una situació d'assetjament escolar no és fàcil i molts prefereixen no fer-ho per no convertir-se en un nou focus d'atenció de l'agressor o destacar en el grup.** En aquest sentit, estudiants de l'Escola Nou Patufet de Barcelona han ideat **una aplicació que permet als alumnes explicar aquests casos amb confidencialitat.** Ho ha explicat l'alumna **Júlia Diéguez**, de 3r d'ESO.

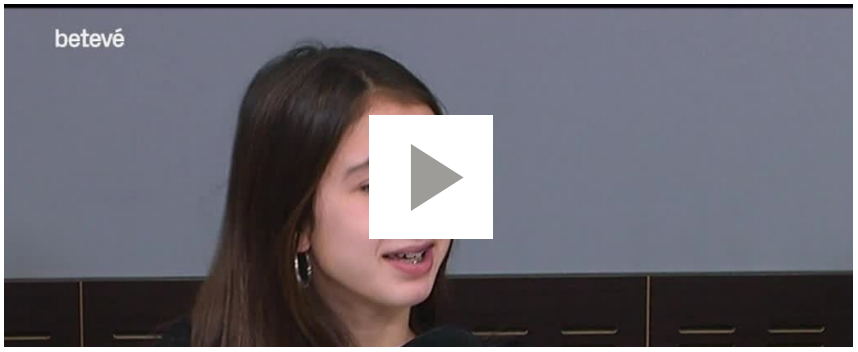

0:00 1:08

Pots veure aquí la conversa sencera:

directes

LA VANGUARDIA

BARCELONA

El 'patio trasero' del Ayuntamiento de Barcelona inicia el cambio de look

La plaza Sant Miquel estará en obras desde marzo para estrenar nueva imagen a finales de este año

La plaza Sant Miquel estrenará una amplia zona de juegos infantiles (Ayuntamiento de Barcelona)

RAMON SUÑÉ, BARCELONA
24/02/2019 11:09 | Actualizado a 24/02/2019 13:58

Durante mucho tiempo fue el parking al aire libre del Ayuntamiento de Barcelona y de la Generalitat, una condición que nunca ha dejado de tener del todo. Los últimos gobiernos socialistas de la ciudad decidieron humanizar este espacio con la instalación de una pequeña zona de juegos infantiles. Ahora, en el último año de mandato de Ada Colau, a la plaza Sant Miquel, el *patio trasero* de la sede consistorial, le ha llegado la hora de someterse a un cambio de look. **Una inversión de cerca de 2 millones de euros reformará la imagen de esta plaza** enclavada en pleno barrio Gòtic con la intención de convertirla en un oasis urbano en un distrito muy carente de zonas verdes.

Las obras de “veinificación” de la plaza Sant Miquel, según ha hecho público el Ayuntamiento de Barcelona, comenzarán en el mes de marzo con el propósito de inaugurar la nueva urbanización a finales de este año. El alcalde que surja de las elecciones municipales del 26 de mayo será el encargado de inaugurarla.

Una medida prevista en el plan de barrios

El Ayuntamiento ha aprobado definitivamente el proyecto de reurbanización, enmarcado en las actuaciones del plan de barrios en el Gòtic Sud. **El plan de barrios pretende combatir las desigualdades entre los barrios de la ciudad** y en el caso del Gòtic una de las vías para hacerlo es la de suplir la falta de espacios públicos donde desarrollar actividades físicas, instalar juegos infantiles o espacios de descanso y encuentro para familias y, especialmente, para personas mayores.

El proyecto, que recoge las aportaciones vecinales, se enmarca a su vez en el plan municipal de la *Ciudad Jugable*, que apuesta por convertir las plazas y calles de Barcelona en lugares donde sea posible recuperar los usos lúdicos. Así, en la plaza Sant Miquel, aumentará en más del doble la superficie de espacio destinado a juegos para niños y jóvenes y para el vecindario en general. También se expandirán las áreas con pavimento blando o de tierra.

Prohibición de aparcar en el centro de la plaza

La zona de juegos se desbordará por toda la plaza e incluirá elementos singulares por franjas de edad. Habrá nueva vegetación y **se mantendrá la movilidad de la plaza con un sentido único de circulación y con la prohibición del aparcamiento actual en el centro de la plaza**, tanto de vehículos de cuatro ruedas como de motos en todo el ámbito afectado. Asimismo, se reubicarán las zonas de carga y descarga que funcionarán con una franja horaria en la calle Gegants, delante de las terrazas de bares, que mantendrán su actual ubicación. La operación urbanística incluirá un cambio de mobiliario urbano y del alumbrado público

27 febrer 2019

El lloc de l'autèntic joc no són gronxadors i tobogans, sota la vigilància dels adults

Entrevista amb Francesco Tonucci

Spanish | Duration 00:06:21

El joc és plaer que implica exploració i aventura, requereix varietat d'entorns, llocs imprevisibles, des de l'escala de casa fins al riu, lluny de la mirada adulta

Els jocs infantils més interessants es duen a terme a l'exterior, en companyia d'altres nens i sense vigilància dels adults, explica el psicopedagog italià. A les ciutats modernes, dissenyades per a adults treballadors que es desplacen en vehicles privats —que ocupen un 80 % de l'espai urbà—, això és cada vegada menys possible. En un entorn dominat pels cotxes, els infants ja no es desplacen sols per la ciutat, no juguen al carrer i, d'aquesta manera, ja no viuen experiències d'exploració i aventura, necessàries per a un sa desenvolupament cognitiu, emotiu i social.

La reconquesta de l'espai urbà i, amb això, la recuperació de diversitat d'entorns per al joc sense vigilància ni acompanyament són essencials no només per a un sa desenvolupament dels infants sinó també i, sobretot, per a un millor desenvolupament de la mateixa ciutat. Sota aquest punt de partida, Tonucci va fundar, l'any 1991, el projecte La Ciutat dels Nens, amb la intenció política de promoure el canvi dels paràmetres de govern de la ciutat. El seu model es basa en quatre punts: donar prioritat als nens sobre els adults; donar prioritat als vianants sobre els cotxes; donar prioritat al concepte de barri sobre el de ciutat, i donar prioritat al joc sobre el treball. Amb el temps la seva iniciativa s'ha estès a més de dues-centes ciutats en diferents països d'Europa i l'Amèrica Llatina.

En preguntar-li per un espai públic significatiu, Tonucci ha triat Pontevedra. Aquesta ciutat gallega de 80.000 habitants va posar en pràctica una reforma radical de l'espai urbà: va fer que molts carrers fossin de vianants, va pacificar i reduir el trànsit i va eliminar les barreres arquitectòniques. D'aquesta manera va recuperar els espais públics, que, per a Tonucci, representen l'essència de les ciutats, i els va retornar a la gent, especialment als infants, fet que va contribuir a crear una ciutat més democràtica.

Tonucci va participar en la Jornada Joc i Ciutat que l'Ajuntament de Barcelona va organitzar al CCCB al febrer del 2019 amb l'objectiu de reflexionar sobre la importància social del joc a l'espai públic i de presentar el primer Pla del joc a l'espai públic de Barcelona.

Espigar contra el despilfarro alimentario

Voluntarios recogen hortalizas rechazadas por las grandes cadenas para después donarlas

BRU AGUILÓ

La Borda: cuando otro modelo de vivienda es real

Los vecinos entran a vivir en los pisos de este bloque sostenible y cooperativista

Les dones, en vaga pels nostres drets

ALBA ALFAGEME

Psicòloga

Reivindicant la fotògrafa Berenice Abbott

La Fundació Mapfre acull una mostra d'aquesta retratista pionera però poc reconeguda

EL QUINZE de Público

EL QUINZENAL DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA | 07 - 20 DE MARÇ | GRATUÏT | NÚMERO 2

Un retrat dels ciutadans dels municipis barcelonins

L'Anna de Barcelona

GENT DEL BARRI

Una ciudad para jugar

Barcelona idea un plan para que el espacio público sea más jugable, mientras que Granollers o Santa Coloma invitan a los más pequeños a diseñar los parques infantiles

BRU AGUILÓ

Un niño juega a la pelota en una plaza del barrio de Gràcia de Barcelona.

Estructura construida a partir de rombos en la plaza del Sol.

Cuatro niños juegan a fútbol utilizando la persiana de un establecimiento como portería, en la plaza de la Vila de Gràcia.

Una ciudad para jugar

El desarrollo de las grandes urbes ha restado libertad de movimiento a los más pequeños, que hace años podían entretenerse despreocupadamente al aire libre. Ahora Barcelona quiere revertir esta tendencia a través de un plan para que el espacio público sea más jugable

Jordi Bes

BARCELONA

Han pasado de ser los dueños de la calle a apenas pisarla sin alguien a su lado que vele por ellos. Los niños han acusado el desarrollo de Barcelona, donde el espacio público está cada vez más disputado. A la perpetuación del coche como *rey del asfalto* se han unido otros fenómenos más recientes, como la masificación turística o la irrupción de los patinetes eléctricos, que obligan a lidiar con un sinfín de elementos que dejan poco espacio para el ocio callejero y espontáneo de los más pequeños. El Ayuntamiento de Barcelona ha decidido tomar cartas en el asunto y ha elaborado el primer Plan del juego en el espacio público, para que este sea más jugable. Implica atender a las necesidades infantiles a la hora de diseñar la ciudad, sin olvidar aspectos menos visibles, como atajar el excesivo hiperprotecionismo de los padres con sus hijos.

Una de las primeras medidas ha consistido en retirar los carteles que prohíben jugar a pelota en la calle. Y, hasta el año 2030, se han previsto 63 actuaciones, en sintonía con las recomendaciones de la ONU, que buscan garantizar el derecho al juego, inherente a la infancia. El plan llega tras años de peticiones vecinales y de la síndica de Greuges, y se inspira en la experiencia de ciudades como Londres y Dublín, que cuentan con estrategias para favorecer el juego incluso en hospitales y servicios públicos. También toman como referencia las ideas del pedagogo italiano Francesco Tonucci, quien sostiene que "una ciudad adecuada para la infancia es una ciudad adecuada para todos".

Se trata de un cambio de paradigma que empieza por la concepción de los parques. "Están más pensados para que los adultos estén tranquilos que para que el juego de los niños sea potente, autónomo, libre y creativo", remarca la directora del Institut Infància i Adolescència, Maria Truñó, que ha coordinado el plan, presentado a pocas semanas de que se agote el primer mandato de Ada Colau (BC).

AYUNTAMIENTO DE BARCELONA

Una recreación del futuro Parc de la Pegaso.

Fijémonos, por ejemplo, en un clásico tobogán. No es lo mismo que solo haya espacio para un niño a que quepan dos. Así pueden interactuar mientras juegan, algo que contribuirá a definir la actitud con la que afronten la vida. Truñó explica que diversas investigaciones científicas han demostrado que jugar durante la infancia ayuda a que las personas sean "más resilientes", con lo que, ya de adultos, tendrán más herramientas para encarar "situaciones más complicadas". Imma Marín, que preside la Asociación Internacional por el Derecho de los niños y niñas a jugar de España (IPA España), añade que la Academia Americana de Pediatría relaciona "la falta de juego libre y al aire libre con la depresión infantil y el estrés".

Tener una ciudad más jugable puede ayudar a combatir el sedentarismo –hasta el 29% de niñas y el 23% de niños de entre 3 y 14 años no juegan nunca en el parque, según un informe de la Agència de Salut Pública de Barcelona– y también puede resultar beneficioso tanto para pequeños como para mayores. "No es patrimonio de los niños jugar", recalca Truñó, porque la actividad física también mejora el bienestar y la salud física y mental de los adultos.

En la definición del plan barcelonés han contribuido más de 400 personas entre entidades y expertos –entre ellas Marín y Truñó–. Entre las demandas más recurrentes están las de crear espacios de encuentro con agua, sombra, bancos, zonas verdes y lavabos, y elementos como toboganes gigantes y parques deportivos con tirolinas y *skateparks*.

Antídoto antiestrés frente a la inactividad

Estimular la creatividad también figura entre las peticiones. "Pisar distintos tipos de suelo, ver hormiguitas que van de un sitio a otro, trepar por alguna instalación...", enumera Marín, que también dirige la consultora Marinva. Es la misma inquietud de algunas madres. "Hay elementos de juego, pero no dan juego", constata Maria Garcia en la plaza del Diamant de Gràcia, mientras su hijo de año y medio interactúa con otros niños. Junto a ella está Judit Arpa, maestra infantil, y ambas echan en falta más verde y arenales. En Gràcia hay mucho espacio para el peatón, pero apenas hay vegetación. Montse Vila tiene un hijo de ocho años y recuerda que, cuando era más pequeño, este terminaba entreteniéndose en la poca tierra de los árboles de la plaza de la Vila. Sin embargo, Gino Labate, que tiene un niño y una niña, ve a Barcelona preparada para las familias. "Hay una gran diferencia con Italia", remarca.

En la capital catalana hay 878 áreas infantiles. No se reformarán todas de una tacada, pero se pondrá fin a la construcción de zonas nuevas en las que sólo se instalen un par de muelles para balancearse. Además, se han diseñado algunas áreas singulares, incluso con participación infantil, para estimular el afán explorador de los niños. En este 2019 se prevé instalarlas en Jardins de la Indústria (Eixample), Parc Central de Nou Barris, Parc de la Pegaso (Sant Andreu) i avenida Meridiana (Sant Martí).

Desde hace unos meses, ya hay una en la plaza del Sol de Gràcia. Consiste en unos rombos por donde los niños y niñas pueden trepar. La instalación debía servir para desplazar el botellón, pero algunas noches la ingesta de alcohol callejera se traslada también al parque. Alrededor no hay bancos. "El parque está muy bien, pero, ¿dónde nos sentamos los que no lo utilizamos?", se pregunta Jordi mientras observa a su hija.

Que haya más bancos también es la demanda de un grupo de adolescentes parcos en palabras sentados en una barandilla del parque infantil que hay en la plaza de la Revolució. El barrio de Gràcia, de hecho, constituye un buen termómetro sobre la evolución del juego infantil. Montse Vila recuerda que hace algún tiempo un guardia urbano les advirtió con una multa porque los niños jugaban en el suelo con tizas. "Los perros se pueden mear y los niños no pueden pintar con una tiza", lamenta.

Una de las primeras medidas ha sido retirar los carteles que prohíben jugar a pelota en la calle

El 29% de las niñas de entre 3 y 14 años no juegan nunca en el parque, según la Agència de Salut Pública

En el Consistorio indican que en ningún lugar está escrito que no se pueda pintar una rayuela con tiza. Aunque otros juegos sí que estaban explícitamente vedados desde hace años: en la plaza del Diamant ya no luce el cartel de prohibido jugar a pelota, un veto incluido en la ordenanza del civismo aprobada en diciembre de 2005, con Joan Clos (PSC) como alcalde. Maria Truñó reflexiona que se había tendido a gestionar el espacio público "a partir de la queja de los vecinos", si bien el Ayuntamiento subraya que las sanciones por molestar son residuales y nunca se imponen a los niños: en 2016 fueron ocho, en el 2017, tres, y el año pasado no hubo ninguna.

En Gràcia han empezado un proyecto por el cual el niño deja su pelota de cuero en una tienda y le entregan una de espuma. "El mensaje es que se juega pero también se convive con otras cosas", remarca la coordinadora del plan. Diversificar el juego es, de hecho, una de las asignaturas pendientes en muchos patios escolares. Una escena recurrente es la de una gran pista central, donde quienes no juegan a fútbol –que acostumbran a ser más niñas que niños– quedan relegados a los laterales. "La idea es que la pista deportiva pierda centralidad y se generen rincones diferentes", concreta Truñó. El año pasado, el 30% de centros educativos públicos tenían patios adecuados o en proceso de transformación, y la idea es doblar su número, por lo menos hasta 120.

Algunas áreas infantiles se reformarán con espacios singulares que estimulen el afán explorador

En ningún lugar está escrito que los niños y niñas no puedan pintar una rayuela con tiza en el suelo

Aún no se ha detallado el calendario definitivo, pero los domingos está previsto cerrar algunas calles principales para destinarlas al juego. En Terrassa, en el Vallès Occidental, ya lo hacen una semana al año. También se atenderá la demanda histórica de los *caus* y *esplais* para los sábados. Y se están diseñando microintervenciones en el barrio del Eixample para sacar los coches de delante de las escuelas: comerle espacio al vehículo privado es uno de los ejes del mandato. Se busca incrementar las fuentes y los juegos con agua, *cocrear* con los jóvenes parques deportivos urbanos, como por ejemplo de *skate*, y abrir chiringuitos en los parques para tener lavabos y juegos en préstamo. Además, se pretende garantizar que las áreas de juego sean plenamente accesibles –ahora solo lo son una cuarta parte–, así como crear un servicio de apoyo a los niños que tienen alguna discapacidad.

DON TORRELLAS / AYUNTAMIENTO DE CANOVELLES

Un grupo de niños juega en el parque de Can Bassa, en Granollers, diseñado por alumnos de secundaria en el marco del proyecto 'Fem un jardí'.

Cuando niños y adolescentes codiseñan plazas y parques

Municipios del entorno metropolitano fomentan que los más jóvenes aporten sus ideas sobre cómo quieren que sea el espacio público

J. B.

ÁREA METROPOLITANA

Los parques infantiles suelen tener formas muy estereotipadas, que invitan poco a soñar con mundos imaginarios, mientras que en los patios escolares el fútbol suele acaparar demasiado espacio. Lo más común es que del diseño de estos espacios se hayan encargado los adultos, aunque hay excepciones: están multiplicándose las iniciativas en las que se escucha a los niños, hasta el punto de que se genera un proceso de cocreación de las nuevas zonas infantiles o de redefinición de las existentes. El camino no está exento de sorpresas, con demandas como que los parques tengan diversidad de usos e incluso que incorporen espacios para todas las generaciones, y a veces también hay que vencer las reticencias que generan algunas propuestas.

Una de las experiencias más recientes se desarrolla en la escuela Prat de la Manta, en L'Hospitalet de Llobregat. Francisco Rubio, de la cooperativa de trabajadores culturales La Fundició, explica que desde hace tres años desarrollan proyectos relacionados con la exploración del espacio público desde la perspectiva de los niños. Este curso le ha tocado el turno al patio, pero cuando se ha planteado reducir el fútbol han resurgido ideas prefijadas, que Rubio resume así: "A mi hijo no le quitéis el fútbol". Entre las primeras acciones, figura la introducción de materiales reutilizados para inventar juegos, como cajas de madera, tubos de cartón, cuerdas y ropa. La idea es que más adelante no solo sean elementos efímeros.

En Granollers acumulan casi dos décadas de experiencia en la cocreación de parques, y cuentan ya con un abanico de ideas que a los mayores seguramente no se les habrían pasado por la cabeza. Desde el año 2000, funciona el proyecto *Fem un jardí*, con el cual los alumnos de una escuela "participan desde el momento cero hasta el final" para generar un nuevo parque infantil, explica el cuarto teniente de alcalde y responsable de Obras y Proyectos, Albert Camps (PSC). Cada alumno dibuja una propuesta, luego la consensúan en clase y los servicios municipales la hacen viable en función del espacio. "Siempre necesitaríamos el triple o el cuádruple de metros cuadrados", reconoce.

Camps hace hincapié en que son "proyectos importantes de ciudad", cuyo presupuesto puede rondar los 200.000 euros. El primer espacio que se abrió tras este proceso fue el Parc de les Cinc, que fue codiseñado con alumnos de primaria de la escuela Granollàrius. Siempre se busca que tengan algún elemento singular, y en este caso fueron las plantas aromáticas. Ya son cinco los espacios codiseñados en dos décadas y, el último, en el barrio de Can Bassa, incluye una novedad: se ha dibujado con estudiantes de secundaria, casi un centenar, de primero de ESO del instituto Celestí Ballera.

Se ha buscado que un mismo espacio sea apto para todas las edades: en él conviven juegos infantiles, una especie de rocódromo para no tan pequeños, zonas para que los *runners* puedan estirar y máquinas para que los ancianos se mantengan activos. "Salió de ellos", resalta Camps, refiriéndose a los alumnos. Este diseño entronca con nuestro carácter juguetón, en palabras de Albert Soler, del Área de Servicios a las Personas. "Somos la única especie animal que se dedica al ocio y el juego hasta la última etapa de la vida", añade. En Granollers cuentan con más experiencias, como la campaña *A l'escola hi vaig a pu*, desarrollada entre 1997 y 2001. Alumnos de primaria marcaban los itinerarios seguros para llegar al colegio e imponían multas simbólicas a los coches mal aparcados, detalla la responsable del Servicio de Educación, Liboria Luna.

"Somos la única especie animal que se dedica al ocio y el juego hasta la última etapa de la vida"

Más diversidad y menos fútbol

Santa Coloma de Gramenet también ha decidido escuchar a los niños y jóvenes. En el anterior mandato ya impulsaron un *skatepark* codiseñado, y ahora el Ayuntamiento ha dado un paso más. La arquitecta y directora municipal de Urbanismo, Zaida Muxí, explica que la escuela del barrio Riu Nord tiene dos espacios públicos próximos, pero solo se utiliza uno. Se hizo un proceso participativo con alumnos para diagnosticar el motivo. "Intentamos trabajar con la infancia cuando hay un proyecto", indica Muxí, que también recuerda que "una ciudad más jugable tiene que ver con hacer que esté más pacificada, con menos coches". De los alumnos surgieron demandas como que haya más diversidad, de forma que los juegos de pelota no lo invadan todo, y que se instalen juegos de trepar, fuentes y lavabos públicos.

TRIBUNA

Juego infantil en la ciudad: nuevos espacios de ocio y de relación

TXUS MORATA
Profesora de la Facultat Pere Tarrés-URL

BIBU ALCALDE

El espacio público tiene potencial para estimular una infancia y adolescencia enriquecedora y saludable, donde el juego adquiere una importancia social que ayuda a mejorar la vida comunitaria para los niños y niñas y para el conjunto de la ciudadanía. El juego y el tiempo libre son elementos esenciales para el desarrollo de los niños y niñas, como recoge el Comité de los derechos del niño de Naciones Unidas (2013), y las ciudades, espacios ídóneos que favorecen el juego compartido entre iguales diversos y entre generaciones.

Las estructuras de las ciudades no siempre están adaptadas a las necesidades de los niños y niñas, y a menudo son percibidas como espacios peligrosos o poco seguros para sus desplazamientos y para la vivencia de experiencias lúdicas y comunitarias. Por ello, se hace necesario contar con políticas públicas que posibiliten el uso de la ciudad por parte de toda la ciudadanía y que hagan posible el cumplimiento del derecho del niño a jugar y el derecho a un nivel de vida que permita su desarrollo físico, mental y espiritual a través de la exploración, la aventura o el juego, recogidos en la Convención Internacional sobre los Derechos del Niño, aprobada en 1989 por la Asamblea de las Naciones Unidas.

Desde esta perspectiva, repensar el espacio público en clave del siglo XXI requiere contar con toda la ciudadanía para su gestión y para la configuración de las ciudades como espacios de relación, de juego compartido, de convivencia intercultural e intergeneracional; ciudades, por tanto, inclusivas, sostenibles y saludables. Un repensar la ciudad y la utilización del espacio público donde los niños y niñas sean considerados ciudadanos activos, con derecho a participar en su construcción y coproducción, entendiendo la ciudad como un lugar de encuentro espontaneo donde proyectar libremente sus juegos, donde experimentar y transformar. Sin embargo, todavía nos encontramos con dificultades que frenan esta participación, concretamente la sobreprotección adulta, que mira al niño como pertenencia; a la infancia, como algo propio del ámbito privado; a los niños, como ciudadanos del mañana y como objetos a proteger, o como adolescentes temerarios que, por su vulnerabilidad ante la manipulación social, no son considerados sujetos con derechos propios.

Superar estas resistencias requiere de políticas y acciones que promuevan la participación de los niños en la construcción y coproducción del espacio público, facilitando la expresión y la articulación de sus intereses como colectivo, actualmente poco visible en la coproducción de la ciudad. Se trata no sólo de ofrecer programas para educar en la participación –que también–, sino de considerar a niños y niñas agentes activos de la ciudad, donde puedan opinar y participar en la planificación y evaluación de las actuaciones.

Trabajar en estas claves de promoción de la participación en los diseños y usos de la ciudad, requiere también que entidades y asociaciones que trabajan con estos colectivos incidan en la agenda política y, por tanto, en la mejora de la calidad de vida de la ciudadanía, estando presentes en los procesos de coproducción. En este sentido, las entidades de tiempo libre educativo infantil son contextos especialmente significativos en los que los niños y niñas practican de forma habitual la participación. Por ello, dichas entidades pueden ejercer un papel y un rol activo en los procesos de decisión sobre el uso y la configuración del espacio público como lugar de juego, encuentro y relación.

"Nos encontramos con dificultades que frenan la participación de los jóvenes, concretamente la sobreprotección adulta, que mira al niño como pertenencia"

Iniciativas como la propuesta por el Ayuntamiento de Barcelona sobre la promoción del juego infantil en la ciudad permiten que los niños y niñas y sus familias encuentren oportunidades para el juego diverso, colaborativo e inclusivo, y lugares para la exploración, el contacto con la naturaleza, el encuentro y la convivencia comunitaria. Un plan que requiere del trabajo conjunto entre la administración local y las entidades sociales vinculadas al juego y al espacio público.

Impactes subjectius del Fons 0-16 en la vida dels infants, adolescents i les seves famílies

Miryam Navarro[1] i Maria Truñó[2]

Paraules clau: fons 0-16, ajuts urgència, observatori 0-17, infància, adolescència, pobresa, avaluació

"El que ha sacado esta idea ha sido un genio porque nos ayuda mucho."

Fátima, mare de família monoparental amb quatre fills de 18, 12, 6 i 3 anys (el més petit amb diabetis)[3].

L'article sintetitza l'avanç de resultats de la recerca etnogràfica per conèixer els impactes subjectius que els ajuts del Fons 0-16 tenen en les vides dels infants i adolescents i les seves famílies. Amb la voluntat de complementar les avaluacions quantitatives del Fons realitzades per Ivàlua, s'aprofundeix en la comprensió de les percepcions, usos, valoracions i vivències positives i negatives des de tres perspectives: la dels mateixos nens i nenes, la dels adults de les famílies i la dels professionals de serveis socials. S'apunten cinc idees preliminars sobre els impactes subjectius del Fons 0-16 vinculades a la millora del clima familiar i menor tensió relacional; la normalització dels canals, circuits i experiències vitals; l'apoderament de les famílies en la gestió de l'economia domèstica; les incerteses i límits dels ajuts, i la dignitat i el canvi de mirada de la caritat al dret.

Introducció

Aquest és un avanç de la recerca[4] posada en marxa durant el 2018 des de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB) en el marc de l'"Observatori 0-17 BCN:

1. Doctora en antropologia social i investigadora a l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona.
2. Llicenciada en ciències polítiques i directora de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona.
3. Tots el noms dels testimonis són pseudònims.
4. L'informe complet de la recerca estarà disponible a www.institutinfancia.cat (primavera 2019).

vides i drets de la infància i l'adolescència a la ciutat", programa de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona. Des del 2015, l'Ajuntament de Barcelona concedeix ajuts d'urgència social per a famílies amb infants de 0 a 16 anys en situació de vulnerabilitat per cobrir les necessitats bàsiques de subsistència dels infants i adolescents. La investigació de caràcter qualitatiu que estem desenvolupant[5] se centra a recollir els impactes subjectius en les vides dels infants i adolescents i les seves famílies d'aquest fons extraordinari d'ajuts (en endavant, Fons 0-16) i, més concretament, es proposa tres objectius:

- Aprofundir en una comprensió millor dels usos, les necessitats, les vivències positives o negatives i les possibles resistències al voltant del Fons 0-16 en la vida quotidiana de la infància i l'adolescència que ho perceben, i de les seves famílies.

- Identificar la percepció de millora del seu benestar en un sentit material i relacional incorporant les perspectives pròpies dels nois i noies com a informants imprescindibles, així com dels adults de les seves famílies i també de l'equip de professionals de l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS).

- Formular propostes de millora concretes per orientar la política de rendes amb perspectives d'infància de cara a futures convocatòries o altres prestacions socials a partir de les evidències generades sobre els impactes del Fons 0-16.

Aquesta avaluació qualitativa amb tècniques etnogràfiques pròpies de l'antropologia social i cultural aplicada complementa les que ha fet fins ara Ivàlua[6] amb altres enfocaments i metodologies. Precisament, en el seu darrer informe s'apunta la necessitat de complementar l'avaluació amb anàlisis sobre els efectes de l'ajut sobre el consum i el benestar dels infants i, fins ara, no s'havia preguntat directament a les famílies sobre impactes percebuts ni s'havia incorporat dades provinents dels nois i noies. En el treball de camp que estem duent a terme ens centrem en l'estudi de casos en profunditat i inclou observació, grups focals amb professionals i entrevistes amb diverses tècniques tant a adults com a infants i adolescents de les famílies, tot i que podem compartir aquest avanç de resultats i fer emergir les veus de professionals de l'IMSS i de mares i pares sobre les seves percepcions al voltant del Fons 0-16 i dels impactes en el benestar dels nens i nenes. Per tant, el que presentem aquí no és concloent i resta pendent una part essencial de l'anàlisi: relats de les nenes, els nens i els adolescents.

1. Sobre la importància de polítiques de rendes per combatre la pobresa infantil: el paper complementari de l'Ajuntament

Sabem que les desigualtats socials creixen i ho fan especialment en l'etapa vital estratègica de la infància i l'adolescència. Més enllà del ball de xifres en els indicadors que mesuren la pobresa i l'exclusió social de la població infantil i d'una lleugera tendència a la reducció a Espanya, Catalunya i Barcelona, sabem, també, que seguim

5. Aquesta recerca compta amb l'assessorament del Grup de Recerca en Antropologia Fonamental i Orientada (GRAFO) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

6. En aquest número de la revista Barcelona Societat hi ha un article sobre les avaluacions de les convocatòries del Fons 0-16 dels anys 2015 i 2016 fetes per Ivàlua.

situats a la cua d'Europa en benestar infantil i estem davant un problema social estructural i de primer ordre. L'empobriment dels infants i adolescents és una vulneració del seu dret humà a un nivell de vida adequat (art. 27 de la Convenció sobre els drets de l'infant de les Nacions Unides), que hipoteca les seves trajectòries vitals del futur (educatives, laborals, en salut...) i que ens allunya de la cohesió social intensificant la transmissió intergeneracional de la pobresa. La creació recent en el Govern espanyol de la figura d'un comissionat contra la pobresa infantil és una mostra de la magnitud del problema.

També coneixem les tres principals causes de fons de la pobresa que afecta la infància i l'adolescència: la precarietat laboral dels seus pares i mares, el cost excessiu de l'habitatge (amb especial incidència a la ciutat de Barcelona, on més del 40% de les famílies amb infants gasten més en habitatge del que les Nacions Unides considera assequible), així com el dèficit històric d'inversió pública per infant i de polítiques de protecció social a les seves famílies: mentre la UE-28 hi dedica el 2,4% del seu PIB, Espanya només un 1,3% i Catalunya un 0,8%. El conjunt de prestacions econòmiques de les administracions segueixen sent baixes en comparació amb l'entorn europeu i, alhora, poc eficaces a l'hora de reduir les taxes de pobresa en la ciutadania de 0 a 17 anys (cosa que sí que aconsegueixen entre les persones més grans de 65 anys a través de les pensions). En la gran majoria de països europeus (en 21 dels 28) existeixen prestacions universals per infant a càrrec i amb més potència per reduir la pobresa monetària.

Malauradament, aquí no hem arribat a desenvolupar polítiques d'infància d'amplis suports públics, entre altres, amb polítiques de rendes per assegurar recursos suficients per a les famílies amb infants perquè els nens i nenes puguin créixer i viure de manera saludable i digna. Seguim immersos en un model més familiarista i amb un imaginari on domina la idea que per criar els fills i filles les famílies fan, privadament i bonament, el que poden. Així, el rol i la inversió de les administracions espanyola i catalana és molt menor del que seria socialment desitjable i estratègic. Això és així, malgrat totes les recerques i evidències que invertir en la infància és una intervenció primerenca amb un alt retorn social i malgrat totes les recomanacions sobre la importància que té: des del Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides en les seves "Observacions finals a Espanya" (CRC/C/ESP/CO/5-6), fins a la Comissió Europea ("Invertir en infància: trencar el cercle de desigualtats", 2013/112/UE), passant pel Síndic de Greuges de Catalunya (informe sobre la pobresa infantil 2012 i informes anuals de situació dels drets dels infants) fins a moltes entitats socials a Espanya i Catalunya (UNICEF, Save the Children, Taula del Tercer Sector, PINCAT, FEDAIA...) i el Consell Municipal de Benestar Social de Barcelona.

Davant aquest escenari, les ciutats poden fer alguna cosa? D'entrada, i competencialment parlant, es podria respondre que no, però Barcelona, a l'inici del 2015, va activar una mesura complementària de les prestacions insuficients de les administracions superiors[7] que té en compte el principi

7. L'inici de la posada en marxa de la renda garantida ciutadana (RGC) a Catalunya al final del 2017 podria suposar un canvi significatiu en el mapa de prestacions i actuacions adreçades a reduir la pobresa infantil, si bé el Síndic de Greuges ha alertat dels límits de la RGC en aquest sentit, ja que no atorga als infants el dret subjectiu ni discrimina suficientment les famílies amb fills a càrrec, i en els imports no es distingeix si són infants o no.

de l'interès superior de l'infant en la presa de decisions (i en l'assignació de recursos) i reconeix l'infant com a subjecte de dret. Així, des de la primera versió del Fons 0-16, ha anat millorant-ne i ajustant-ne la implementació i la cobertura: mentre en la primera versió de l'inici del 2015 els infants beneficiaris eren al voltant de 7.500 (i es va fer una inversió de 9,2 milions d'euros), dos anys més tard, va arribar a uns 17.500 nens i nenes de la ciutat (amb una inversió de 17 milions d'euros, sense comptabilitzar la beca de menjador que hi estava associada).

2. Sobre l'enfocament de la recerca i la perspectiva imprescindible dels infants i adolescents

Les ciències socials tenen la capacitat d'oferir el coneixement per ajustar i impulsar polítiques de millora a partir de l'aproximació a la realitat de les persones implicades o afectades. Aquest és un estudi de casos en profunditat basat en tècniques d'investigació qualitativa de l'antropologia social a partir d'una mostra de caràcter significatiu i heterogeni. Deixant constància de les limitacions del temps, s'ha optat per generar unes relacions de confiança i respecte entre la persona que entrevista i la que és entrevistada en múltiples trobades, i donar opció al fet que aparegui, no solament el que la recerca vol recollir, sinó el que per a les persones informants és important explicar. Aquesta recerca defensa una relació no extractivista amb els informants, atès que no els considerem un "objecte de recerca", sinó un subjecte de relació.

Així mateix, se sustenta en l'observació, en la participació total (en aquest cas, la investigadora és una persona més que demana l'ajut), i les aportacions dels informants (els i les professionals, els adults de les famílies, i els infants i adolescents). Territorialment, l'estudi està situat a Ciutat Vella, el districte que té més població perceptora del Fons 0-16 després de Nou Barris. Aquest districte es va descartar perquè forma part del pilot de la implementació de la renda B-MINCOME i es va considerar que podria suposar una interferència en la captació de dades.

L'entrada al camp la va facilitar l'IMSS a través dels centres de serveis socials de Ciutat Vella. L'equip de professionals de serveis socials van convidar 10 famílies a participar en l'estudi, i a partir d'aquí es va preguntar als pares o mares que ho van acceptar si els seus fills i filles més grans de 6 anys voldrien participar en la investigació i dir-hi la seva. La tria de famílies es va dur a terme en funció de la composició de la llar, el nombre de fills, la nacionalitat dels infants i la durada de la percepció del fons, amb la voluntat de recollir un cert equilibri en les edats (de 0 a 11 i de 12 a 16), i sexe dels infants. Està previst que hi participin entre 10 i 20 infants i adolescents; 10 adults de les famílies (3 que rebran l'ajut el 2018 per primer cop i 7 que ja el rebien), i una dotzena de professionals de l'IMSS (educadors o educadores i treballadors o treballadores socials).

Aquests diversos informants ens porten a un segon nivell d'informació partint de les seves relacions directes, i a un tercer nivell d'informació relacionat amb el que diuen del seu entorn social o professional. A les seves declaracions expliquen el que succeeix en altres famílies del seu entorn en situació similar: "Totes les mares del col·legi que tenim la targeta estem igual". O, per contra, ressalten algunes anomalies puntuals, respecte a l'ús del Fons 0-16, que detecten al seu barri.

Per cada col·lectiu de la mostra hem triat una tècnica d'investigació adaptada a les seves condicions. Hem fet grup focal *(focus group)* amb professionals de l'IMSS, i amb els pares i les mares fem entrevistes individuals. L'apropament als infants té una tècnica específica, tant d'observació com d'entrevista, i depèn de l'edat que tinguin. La triangulació de les tècniques i la diversitat de població de la mostra està pensada per arribar a la informació de manera rigorosa, donant espai d'acció i decisió a cada informant.

3. Cinc idees preliminars sobre impactes subjectius del Fons 0-16 en els infants i adolescents i les seves famílies: les veus dels adults de la llar i les veus de l'equip de professionals

Com a resultats preliminars en aquest estadi del treball de camp, podem presentar set idees destacades que han sorgit de la pluralitat de les veus dels adults de les famílies i de l'equip de professionals, i d'alguns testimonis significatius.

3.1. El clima familiar: créixer en un entorn amb menys tensió

Són moltes les casuístiques econòmiques, socials i personals que porten les persones a situacions de vulnerabilitat i circuits de precarietat que, molt sovint, aboquen a malestars i inestabilitat emocional, angoixes i baixa autoestima. En aquestes circumstàncies, la vivència d'oportunitat que pot suposar el fons és un element percebut com a valuós.

> "El fons ha estat com un cop d'aire fresc en la meva vida." Aina, mare de la Lila (9 anys)

El Fons 0-16 compleix un paper en reduir l'estrès que suposa assegurar la subsistència i la provisió de béns de primera necessitat, i els seus efectes en el clima familiar són clarament percebuts en l'alleugeriment anímic dels adults de casa, que repercuteix directament en el benestar emocional de l'infant i l'afavoreix. Els pares i mares entrevistats verbalitzen un impacte molt positiu del Fons 0-16 en les seves vides i en la dels seus infants, havent-hi menys tensió en l'atmosfera familiar perquè l'import ajuda a afrontar les dificultats per cobrir les necessitats d'habitatge, d'alimentació, escolars i de lleure, que són més pel fet de criar els infants:

> "Cobro 300 € d'atur, però pago 500 € de lloguer; però no és només el lloguer, és la llum, és l'aigua, és la nena, és el casal, és el menjar. Perquè menjar per 300 € al mes amb un nen no te'ls treu ningú. Tu sol, mira, tires d'arròs...". Aina, mare de la Lila (9 anys)

Totes les persones informants estan d'acord que l'arribada del fons suposa tranquil·litat, i que és una ajuda clau per a la complementarietat i millor gestió d'altres ajudes. Afirmen que estan menys estressades, menys agressives, i s'explicita un benestar emocional. La reducció de la càrrega familiar permet posar el focus en altres necessitats dels fills i filles, que no siguin tan sols les econòmiques, sinó també emocionals.

3.2. Cap a la normalització de les experiències vitals i dels circuits

Un primer element de normalització especialment destacat i positiu per part de tots els adults informants, és l'atorgament automàtic de la beca menjador del 100%, que permet, per

tant, cobrir aquest servei els cinc dies a la setmana durant tot el curs escolar. Com manifesten els i les professionals, no únicament és alimentació i nutrició equilibrada, sinó un espai de socialització, de protecció i "normalitzador". Alguns adults de les famílies asseguren que si únicament quedés l'atorgament sistemàtic de la beca menjador, el Fons 0-16 ja tindria sentit, perquè assegura aquesta necessitat central en la criança. A més, s'aprecia molt l'alliberament de la gestió administrativa i la facilitat en la tramitació dels papers necessaris per rebre els ajuts i la beca.

D'altra banda, un bon ús del Fons 0-16 evita que s'hagi de tramitar un ajut puntual per al material, les activitats i les sortides escolars, i evita el risc que en quedin exclosos i discriminats respecte a la resta de companys i companyes. El conjunt de professionals afirmen que fan una tasca de conscienciació de les famílies, i insisteixen que aquest ajut ha d'anar adreçat a aquesta despesa. Una qüestió molt rellevant és que, ja sigui per les orientacions professionals, ja sigui per iniciativa pròpia de les famílies, es prioritza la inversió en la despesa de l'escola.

> "Yo a mis hijos les digo que escriban la carta a los reyes. En mi casa los reyes este año vienen en agosto. Lo que solemos hacer es comprarles lo que necesitan, pero también les dejamos que elijan algo que les guste, porque así también se sienten más niños. Cuando llega vamos todos juntos a comprar [riu]. Es una fiesta [riu]". Adam, pare de l'Artur (14 anys i amb autisme), Adrián (12), Alba (8), Asier i Anita (2)

Més enllà de l'escola, els pares i mares expressen preocupació pel risc que els fills i filles caiguin fàcilment en circuits i entorns de marginació i drogodependència. En aquest sentit, informen d'estratègies de reducció de riscos tenint cura de l'entorn social i buscant ambients de seguretat i activitats esportives o musicals d'ocupació creativa i positiva del seu temps lliure. Tot i que el fons no cobreix directament aquestes activitats, i que moltes són gratuïtes o becades, també hi incideix perquè compleix un paper important en l'estabilitat material i emocional de les llars, pel que fa a la seva capacitat de normalització: els adults destaquen que l'ajut permet als seus fills i filles anar amb la roba i el material adequats i necessaris per fer les activitats, i això és especialment rellevant perquè la nena i el nen se sentin en igualtat de condicions.

> "Tengo la nevera llena, y cubierto el comedor del colegio. Mis hijos se sienten como los demás." Mónica, mare de Kim (14), Kira (8) i Karim (6)

Un altre aspecte important en la normalització són els canvis en els circuits per accedir als productes necessaris per a la família i passar de la donació al consum en canals normalitzats i normalitzadors. Es tracta de reduir o sortir dels circuits purament de caritat o d'assistència social, ja que informen que el Fons 0-16 permet deixar d'anar a l'església a recollir menjar del banc d'aliments o suspendre derivacions a la botiga de roba de segona mà de Càritas.

> "Per mi el que és bàsic és que em va permetre haver de deixar d'anar cada quinze dies a l'església a demanar menjar, perquè jo anava cada quinze dies a l'església a demanar menjar! Vaig anar-hi dos anys. Tu saps el que és anar amb el carro a fer cua? Havies d'anar-hi dues hores abans perquè hi havia fileres de carros, i de

vegades hi anava amb la nena, que no pots evitar-ho... Això per mi va ser..., puf, lo más!"
Aina, mare de la Lila (9 anys)

3.3. L'apoderament de les famílies: més capacitats en la gestió de l'economia domèstica

Un aspecte que cal destacar és la capacitat de planificació i d'estratègia de cara a la gestió de "la targeta", com en diuen. Les dades apunten que les famílies tenen clara la seva estratègia econòmica, i que el Fons 0-16 és una peça clau per poder culminar-la. Així també ho comuniquen els i les professionals, quan afirmen que el Fons 0-16 apodera les famílies en les seves tasques de gestió i presa de decisions amb autonomia sobre el seu consum, tot i l'economia familiar precària.

"Faig una gran compra de menjar, congelo carn, congelo peix, saps, tot. *Vale,* ja tinc això cobert. L'altre mes només hauré de comprar fruita, verdura i aleshores gastaré menys en menjar. M'ho gasto en calçat i ulleres. *Vale.* En comptes de gastar-me 200, el mes que ve me'n gasto 125 i els altres me'ls guardo pel setembre pagar la matrícula. Saps què vull dir? Jo m'ho vaig administrant i vaig guardant."
Tanit, mare de Zoe (9 anys)

En aquest mateix sentit, l'equip de professionals de serveis socials ho valoren com una oportunitat de responsabilitzar-se en l'autogestió domèstica i partir del reconeixement de les seves capacitats en les tasques de gestió de l'economia familiar mirant pels fills i filles. Tant famílies com professionals estan d'acord que el Fons 0-16 permet suspendre els ajuts econòmics puntuals i periòdics menors i dispersos i els tràmits un a un que suposaven, no només simplificant els tràmits, sinó també afavorint més possibilitats de planificació econòmica.

Tot i així, si bé algunes professionals defensen aquesta importància de llibertat total en l'autogestió sense interferir, confiar i no jutjar els criteris de les famílies en l'administració de l'ajut, altres qüestionen el fet que percebre l'ajut del Fons 0-16 no estigui condicionat a un pla de treball amb la família perquè consideren que això dificulta treballar objectius que podrien tenir un impacte en la vida dels infants i els adolescents, i que en alguns casos, també es podria treballar per millorar la gestió dels seus ingressos econòmics. En qualsevol cas, pel que fa a possibles usos indeguts, tenint en compte l'escassa fiscalització, els informants expliquen que coneixen casos que són l'excepció.

"Conozco a gente que no lo usa bien, pero no es lo normal. Lo normal es lo mío, lo que hacemos todas, comprar comida, ropa y la escuela".
Sandra, mare de Ben (12), Sara (9) y Pablo (6)

D'altra banda, tots els pares i mares entrevistats expliciten la voluntat de millorar les condicions de vida de la família i el desig de tirar endavant els fills i filles.

"Mitja jornada cobrem molt poc i igualment estic al pou. Igualment *tinc que* demanar l'ajuda de lloguer. Igualment *tinc que* demanar ajudes constantment. Jo vaig pensar, 'he de fer *algo* per poder sortir d'aquí', perquè jo no vull estar set anys cobrant això, demanant ajudes, no vull, no vull. No puc més d'això. Saps, jo vull

progressar, jo vull tirar endavant, saps?"
Tanit, mare de Zoe (9 anys)

3.4. Incerteses i límits al voltant de la convocatòria del Fons 0-16

Una qüestió que emergeix és que el fons beneficiï tots els membres del nucli familiar i no únicament els infants o adolescents. Per a alguns professionals és qüestionable que, malgrat que els destinataris de l'ajut siguin els més petits, no hi hagi capacitat de limitar-ho; mentre que, per la seva banda, els pares i mares pensen que si la família està bé, no cal que sigui exclusivament per als fills i filles, tot i que en siguin els principals beneficiaris. A més les persones informants afirmen que prioritzen els fills i filles, que les necessitats també són diferents segons les edats, però que, finalment, es tracta d'una economia compartida de la llar.

"Si en casa estamos bien, el niño esta bien, y tú ya sabes que necesita cada uno, y no me pide lo mismo la de 8 que el de 14".
Mónica, mare de Kim (14), Kira (8) i Karim (6)

Tant els professionals com les famílies viuen amb incertesa el calendari i el període de convocatòria i el d'atorgament. Els pares i mares expressen ansietat, ja que no els permet organitzar-se amb temps i els obliga a "ir al día" i trobar alternatives a les seves necessitats o urgències. Davant la temporalitat limitada i la manca de continuïtat sorgeix la proposta de cobrir dotze mesos i que es pugui demanar durant l'any. Els tempos administratius impacten en l'economia domèstica i normalment s'espera a l'arribada del fons per poder fer totes les compres de cara al curs escolar. D'altra banda, però, tant des de l'observació, com des de la participació total i de les entrevistes, es posa en evidència la facilitat en la tramitació de l'ajut, i la implicació del conjunt de professionals a fer-ho accessible i fàcil.

Finalment, els pares i mares posen sobre la taula propostes de millora respecte a certs criteris d'accés al Fons 0-16, com ara que s'ampliï fins als 18 anys i per qüestions de salut o necessitat de medicació dels nens i nenes amb necessitats específiques, no cobertes per la cartera de salut.

"De los 16 a los 18 es cuando más gastos tiene un niño, sobre todo si va a bachillerato".
Fátima, mare de família monoparental amb quatre fills de 18, 12, 6 i 3 anys (el més petit amb diabetis)

3.5. L'ajut i la dignitat: canvi de mirada de la caritat al dret

Si alguns professionals verbalitzen els seus dubtes respecte d'això, són molts els qui pensen que el Fons 0-16 és un pas per convertir la mirada més caritativa i assistencialista dels ajuts puntuals i dispersos (per ulleres, per material escolar, etcètera) en un dret a rebre suports econòmics quan els ingressos a la llar són insuficients perquè els infants i adolescents de la família tinguin assegurades les necessitats principals. Les famílies entrevistades també han incorporat aquest discurs que emergeix en les seves narratives.

"Jo no he arribat al fons, el fons va arribar a mi. Va ser la meva assistenta social la que em va posar. Hi ha unes llistes de persones en risc, i m'arriba la carta directa a casa".
Aina, mare de la Lila (9 anys)

Així mateix, a banda del relat, també és rellevant destacar que l'observació etnogràfica ens apropa a detalls

significatius que no podem captar en l'expressió verbal: quan les trobades són a les cases, aquestes apareixen netes i ordenades i la presentació personal dels mares i pares entrevistats és acurada, polida i amb una roba que està curosament triada, no tant per impressionar el qui entrevista com per aparèixer de la manera "més normal possible". La dignificació personal, del seu entorn i el seu relat contradiuen l'imaginari social de les seves expectatives, del que seria "esperable" i se situen lluny d'una *performativització* de la pobresa.

En la continuïtat de la investigació constatarem i aprofundirem en l'anàlisi i la comprensió dels diversos impactes subjectius del Fons 0-16, incorporant-hi les veus imprescindibles dels infants i adolescents. Molt probablement reforçarem algunes de les idees presentades aquí, en matisarem d'altres i n'apareixeran de noves. El més segur és que tornarem a trobar el que, fins ara, emergeix clarament del treball de camp: la dignitat.

Bibliografia

IVÀLUA. Informes d'avaluació de les convocatòries 2015 i 2016 del Fons d'ajuts d'urgència social d'infància 0-16. 2017. http://www.ivalua.cat/generic/static.aspx?id=1913.

INSTITUT INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA DE BARCELONA. "Les condicions de vida de les famílies amb infants i adolescents ateses pels Serveis Socials de Barcelona amb problemàtiques d'extrema complexitat". Retrat a partir de l'Enquesta de condicions de vida de les persones usuàries dels centres de serveis socials del 2016. 2018. http://institutinfancia.cat/mediateca/les-condicions-de-vida-de-les-families-amb-infants-i-adolescenets-amb-problematiques-dextrema-complexitat-ateses-pels-serveis-socials-de-barcelona/.

INSTITUT D'ESTUDIS REGIONALS I METROPOLITANS DE BARCELONA (IERMB) Pobresa infantil a la ciutat de Barcelona 2018. Pendent de publicació a l'Observatori 0-17 BCN.

SÍNDIC DE GREUGES. Informe sobre la pobresa infantil a Catalunya. 2012. http://www.sindic.cat/site/unitFiles/3346/Informe%20sobre%20pobresa%20infantil%20setembre%202012.pdf.

S’hi troben bé els infants a l’escola? Parlen els nens i nenes

L'escola, a més d'un espai d'aprenentatge, és un espai de vida per als infants. Un estudi de l'institut Infància i Adolescència de Barcelona els ha preguntat com s'hi troben, què els agrada o desagrada d'allò que hi fan, dels companys i companyes i del professorat, i què proposen per estar-hi millor.

OPINIÓ

Marta Curran

30/6/2019

Comparteix

(h_p://educa.barcelona/wp-content/uploads/sites/4/2019/06/Imatge-ar_cle-Parlen.jpg)

Han respost l'enquesta 4.000 nois i noies d'entre 10 i 12 anys que cursen 5è i 6è de Primària

El benestar subjectiu és el que les persones sentim, pensem i valorem en relació amb nosaltres mateixes, les nostres condicions de vida i les nostres experiències vitals. Analitzar el benestar subjectiu infantil significa, per tant, explorar què els fa sentir satisfets, què els agrada i els fa feliços, però també què els preocupa o els inquieta. Són escasses, tanmateix, les ocasions en què es recullen les veus dels infants i adolescents, ometent alguns dels principals drets que estableix la Convenció del Drets de l'Infant.
(h_p://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tema_cs/07infanciaiadolescencia/observatori_drets_infancia/destacats_columna_dreta/Conven

Per contribuir a adreçar aquest buit, l'any 2016 l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona encarrega a l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona que impulsi el programa municipal 'Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona'. El programa parteix de la premissa que els infants són informants clau i que cal comptar amb el seu protagonisme en tot el programa. Per això s'han enquestat 4000 infants entre 10 i 12 anys de la ciutat i s'han recollit més de 5000 propostes per millorar el seu benestar, a partir de les quals s'ha elaborat l'Agenda dels Infants *(h_p://ins_tu_nfancia.cat/mediateca/agenda-dels-infants-propostes-millorar-nostre-benestar/)* amb 11 demandes i 115 propostes d'actuació adreçades a l'Ajuntament i a altres administracions, a les famílies, a les escoles i a ells i elles mateixes.

Quines han estat les principals troballes de la recerca sobre el benestar dels nens i nenes en l'àmbit escolar? Una de les principals conclusions a les quals arriba el programa és que l'escola, **més enllà de representar un espai d'aprenentatge, és un espai de vida per als infants**. Així, sentir-se acompanyats i segurs tant amb els amics i amigues, com amb els i les companyes de classe i el professorat, són condicions fonamentals per aprendre i sentir-se bé a l'escola. I és que tal com ja s'ha posat en relleu en altres recerques *(h_ps://ddd.uab.cat/pub/llibres/2015/180658/conabaesc_a2015.pdf)* , **els aspectes relacionals són clau a l'hora d'explicar com l'alumnat es vincula amb el seu procés escolar i amb la seva escola**.

Les sis principals troballes del programa 'Parlen els nens i nenes' en l'àmbit escolar

1. Les dades ens indiquen que, en aquest àmbit de la vida dels infants, tenim marges de millora importants: el 42% dels nens i nenes enquestats ens han dit que no estan prou satisfets amb la seva vida d'estudiant, essent el tercer -entre quinze- dels aspectes de la seva vida menys ben valorat: "*Hi ha nens que no els agrada la seva escola potser perquè li costa aprendre i es posen nerviosos*" (Bruna, Sant Martí).

2. La percepció d'acompanyament per part del professorat representa un dels principals elements per explicar el benestar dels infants a l'escola, ja que un 44% dels nens i nenes que han participat en l'estudi no senten que els i les seves mestres es preocupin prou per ells i un 37% diuen no estar segurs que els mestres els ajudaran si tenen algun problema. **Els infants reclamen més atenció i suport, no només en aspectes estrictament acadèmics sinó, i sobretot, en qües ons que tenen a veure amb la ges ó de les emocions**: "*Els mestres també podrien preguntar. Per exemple a l'úl ma hora poden preguntar que com estem, què pensem i si poden ajudar en alguna cosa*" (Pablo, Sants-Montjuïc).

3. Les **relacions interpersonals amb els iguals representen un altre dels pilars**: "*Si no ngués amigues, què faria jo al cole?*" (Martina, Sants-Montjuïc). Són abundants les observacions dels nens i nenes sobre la importància de les amistats en el seu pas per l'escola. La satisfacció amb els que són companys i companyes de classe és diferent dels que consideren que són els seus amics i amigues. Així, mentre que el nivell de satisfacció amb les amistats és molt satisfactòria (75% ho estan molt), hi ha un grup força important d'infants que diu no estar prou satisfet amb els altres nens i nenes de la seva classe (34,8%).

4. Hi ha una **elevada presència de relacions conflic ves a les seves escoles**. Un 70% dels infants asseguren que a la seva escola hi ha baralles almenys un dia a la setmana. Si bé asseguren que és un tema extensament treballat a l'aula, un dels elements que caracteritza l'assetjament escolar és que sovint els mateixos estudiants tendeixen a banalitzar-lo. Així, els infants asseguren que els insults i les baralles són molt habituals en les seves relacions quotidianes, sent un 64,2% els que asseguren que algun cop els han insultat i un 48,4% afirmen que són ells o elles els que han insultat. Els diversos estudis *(h ps://www.ccma.cat/324/un-de-cada-set-joves-ha-viscut-alguna-situacio-de-bullying-a-lescola/no cia/2838626/)* que s'han ocupat d'estudiar les conseqüències de l'assetjament escolar assenyalen que aquest té un fort impacte en la salut física i el benestar dels infants. "*No estan a gust amb els companys perquè no l'accepten perquè és diferent. I li fan bullying*" (Pau, Nou Barris).

5. També és important el temps que passen els infants a l'escola i el que han de destinar a estudiar. Quan se'ls ha preguntat sobre quines són les propostes per millorar el seu benestar, **hi ha un gran consens en afirmar que volen menys temps d'estudi i més temps lliure**: "*Els nens necessitem més temps per jugar i diver r-nos perquè quan siguem més grans ja no ndrem tant de temps*" (Ariadna, Sants-Montjuïc). Així, els infants reclamen sortir abans de l'escola, que els posin menys deures i exàmens, i limitar activitats extraescolars per poder passar i gaudir més temps amb la família i les amistats.

6. Cal assenyalar que **el benestar infan l no es troba al marge de les desigualtats socials i educa ves**. En aquest sentit, la recerca mostra com es dona un menor nivell de satisfacció amb la vida d'estudiant entre els infants que resideixen en barris de renda baixa i entre els que tenen alguna dificultat d'aprenentatge. A més, s'observa una menor satisfacció amb les amistats entre els nens i nenes amb el pare i/o mare d'origen estranger.

Amb les dades tot just presentades, es fa evident que hi ha marges de millora importants en molts aspectes del benestar dels infants en l'àmbit escolar, així com la importància de seguir treballant per garantir les mateixes oportunitats educatives a totes les nenes i nens. A més, cal tenir en compte que el benestar dels infants a l'escola impacta sobre la resta d'àmbits de la seva vida, així com en les seves expectatives futures. Per això, davant la rellevància d'aquest àmbit i l'alt nivell d'insatisfacció detectat, se'ns presenten un conjunt de reptes, a saber:

- La importància de traslladar aquestes troballes a les escoles a fi de contribuir a conèixer millor quins són els elements que expliquen el major o menor benestar dels i les seves alumnes en l'àmbit escolar.
- La necessitat de continuar aprofundint en aquesta línia de coneixement i impulsar nova recerca des del punt de vista i amb el protagonisme dels infants, per conèixer amb major profunditat els elements que conformen, més enllà dels aprenentatges, la "vida d'estudiant" i l'experiència de benestar a l'escola.
- Des del coneixement compartit amb l'escola i l'aprofundiment sobre benestar en l'àmbit escolar, acompanyar canvis conjunts entre administració, infants i professionals de les escoles, que facin efectiva i palpable la millora del benestar dels nens i nenes en el seu pas per l'escola.

VER VÍDEO

Editat per europa press Dimarts, 23 de juliol 2019

Publicat 17/7/2019 15:44:03 CET

Augmenten a Barcelona els graduats de l'ESO i els nens menors de 3 anys escolaritzats

EUROPA PRESS - Archivo

BARCELONA, 17 Jul. (EUROPA PRESS) -

El segon Informe d'Oportunitats Educatives de la Infància i l'Adolescència de Barcelona 2018-2019 mostra una tendència a l'alça en l'escolarització de nens d'entre 0 i 2 anys i en la taxa de graduació en Educació Secundària Obligatòria (ESO) dels joves de la ciutat, encara que alerta que "es mantenen grans desigualtats entre districtes".

Titulars Aldia

Fi la primera jornada de la sessió la investidura després de gairebé sieste hores de debats

L'estudi mostra que Barcelona "té les millors taxes de competències bàsiques" de Primària i ESO que la mitjana de Catalunya, encara que els districtes de Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques, segons el document elaborat per l'Institut d'Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB).

El document apunta que la taxa d'escolarització dels nens d'entre 0 i 2 anys ha crescut fins al 44%, un 1,8% superior a les dades que registrava l'informe anterior, però els districtes amb renda inferior continuen escolaritzant significativament menys en educació infantil de primer cicle.

La matriculació als centres públics es consolida i puja en tots els nivells educatius, mentre que es queden sense cobrir el 20% de les places de P3 als concertats, i també destaca que els públics escolaritzen el doble de nens amb necessitats especials que els concertats, tres vegades més alumnes estrangers i quatre vegades més nens amb beca menjador.

Així mateix, els cicles formatius de grau mitjà (CFGM) consoliden el creixement i suposen el 36,5% de la matrícula de l'ESO, amb un augment de l'alumnat del 43% respecte al 2006-2007, i l'informe també explica que el 25% dels nens d'entre 3 i 16 anys està escolaritzat en un districte diferent al qual resideixen.

En relació amb la tarifació social de les llars d'infants municipals, la mesura ha suposat que el 65% de les matrícules tinguin un preu inferior al del sistema anterior, que el 9% mantingui el mateix preu, i que el 26% siguin més altes en el primer any de funcionament.

En relació amb el temps d'oci, assegura que les activitats de la Campanya de Vacances d'Estiu han duplicat els nens que hi participen i les ajudes municipals pràcticament s'han triplicat entre el 2014 i el 2017, i arriben a un 8,4% de la població en edat escolar de la ciutat.

Segueix @AlDiaCat 4.966 seguidors

JxCat preveu votar en contra de Pedro Sánchez

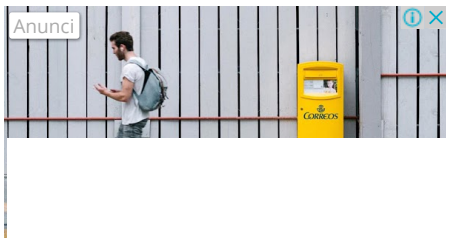

Nutricionista revela: "Es como un limpiador para su intestino"
Nutravia

Enlaces Patrocinados

Te puede gustar

23 fotos nunca vistas sobre el Titanic que te pondrán la piel de gallina
easyviajar

¿Sabes que vender tu casa puede salirte por sólo 945€?
Housell

Enlaces Patrocinados

¿Qué fue de la presentadora de 'El Diario de Patricia'? No creerás a qué se dedica en la actualidad
NinjaJournalist

Enlaces Patrocinados

Te puede gustar

20 fotos de actores con sus dobles de riesgo que te harán morir de risa

Editat per europa press Dimarts, 23 de juliol 2019

Publicado 17/7/2019 14:32:10 CET

Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona

Un informe de l'Ajuntament confirma la segregació escolar a la ciutat, especialment en quatre districtes

ACN

Barcelona.-Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona. Aquesta és una de les dades que recull el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019, que confirma també la segregació escolar a la ciutat, especialment en els districtes d'Horta-Guinardó, Les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. Si fossin tractats com a municipis estarien entre els 10 primers en segregació a Catalunya. Els centres públics escolaritzen el doble d'infants amb Necessitats Educatives Especials que els concertats i tres vegades més estrangers i quatre vegades més alumnes amb beques menjador.

Aquest informe constata l'augment la taxa de graduació a finals d'ESO, amb un 91,1% al curs 2017-2018, 4,4 punts més que la mitjana catalana i 2,3 punts més que la xifra registrada en l'informe anterior. Ara bé, hi ha notables diferències entre districtes. Hi ha un 4% dels centres de secundària on més de la meitat del seu alumnat no assoleix les competències bàsiques. Pel que fa a l'escolarització d'entre 0 i 2 anys, manté el seu creixement i arriba al 44,3% al curs 2017-2018, vuit punts més que el curs 2006-2007. Els districtes amb rendes més baixes tenen percentatges significativament més baixos. L'escolarització en centres privats segueix sent majoritària, amb un 53%. Hi ha una infrarepresentació d'infants estrangers. La taxa de nens que van a llars d'infants és 3,5 vegades superior en el cas dels autòctons. La població estrangera menor de 3 anys és

Territori Aldia

07:04
Territori al dia
Preocupació al Montseny pels excursionistes que porten el gos deslligat i l'efecte que això provoca en els ramats

21:36

d'un 21% però l'escolaritzada només suposa el 7% del total. En els estudis postobligatoris es detecta un increment significatiu en cicles formatius de grau mitjà, que han augmentat un 8% des del 2006-2007. En la secundària postobligatòria el percentatge de matrícula pública a la ciutat està 30 punts per sota de la mitjana catalana. La matrícula pública a Batxillerat només és majoritària en 3 districtes, i en els cicles de grau mitjà en quatre. 3 districtes no tenen cap centre públic que ofereixi cicles de cap família professional i un 25% dels centres públics només ofereixen un únic grup de Batxillerat.En canvi, en altres etapes la proporció entre pública i concertada és diferent. La demanda a P3 és del 50,5% en centres públics en el curs 2017-2018, situant-se per primer cop per davant de la concertada. L'Eixample, Gràcia i Sant Andreu presenten un dèficit d'oferta. En canvi, la matrícula final se situa en el 47%. Aquesta proporció es redueix a mesura que augmenta el nivell educatiu. La matrícula pública a l'educació primària és del 43,4%, i a l'ESO, del 36,3%. Més, un de quatre infants no està escolaritzat en el seu districte de residència i ho fa en els dels voltants. El cas de menor escolarització de proximitat és Gràcia, on només el 60% està matriculat al districte.

Segueix @AlDiaCat 4.966 seguidors

Nutricionista revela: "Es como un limpiador para su intestino"
Nutravia

Enlaces Patrocinados

Te puede gustar

23 fotos nunca vistas sobre el Titanic que te pondrán la piel de gallina
easyviajar

¿Sabes que vender tu casa puede salirte por sólo 945€?
Housell

Enlaces Patrocinados

¿Qué fue de la presentadora de 'El Diario de Patricia'? No creerás a qué se dedica en la actualidad
NinjaJournalist

Enlaces Patrocinados

Te puede gustar

20 fotos de actores con sus dobles de riesgo que te harán morir de risa
Desafiomundial

22 kilos menos - Elisa nos desvela cómo los ha perdido
Foodspring®

Enlaces Patrocinados

Un adolescente le niega el asiento a varios pasajeros del metro para ir recostado, y recibe la lección de su vida
Drivepedia

Enlaces Patrocinados

Recomendado para ti

El coste oculto de los cartuchos de imitación

Territori al dia
AMPLIACIÓ:Ripoll reclama al govern espanyol que expliqui per què el CNI no va "intervenir" per desarticular la cèl·lula terrorista

21:03
Territori al dia
ACTUALIZACIÓ:Mor un motorista en un xoc contra una ambulància a Vila-seca

20:39
Territori al dia

Titulars Aldia

Un jutjat de Girona absol una conductora perquè li havien notificat la pèrdua dels punts del carnet al seu marit

ELS MOSSOS ARRESTEN SIS PERSONES EN TOTAL I CITEN A DECLARAR DUES MÉS
Detenen dues persones més pels enfrontaments davant del centre de MENA del Masnou

Preocupació al Montseny pels excursionistes que porten el gos deslligat i l'efecte que això provoca en els ramats

Un alumne de Ciutat Vella té sis vegades més possibilitats de fracàs escolar que un de Sarrià

El 29% de joves de 4t d'ESO de Ciutat Vella suspenen les competències bàsiques; el 4,7% a Sarrià

4 min. BARCELONA 17/07/2019 23:58

LAIA VICENS

14 Comparteix Guarda

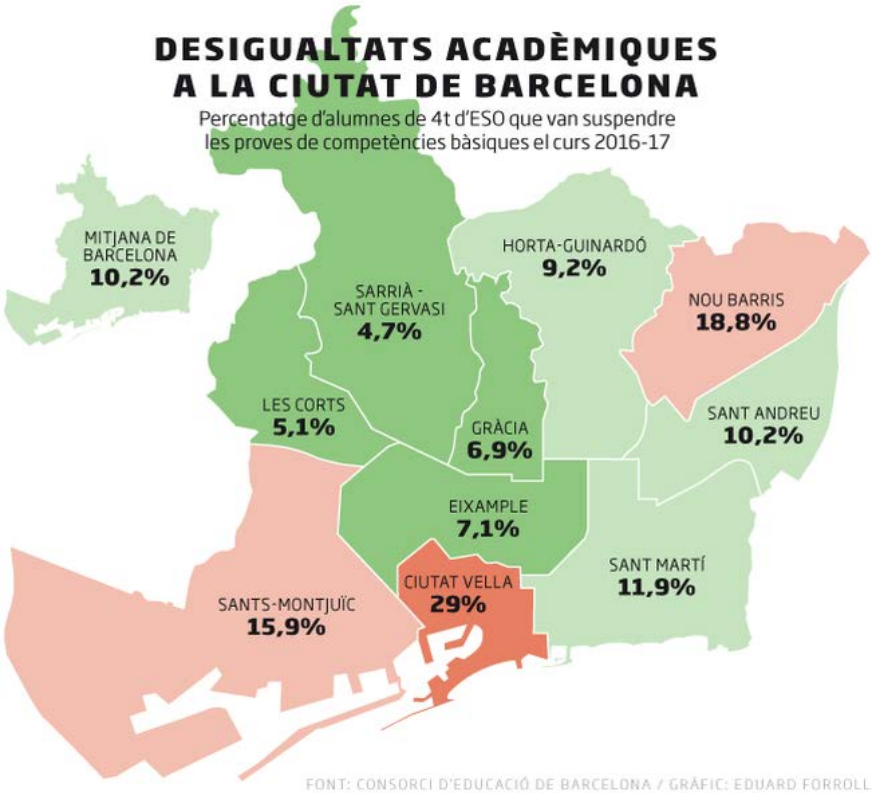

Un alumne de quart d'ESO de Ciutat Vella té sis vegades més possibilitats de patir fracàs escolar que un estudiant de Sarrià-Sant Gervasi. La dada posa de manifest les desigualtats abismals entre els districtes de Barcelona: la bretxa econòmica de les famílies als barris és tan profunda que afecta, també, les oportunitats educatives dels infants. En altres paraules: així com el 29% d'estudiants de Ciutat Vella -el districte més pobre de la ciutat- suspenen les proves de competències bàsiques de la Generalitat a 4t d'ESO, a Sarrià -el districte amb la renda més alta- el percentatge cau a només el 4,7%.

La conclusió és alarmant, malgrat que es detecta una lleugera millora. En aquest segon informe d'oportunitats educatives (fet amb dades del curs 2016-2017) s'escurcen una mica les distàncies entre els alumnes que no assoleixen les competències bàsiques. Els primers resultats, publicats el 2017 amb dades del curs 2013-2014, mostraven que el risc de fracàs escolar d'un estudiant a Ciutat Vella multiplicava per vuit el d'un de Sarrià.

Les diferències es matisen o s'accentuen segons les matèries. A català és on hi ha menys distància: cinc cops més possibilitats de no assolir els coneixements bàsics a Ciutat Vella -un 31,4% dels alumnes no ho fan- que a Sarrià, on el percentatge és del 6,1%. A anglès, en canvi, el risc es multiplica per vuit: no aproven les competències bàsiques un 27% dels estudiants, mentre que a Sarrià els que no les assoleixen són només el 3,5%. L'esforç econòmic de les famílies per pagar extraescolars d'idiomes pot ser un factor clau per explicar aquesta enorme desigualtat.

Més repetidors als barris pobres

Tot i que la tendència millora -creix la taxa d'alumnes que es graduen de l'ESO-, la fotografia actual no deixa gaire espai per a la satisfacció. Més enllà dels resultats acadèmics, els districtes més pobres també són els que concentren més alumnes amb necessitats específiques, més becats, més infants d'origen estranger i més repetidors. Només a tall d'exemple: a Ciutat Vella, un de cada quatre alumnes que acaba l'ESO ha repetit curs (25%); a Sarrià-Sant Gervasi el percentatge és del 8%. Barcelona encara és una ciutat amb un dèficit d'equitat des del punt de vista educatiu.

L'informe constata que també hi ha desequilibris segons la titularitat dels centres: les escoles públiques de Barcelona escolaritzen el doble d'infants amb necessitats específiques, el triple d'infants estrangers i quatre cops més alumnes amb beques menjador que a les concertades, que també estan sufragades amb diners públics. Així, de mitjana als centres concertats 7 de cada 100 alumnes tenen necessitats específiques de suport educatiu (els

anomenats NEE, on s'engloblen els alumnes amb diversitats funcionals i intel·lectuals, trastorns de conducta, malalties greus...), mentre que en una escola pública són gairebé el doble, 13 de cada 100. Un exemple s'observa a Horta-Guinardó, on, de mitjana, un 6,9% dels alumnes són NEE però els centres públics tenen l'11,6% dels alumnes amb aquesta problemàtica i els concertats el 3,3%.

La diferència és encara més gran pel que fa a l'alumnat estranger. El sector privat concertat escolaritza un 8% de nouvinguts, gairebé tres vegades menys que els instituts públics (22% de mitjana). A Horta-Guinardó es veu aquesta distància ben clara: la mitjana al districte és d'un 11,7% d'alumnat nouvingut, però els centres públics concentren un 20,3% d'aquests infants i els concertats un 7,4%.

Ara bé, on les desigualtats s'accentuen del tot és en les beques menjador: a primària les escoles concertades tenen quatre cops menys d'alumnes becats (8%) que l'escola pública (35%). Nou Barris és el districte on hi ha un percentatge més alt d'infants becats, un 43,7% de mitjana. Ara bé, els ajuts es distribueixen de manera molt desigual entre els centres: a les escoles públiques, sis de cada deu nens estan becats; a les concertades, només dos de cada deu.

Segregació "en tots els districtes"

L'informe, de fet, confirma que "tots els districtes de la ciutat tenen nivells alts de segregació escolar tant a primària com a secundària", malgrat que aquest fenomen es veu agreujat als districtes d'Horta-Guinardó, les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. "Si els tractéssim com a municipis, estarien entre els 10 primers en segregació escolar de Catalunya", diu l'informe. Caldrà veure si, després d'aplicar el pacte contra la segregació escolar, el problema comença a desaparèixer els pròxims mesos i cursos a la ciutat. El curs que ve serà el primer que en el procés de preinscripció escolar s'han distribuït els alumnes més vulnerables de manera equitativa a les escoles de la ciutat, ja des de P3.

Les diferències territorials comencen des de l'etapa infantil, perquè els districtes amb rendes més baixes tenen percentatges més baixos d'escolarització de 0 a 2 anys. Per exemple, a Ciutat Vella només quatre de cada deu infants van a l'escola bressol, mentre que a les Corts i Sarrià-Sant Gervasi són nou de cada deu.

Contingut relacionat

+ **Almenys 73 concertades no tenen ni el 10% d'alumnes desfavorits (/societat/alumnes-desfavorits-escoles-concertades_0_2213178742.html)**
+ **El fracàs escolar es duplica en alumnes que són fills d'immigrants (/societat/fracas-escolar-duplica-alumnes-immigrants_0_2052394947.html)**
+ **Un gran acord de país contra la segregació a l'escola (/societat/gran-acord-pais_0_2197580432.html)**

Comparteix a facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://ara.cat/_876b8e25?s=f)

Comparteix a twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_876b8e25%3Fs%3Dt&via=ARAsocietat&text=Un%

Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona

17/07/2019 - 14.31 Actualitzat 17/07/2019 - 14.30

ACN Barcelona.-Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona. Aquesta és una de les dades que recull el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019, que conrma també la segr egació escolar a la ciutat, especialment en els districtes d'Horta-Guinardó, Les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. Si fossin tractats com a municipis estarien entre els 10 primers en segregació a Catalunya. Els centres públics escolaritzen el doble d'infants amb Necessitats Educatives Especials que els concertats i tres vegades més estrangers i quatre vegades més alumnes amb beques menjador.

Aquest informe constata l'augment la taxa de graduació a nals d'ESO , amb un 91,1% al curs 2017-2018, 4,4 punts més que la mitjana catalana i 2,3 punts més que la xifra registrada en l'informe anterior. Ara bé, hi ha notables diferències entre districtes. Hi ha un 4% dels centres de secundària on més de la meitat del seu alumnat no assoleix les competències bàsiques. Pel que fa a l'escolarització d'entre 0 i 2 anys, manté el seu creixement i arriba al 44,3% al curs 2017-2018, vuit punts més que el curs 2006-2007. Els districtes amb rendes més baixes tenen percentatges signicativ ament més baixos. L'escolarització en centres privats segueix sent majoritària, amb un 53%. Hi ha una infrarepresentació d'infants estrangers. La taxa de nens que van a llars d'infants és 3,5 vegades superior en el cas dels autòctons. La població estrangera menor de 3 anys és d'un 21% però l'escolaritzada només suposa el 7% del total. En els estudis postobligatoris es detecta un increment signicatiu en cicles formatius de gr au mitjà, que han augmentat un 8% des del 2006-2007. En la secundària postobligatòria el percentatge de matrícula pública a la ciutat està 30 punts per sota de la mitjana catalana. La matrícula pública a Batxillerat només és majoritària en 3 districtes, i en els cicles de grau mitjà en quatre. 3 districtes no tenen cap centre públic que ofereixi cicles de cap família professional i un 25% dels centres públics només ofereixen un únic grup de Batxillerat.En canvi, en altres etapes la proporció entre pública i concertada és diferent. La demanda a P3 és del 50,5% en centres públics en el curs 2017-2018, situant-se per primer cop per davant de la concertada. L'Eixample, Gràcia i Sant Andreu presenten un dècit d' oferta. En canvi, la matrícula nal se situa en el 47%. Aquesta pr oporció es redueix a mesura que augmenta el nivell educatiu. La matrícula pública a l'educació primària és del 43,4%, i a l'ESO, del 36,3%. Amés, un de quatre infants no està escolaritzat en el seu districte de residència i ho fa en els dels voltants. El cas de menor escolarització de proximitat és Gràcia, on només el 60% està matriculat al districte.

Podem fa una contraoferta reclamant Treball i el PSOE la rebutja al moment

SEGÜENT

Francesco Tonucci: “Els polítics haurien d’aconseguir més seguretat amb la presència de nens al carrer i no amb la por”

Preguntes: Roger Palà | Transcripció: Berta Artigas

En una de les teves vinyetes, apareixen uns nens jugant i davant hi ha un cartell que diu “Disculpeu les molèsties: estem jugant per vosaltres”. Com hem d’interpretar aquest missatge? Quin paper tenen les idees dels nens a l’hora de pensar en la ciutat?

Aquesta vinyeta és una síntesi del que penso sobre ciutat i joc. Els nens juguen per ells mateixos en primera instància, perquè ho necessiten i perquè és el seu ofici més important. Podríem afirmar que, jugant, els nens i les nenes es desenvolupen molt més a escala social, cognitiva i en habilitats del que aconseguiran al llarg de tota la seva vida. Jerome Bruner deia que, quan un nen entra a una classe per primera vegada, el 80% de les seves capacitats ja les ha desenvolupat jugant. Els nens, jugant al carrer, fan una ciutat diferent: una ciutat molt més segura. Hem de deixar que els nens surtin sols de casa, sense els adults, des de sempre. En la majoria de plans de joc de les ciutats es preveu que els nens vagin acompanyats, però per mi el verb ‘jugar’ no pot conjugar-se amb ‘acompanyar’, sinó amb el verb ‘deixar’. Hauríem de veure la ciutat com un espai ‘jugable’.

Però això contrasta amb el context social i polític que vivim, molt marcat per la inseguretat. La tendència actual és més policia, més càmeres de vigilància, veure el carrer com un lloc insegur... Per què defenseu que els nens són la seguretat més barata?

No només ho dic perquè correspon a allò que desitjo, sinó que n’hi ha dades. A Buenos Aires es va fer un experiment. El 2000, una nena va ser violada mentre anava a l’escola amb la seva mare. En aquell moment, la gent es va rebel·lar, i surten propostes a favor de més policia, més càmeres… però finalment s’opta per aplicar les nostres propostes i que els nens es moguin sols per la ciutat, a través del projecte del camí escolar. Al cap de pocs anys s’estén arreu del món a altres municipis, també a Barcelona. El 2005, l’Ajuntament de Barcelona fa un congrés i el responsable de seguretat urbana diu que als barris on s’ha dut a terme aquesta experiència, basada en les nostres idees, la criminalitat hi ha baixat com a mínim un 50%. Això no s’aconsegueix ni amb policies ni amb càmeres. I, econòmicament, no costa res. Per això dic que els nens són la seguretat més barata.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

> “La sensació d’inseguretat és en part responsabilitat dels mitjans de comunicació, i en part de la política”

Veient que aquesta estratègia funciona, per què no s’aplica més?

Principalment, perquè tenim por. I és lògic tenir por, perquè el perill realment existeix. És normal, un mecanisme de defensa natural. La por hi ha de ser, però la por sempre ha de ser proporcional al perill. Si es perd el contacte amb el perill, com avui en dia, és un desastre. A Itàlia, per exemple, tenim el nivell més baix d’autonomia dels nens. Els pares no s’atreveixen que els seus nens surtin de casa. D’altra banda, les dades demostren que les ciutats són cada vegada més segures, que els crims i els accidents de cotxe van baixant respecte a la ciutat de fa 20 o 30 anys.

Qui són els responsables de la creació d’aquesta sensació d’inseguretat?

És en part responsabilitat dels mitjans de comunicació, i en part de la política. Almenys a Itàlia, els mitjans donen molta visibilitat a les notícies tràgiques. La gent ho veu a la televisió, i pensa que és tan freqüent que fins i tot és probable que passi, quan en realitat les possibilitats són mínimes. En conseqüència, provoca que els pares impedeixin que els nens surtin al carrer. De violència, lamentablement n’hi ha, però no és al carrer on més la pateixen els nens, sinó dins de casa. Es tracta d’una doble violència, perquè afecta el cos però també l’ànima, perquè destrueix l’afecte amb un ésser estimat. Dos dels llocs més perillosos per a un nen són la casa i el cotxe dels pares.

I la política també s’aprofita de la por?

Sí, a Itàlia –i crec que no només a Itàlia– alguns polítics la utilitzen com a mètode de guanyar vots. Promoure aquesta por fa que no hi hagi gent pel carrer, i això és renunciar a la seguretat. Si hi ha

nens sols al carrer, vol dir que tots els adults –tots– se n'han de fer càrrec. Un barri on els adults siguin atents i interessats és un mal ambient per a un delinqüent, que necessita el contrari, l'abandonament. Els polítics haurien de considerar com el seu màxim desig aconseguir més seguretat a través de la presència de nens al carrer, i no a través de la seva absència.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

> "Una dona ha de deixar de donar pit al nen al cap de 4 mesos. Això no està contemplat des del punt de vista de l'interès de l'infant"

Parlem de prohibicions. Dius que una ciutat no val tant pel que ofereix, sinó pel que permet.

Gal·les és la primera ciutat que ha reconegut legalment el dret al joc. Però això no hauria de fer falta, ja que aquest dret forma part de la Convenció dels drets del nen que fa temps que hem adoptat, i és vinculant i obligatòria. Als nens se'ls promet de tot, i, en canvi, no hi ha cap país que hagi sortit d'aquesta convenció per no aconseguir-ho. Quan els nens són petits, haurien de poder jugar on vulguin, com vulguin i quan vulguin.

Però això de vegades entra en contradicció amb el que volen els adults, sobretot a les grans ciutats. Aquest estiu passat hi va haver un conflicte a l'anomenada Piscineta de l'Eixample, un espai a l'aire lliure on els nens i les nenes poden refrescar-se. Això provocava sorolls i els veïns volien que es tanqués. Com afrontem aquestes situacions on entren en conflicte el dret al joc dels nens i el de descans dels veïns des de les institucions?

Tothom té dret a fer la migdiada. Una solució seria demanar si us plau als nens de respectar aquest dret. I els nens el respectaran: ells no volen tenir conflictes amb nosaltres; necessiten la nostra

amistat. Els infants no només tenen el dret al joc, sinó que aquesta llei internacional dels drets del nen va més enllà. L'article 3 diu que, en tots els assumptes, l'interès del nen s'ha de considerar superior. Tothom qui té responsabilitats, des del rei fins al president i l'alcaldessa, ha de respectar aquesta convenció. Però això mai es compleix, començant per una dona que ha de deixar de donar pit al nen al cap de 4 mesos perquè el permís de maternitat no dura més. Això no està contemplat des del punt de vista de l'interès de l'infant. Sempre hi ha prioritats que passen per sobre, com un contracte de treball, que és una llei amb una dignitat formal jurídica molt menor que la Convenció dels drets del nen.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

> "L'objectiu de la ciutat és no tenir espais de jocs, sinó fer un pas més i ser una 'ciutat jugable'"

T'has mostrat en contra dels parcs infantils. Això pot semblar contradictori, perquè moltes vegades les famílies el que demanen són més parcs per portar els nens i que hi puguin jugar. Què té de dolent?

L'objectiu de la ciutat és no tenir espais de jocs, sinó fer un pas més i ser una 'ciutat jugable', és a dir, que la mateixa ciutat es reconegui com a espai de joc. I aquí entra un altre tema, que és el de l'espai públic, l'espai de tots, que actualment ha desaparegut.

Qui està ocupant aquest espai?

A Itàlia hi ha enquestes d'una associació ecologista que demostren que més del 80% de l'espai públic d'una ciutat està constantment privatitzat per la presència en moviment o en estacionament de cotxes particulars. Això significa que una minoria, que són els conductors, ocupen l'espai de la majoria. Els parcs no són un espai públic: són espais per a nens; fins i tot s'hi posen reixes per demostrar que no són públics. Igual que passava amb les dones, que en el passat també tenien llocs

‘reservats’. Ho veig com una forma d’exclusió, no pas com un privilegi. Després, també hi ha una obsessió amb els terrenys plans. Als Consells de Nens de Buenos Aires defensaven, que si els terrenys són sempre plans, és impossible jugar a fet i amagar, que és una de les experiències més antigues i més fortes de joc. Als parcs no es pot jugar a amagar-se, perquè s’han dissenyat amb l’objectiu que un adult a peu dret pugui vigilar al seu fill.

S’estan prioritzant els desitjos dels adults en comptes dels desitjos dels nens un altre cop.

En relació amb aquest tema, vull explicar una anècdota d’una nena d’Itàlia que va escriure a l’Ajuntament dient: “Al parc heu posat els bancs del revés, miren cap a l’àrea de joc. No puc suportar que el meu avi m’estigui sempre mirant quan jugo”. El joc té a veure amb el plaer, i el plaer no s’exposa. Vaig fer també una vinyeta d’una nena enfadada que li deia a la seva mare: “Quan els adults jugueu, ho feu de nit i amagats a l’habitació i, quan nosaltres juguem, fins i tot poseu bancs perquè s’hi pugui asseure el públic”.

L’ús del vehicle privat és un tema de debat fort a Barcelona, on la contaminació de l’aire és una qüestió que pren cada cop més rellevància. L’Ajuntament actual vol limitar el seu, però s’estan trobant amb molta resistència, tant dels ciutadans com de la gran indústria de l’automòbil. Una ciutat per a nens és una ciutat sense cotxes?

D’alguna manera, sí. Hem d’escollir. Però crec que el destí de les nostres ciutats és que no hi hagi cotxes. Com canviar la tendència actual, però, és una decisió molt complicada. Es podria limitar a utilitzar el cotxe per sortir de la ciutat però no per moure-s’hi diàriament. Itàlia té 80 cotxes per cada 100 habitants, que significa que tenim molts més cotxes que persones que poden conduir-los, i això sense parlar de motos. La mitjana europea és de 45 cotxes per habitant i Holanda té 30 cotxes per habitant. Per als italians, el cotxe és un mitjà privat individual i quotidià, mentre que a Holanda probablement només tenen un cotxe per família, que s’utilitza puntualment. S’ha de plantejar la idea de tornar l’espai públic a la ciutadania. Els alcaldes que m’escolten mai m’han dit que no els interessa el que plantegem; al contrari: sempre han estat encantats. Però em demanen temps per resoldre el tema del trànsit. La nostra proposta és donar-li la volta a la norma actual i que la primera prioritat siguin les persones; en segon lloc, el transport públic, i, en tercer lloc, el vehicle privat. Tenim una experiència a l’Estat espanyol molt important en aquest sentit: el cas de Pontevedra.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

> “Les ciutats modernes són un model dèbil, perquè reconeix diversitats i les posa les unes en contra de les altres”

Com ho van aplicar?

Van fer més amples les voreres i més estretes les calçades. I van posar tots els passos zebra al nivell de la vorera. A Pontevedra no hi ha cap carrer per als vianants, però les voreres són amples perquè puguin passejar dues persones de costat. Si les voreres són estretes i hem d’anar en fila índia, això vol dir que tenim una ciutat que no preveu el passeig, i això és molt greu! L’amplada de l’espai dels cotxes s’hauria de dedicar als vianants, i al revés. Igual que els llocs plans, que ara reservem per a cotxes, haurien de ser part de l’espai dels vianants. Així les persones que van en cadira de rodes, per exemple, no haurien de pujar i baixar de la vorera. Si vas amb cotxe a Pontevedra, has d’anar superant petits sots perquè tots els passos zebra són al nivell de la vorera . Això produeix una conseqüència directa: els cotxes han d’anar més a poc a poc. És la primera ciutat d’Europa que té els 30 km/h com a màxim de velocitat en tota la ciutat i no hi ha hagut morts per accidents de trànsit en els últims 10 anys. Per mi, això és un orgull que cada ciutat hauria de desitjar i aconseguir.

Expliques també que durant la Segona Guerra Mundial es van destruir les ciutats i aquestes es van tornar a construir pensant només en un grup: homes adults i amb feina, els ideals caps de família, fent desaparèixer de la ciutat els vells, els nens, els discapacitats i les dones. Què tenien les ciutats del passat que els falti ara?

La ciutat històrica no té separacions. Neix al voltant d’una plaça on es viu el mercat, símbol de trobada i d’intercanvi. Al contrari que en el temps dels castells, que eren estructures tancades i separades del poble per muralles i rius. En això rau el valor de la ciutat històrica, que s’ha construït barrejada. Actualment, a la ciutat moderna que es va crear després de la guerra, tornem al model de separació. Els arquitectes van establir el ‘zoning’, creant zones per separar els rics dels pobres, els

immigrants dels locals… i així continuem fent-ho. Es tracta d'un model dèbil, ja que reconeix diversitats i les posa les unes en contra de les altres. I això crea conflictes, perquè segrega.

Seguint aquest fil, moltes anàlisis feministes afirmen que la ciutat ha estat construïda pels homes. Per exemple, els patis de l'escola, dissenyats amb mirada masculina, amb el camp de futbol com a epicentre, estableixen jerarquies de sexe i una segregació de l'espai comú. També s'ha de pensar la ciutat en aquesta clau feminista?

Segur. Nosaltres, en totes les experiències de participació, defensem la igual presència de nens i nenes als consells. És molt important perquè, si en molts contextos passa que són més nois que noies, és més fàcil que prevalguin els desitjos d'aquests. A més, els nois tenen molt poques idees, només pensen en el futbol: una sola proposta i hi estan d'acord. Això hauria de ser una fortalesa, però passa a ser una debilitat. En canvi, les noies són més fines, tenen desitjos més variats i, per tant, es divideixen, que és interessant. També defensem que els nens no votin, perquè no facin res del que fan els adults.

Foto: IVAN GIMÉNEZ

> "M'apassiona que el pensament dels més petits passi a ser un element polític"

No votar significa parlar fins a arribar a l'acord.

Sí, i d'aquesta manera moltes vegades es premien les propostes menys conservadores i tradicionals, que a través del vot quasi sempre guanyen.

Això us ho deuen haver criticat, oi?

Sí, i també el mètode d'elecció dels nens i de les nenes, que es fa per sorteig. Als mestres no els agrada gens, ja que pot tocar a qualsevol, no només als més llestos. Aquesta és la millor fórmula per

aconseguir el nostre objectiu, que és tenir un pensament infantil. “Pensar com un nen” normalment no és una valoració. “Els millors” seleccionats per una persona adulta són els nens que ja han desenvolupat una mentalitat adulta, deixant pensaments infantils.

Estan en marxa alguns Consells de Participació dels Nens en assumptes públics; però, segons com s’enfoquin aquests projectes, poden ser més estètics que reals. Realment, s’escolta el que diuen els nens?

La participació és un dret de la ciutadania; per tant, tots tenim dret a participar i els polítics tenen el dret d’escoltar-nos. I punt. Quan parlem dels consells de nens, parlem d’una altra cosa. No són els nens que demanen a l’alcalde que els escolti, sinó que és l’alcalde que demana als nens que li ofereixin el seu punt de vista perquè li falta, ja que ha arribat a ser adult i els nens l’han d’ajudar per recordar l’altre punt de vista. S’ha d’escoltar i tenir en compte el que proposen, contestar sobretot, i si al final es du a terme una proposta, fer-ho ràpidament perquè sigui compatible amb els temps dels nens. Però el que més m’apassiona és el tercer nivell: assumir les idees dels nens i transformar-les en política. És a dir, que el pensament dels més petits passi a ser un element polític.

FABRICACIÓ DE MOBILIARI I
MAQUINARIA PER A LA HOSTELERIA
NOVAINOX

La República

DIJOUS, 1 D'AGOST DE 2019 - EDICIÓ 371

Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona

ACN Barcelona.-Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona. Aquesta és una de les dades que recull el segon [...]

AGÈNCIES | 17/07/2019

Facebook Twitter WhatsApp Telegram Correu

ACN Barcelona.-Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona. Aquesta és una de les dades que recull el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019, que confirma també la segregació escolar a la ciutat, especialment en els districtes d'Horta-Guinardó, Les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. Si fossin tractats com a municipis estarien entre els 10 primers en segregació a Catalunya. Els centres públics escolaritzen el doble d'infants amb Necessitats Educatives Especials que els concertats i tres vegades més estrangers i quatre vegades més alumnes amb beques menjador.

Aquest informe constata l'augment la taxa de graduació a finals d'ESO, amb un 91,1% al curs 2017-2018, 4,4 punts més que la mitjana catalana i 2,3 punts més que la xifra registrada en l'informe anterior. Ara bé, hi ha notables diferències entre districtes. Hi ha un 4% dels centres de secundària on més de la meitat del seu alumnat no assoleix les competències bàsiques. Pel que fa a l'escolarització d'entre 0 i 2 anys, manté el seu creixement i arriba al 44,3% al curs 2017-2018, vuit punts més que el curs 2006-2007. Els districtes amb rendes més baixes tenen percentatges significativament més baixos. L'escolarització en centres privats segueix sent majoritària, amb un 53%. Hi ha una infrarepresentació d'infants estrangers. La taxa de nens que van a llars d'infants és 3,5 vegades superior en el cas dels autòctons. La població estrangera menor de 3 anys és d'un 21% però l'escolaritzada només suposa el 7% del total. En els estudis postobligatoris es detecta un increment significatiu en cicles formatius de grau mitjà, que han augmentat un 8% des del 2006-2007. En la secundària postobligatòria el percentatge de matrícula pública a la ciutat està 30 punts per sota de la mitjana catalana. La matrícula pública a Batxillerat només és majoritària en 3 districtes, i en els cicles de grau mitjà en quatre. 3 districtes no tenen cap centre públic que ofereixi cicles de cap família professional i un 25% dels centres públics només ofereixen un únic grup de Batxillerat.En canvi, en altres etapes la proporció entre pública i concertada és diferent. La demanda a P3 és del 50,5% en centres públics en el curs 2017-2018, situant-se per primer cop per davant de la concertada. L'Eixample, Gràcia i Sant Andreu presenten un dèficit d'oferta. En canvi, la matrícula final se situa en el 47%. Aquesta proporció es redueix a mesura que augmenta el nivell educatiu. La matrícula pública a l'educació primària és del 43,4%, i a l'ESO, del 36,3%. Amés, un de quatre infants no està escolaritzat en el seu districte de residència i ho fa en els dels voltants. El cas de menor escolarització de proximitat és Gràcia, on només el 60% està matriculat al districte.

EDITORIAL

Sempre que els catalans volen salvar Espanya, Catalunya és arrasada

Té raó Gabriel Rufián dient en el discurs d'investidura de Pedro Sánchez que Espanya no ens roba. Ens roben els seus dirigents, concretament 20.000M€ a l'any d'espoli fiscal i és [...]

Llegir més >

OPINIÓ

Per què la resposta a les sentències està tan verda?

GERARD SESÉ 31/07/2019

Albert Batlle ha promès molt però... Comunicarà res?

cleopatra
palace hotel
Heaven on Earth
PUBLICITAT (PUBLICITAT)

L'alumnat que no assoleix competències bàsiques es duplica als districtes amb menor renda

Un informe de l'Ajuntament de Barcelona constata que a Ciutat Vella i Nou Barris el fracàs escolar s'aguditza

Infància i joventut (/categoria/infancia-i-joventut) | Educació (/categoria/educacio) | Barcelona ciutat (/territori/barcelona-ciutat)

Dijous, 18 de juliol de 2019 | 09:30 h

0 (https://www.social.cat/noticia/10524/a-les-escoles-dels-districtes-amb-menys-renda-es-dupliquen-la-mitjana-dalumnes-que-no-asso#comentaris)

53

(/imatges/noticies/escola-bressol-trencadis.jpg)

Imatge de l'escola bressol Trencadís, al districte de Gràcia | Natzaret Romero (ACN)

Segueix-nos a Facebook per estar al corrent de les últimes novetats

M'agrada A 6,8 mil persones els agrada. Inscriu-te per a veure què agrada a les teves amistats.

Redacció (/autor/redaccio)

Les desigualtats socials són motiu de fracàs escolar. L'alumnat dels barris amb menor renda de la ciutat de Barcelona, Ciutat Vella i Nou Barris, dupliquen la mitjana (9,8%) de l'alumnat que no assoleix les competències bàsiques a la ESO. Així ho posa de manifest el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència, encarregat per l'Ajuntament de Barcelona amb la intenció de radiografiar la situació de l'educació a la ciutat i per districtes, i que vol detectar les mancances en quant a equitat educativa.

Així mateix, l'informe constata que la segregació escolar no només es manté sinó que s'aguditza a districtes com Horta-Guinardó, Les Corts, Sants-Montjuic i Ciutat Vella. En aquest sentit, l'estudi, que analitza els anys 2017-2018, també apunta que hi ha prop d'un 4% de centres de secundària on més de la meitat dels seu alumnat no assoleix les competències bàsiques. Tot i això, respecte Catalunya, Barcelona continua tenint millors taxes d'assoliment de competències bàsiques, i de fet, la taxa de graduació en ESO ha augmentat un 2,3% situant-se 4 punts per sobre de la mitjana catalana.

Altra dada significativa que es desprèn de l'informe és la distribució desigual de l'alumnat amb majors complexitats socials i educatives, la majoria dels quals estudien a les escoles públiques: els centres públics escolaritzen de mitjana el doble d'infants amb necessitats específiques de suport educatiu que les escoles concertades (12,5% enfront del 6,8%), tres vegades més infants estrangers (8% enfront 2%) i quatre vegades més alumnes amb beques menjador (35% enfront 8%).

Tot i això, segons mostra l'estudi, es confirma una tendència que es repeteix en els darrers anys: les famílies barcelonines prefereixen cada cop més l'escola pública. Tant la demanda de places públiques com la matriculació final en escoles públiques puja en tots els nivells educatius. Concretament, les matriculacions a la pública a P3, amb un 50,3%, han estat per primer cop superiors a les matriculacions a les concertades. L'oferta de places públiques però segueix tenint dèficits a l'Eixample, Gràcia i Sant Andreu, segons indica l'informe.

L'estudi també manifesta la falta de centres públics en la secundària postobligatòria: tant al Batxillerat com els Cicles Formatius de Grau Mitjà i els Programes de Formació i Inserció, el percentatge de la matrícula pública a la ciutat està a 30 punts de distància de la mitjana catalana. De fet, la matrícula pública a Batxillerat només és majoritària a tres districtes, i hi ha districtes com Sant Andreu, Gràcia i Les Corts que no tenen cap centre públic que ofereixi cicles formatius. Així mateix, segons posa de manifest l'Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència, un 25% dels centres públics només ofereixen un únic grup de batxillerat, un fet que "pot condicionar negativament les oportunitats d'aprenentatge", segons assenyala l'estudi.

Amb menys renda, menys infants a l'escola bressol

Pel que fa als infants entre els 0 i 2 anys, l'informe destaca que la taxa d'escolarització ha crescut en aquesta franja d'edat fins al 44%, un 1,8% superior a la dada registrada en l'anterior informe (2016), però també apunta que els districtes amb menor renda continuen escolaritzant "significativament" menys en aquesta etapa d'educació infantil de primer cicle.

L'informe revela que la meitat dels infants menors de 3 anys escolaritzats ho segueixen fent en llars d'infants privades (53%), excepte en els districtes de rendes més baixes on la gran majoria van a la bressol municipal, de manera més similar al conjunt de Catalunya.

Així mateix, l'estudi també plasma una infrarepresentació dels infants estrangers en l'educació infantil de primer cicle. La taxa d'escolarització dels infants 0-2 anys autòctons és 3,5 vegades superior a l'estrangera (52% i 15% respectivament). Mentre la població estrangera de la ciutat menor de 3 anys és d'un 21%, la població estrangera escolaritzada a les escoles infantils només suposa el 7% del total.

Subscriu-te al butlletí (butlleti) de **Social.cat** per rebre les últimes novetats al teu correu.

(http://www.printfriendly.com) (http://www.printfriendly.com)

0 (https://www.social.cat/noticia/10524/a-les-escoles-dels-districtes-amb-menys-renda-es-dupliquen-la-mitjana-dalumnes-que-no-asso#comentaris)

53

CATEGORIES

Infància i joventut (/categoria/infancia-i-joventut) **Educació (/categoria/educacio)**

ETIQUETES (ETIQUETES)

Educació pública (/etiqueta/educacio+publica) • Escolarització (/etiqueta/escolaritzacio) • Informe dOportunitats educatives de la i (/etiqueta/informe+doportunitats+educatives+de+la+i)

COMENTARIS

Mostra els comentaris (0)

TOT Barcelona

SOCIETAT

Els alumnes de Nou Barris i Ciutat Vella suspenen el doble els coneixements d'ESO

Un informe destaca que Horta-Guinardó, Les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella si fossin municipis estarien al 'top 10' amb més segregació

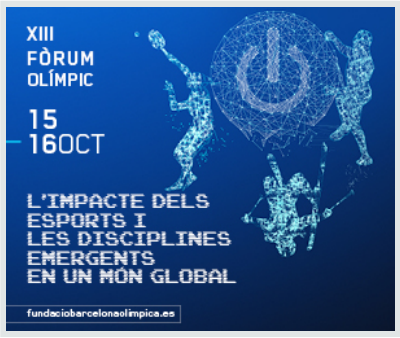

per **ACN / Redacció**
17 de juliol de 2019 14:59

Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona. Aquesta és una de les dades que recull el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019, que confirma també la segregació escolar a la ciutat, especialment en els districtes d'Horta-Guinardó, Les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. **Si fossin tractats com a municipis estarien entre els 10 primers en segregació a Catalunya**. Els centres públics escolaritzen el doble d'infants amb Necessitats Educatives Especials que els concertats, tres vegades més estrangers i quatre vegades més alumnes amb beques menjador.

Aquest informe constata l'augment de la taxa de graduació a finals d'ESO, amb un 91,1% al curs 2017-2018, 4,4 punts més que la mitjana catalana i 2,3 punts més que la xifra registrada en l'informe anterior. Ara bé, **hi ha notables diferències entre districtes**. Un exemple és com Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana de la ciutat (9,8%) d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO.

A més, hi ha un 4% dels centres de secundària on més de la meitat del seu alumnat no assoleix les competències bàsiques.

Desigualtat d'opcions

Pel que fa a l'escolarització d'entre 0 i 2 anys, manté el seu creixement i arriba al 44,3% al curs 2017-2018, vuit punts més que el curs 2006-2007. Els districtes amb rendes més baixes tenen percentatges significativament més baixos. L'escolarització en centres privats segueix sent majoritària, amb un 53%. Hi ha una infrarepresentació d'infants estrangers. **La taxa de nens que van a llars d'infants és 3,5 vegades superior en el cas dels autòctons**. La població estrangera menor de 3 anys és d'un 21% però l'escolaritzada només suposa el 7% del total.

En els estudis postobligatoris es detecta un increment significatiu en cicles formatius de grau mitjà, que han augmentat un 8% des del 2006-2007. En la secundària postobligatòria el percentatge de matrícula pública a la ciutat està 30 punts per sota de la mitjana catalana.

La matrícula pública a Batxillerat només és majoritària en 3 districtes, i en els cic **n**
cap centre públic que ofereixi cicles de cap família professional i un 25% ɔ
de Batxillerat. En canvi, en altres etapes la proporció entre pública i concertada é

Demanda de matriculació per edats

La demanda a P3 és del 50,5% en centres públics en el curs 2017-2018, situant-
L'Eixample, Gràcia i Sant Andreu presenten un dèficit d'oferta. En canvi, la

Aquesta proporció es redueix a mesura que augmenta el nivell educatiu. La matrícula pública a l'educació primària es del 43,4%, i a l'ESO, del 36,3%. A més, **un de quatre infants no està escolaritzat en el seu districte de residència i ho fa en els dels**

voltants. El cas de menor escolarització de proximitat és Gràcia, on només el 60% està matriculat al districte.

NOU BARRIS GRÀCIA CIUTAT VELLA EDUCACIÓ

MÉS INFORMACIÓ

5

Barcelona País Valencià Apps Botiga In English Avís Legal Ajuda Contacte VW Paper Xarxa VW Inici sessió Subscriu-te

VilaWeb

En què creu VilaWeb?

Som un diari al qual tothom pot accedir lliurement gràcies al suport dels seus lectors compromesos

Vull fer-me subscriptor

País Opinió Món Societat Cultura Economia Ciència Blocs Locals Publicacions ACN

Agricultura Comunicació Cultura Economia Política Societat

Un jutjat de Girona absol una conductora perquè li havien notificat la pèrdua dels punts del carnet al seu marit

Un jutjat de Girona absol una conductora perquè li havien notificat la pèrdua dels punts del carnet al seu marit

Detenen dues persones més pels enfrontaments davant del centre de MENA del Masnou

ACN > SOCIETAT

Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona

Un informe de l'Ajuntament confirma la segregació escolar a la ciutat, especialment en quatre districtes

Aquest text és un servei de l'agència ACN. VilaWeb no ha intervingut ni en la selecció, ni en la redacció, ni en el contingut de la notícia.

17.07.2019 14:27

Sense anuncis Favorit

ACN Barcelona.-Ciutat Vella i Nou Barris dupliquen la mitjana d'alumnes que no assoleixen les competències bàsiques a l'ESO a Barcelona. Aquesta és una de les dades que recull el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019, que confirma també la segregació escolar a la ciutat, especialment en els districtes d'Horta-Guinardó, Les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. Si fossin tractats com a municipis estarien entre els 10 primers en segregació a Catalunya. Els centres públics escolaritzen el doble d'infants amb Necessitats Educatives Especials que els concertats i tres vegades més estrangers i quatre vegades més alumnes amb beques menjador.

Aquest informe constata l'augment la taxa de graduació a finals d'ESO, amb un 91,1% al curs 2017-2018, 4,4 punts més que la mitjana catalana i 2,3 punts més que la xifra registrada en l'informe anterior. Ara bé, hi ha notables diferències entre districtes. Hi ha un 4% dels centres de secundària on més de la meitat del seu alumnat no assoleix les competències bàsiques. Pel que fa a l'escolarització d'entre 0 i 2 anys, manté el seu creixement i arriba al 44,3% al curs 2017-2018, vuit punts més que el curs 2006-2007. Els districtes amb rendes més baixes tenen percentatges significativament més baixos. L'escolarització en centres privats segueix sent majoritària, amb un 53%. Hi ha una infrarepresentació d'infants estrangers. La taxa de nens que van a llars d'infants és 3,5 vegades superior en el cas dels autòctons. La població estrangera menor de 3 anys és d'un 21% però l'escolaritzada només suposa el 7% del total. En els estudis postobligatoris es detecta un increment significatiu en cicles formatius de grau mitjà, que han augmentat un 8% des del 2006-2007. En la secundària postobligatòria el percentatge de matrícula pública a la ciutat està 30 punts per sota de la mitjana catalana. La matrícula pública a

ÚLTIMES NOTÍCIES

08:28 [EN DIRECTE] Rufián manté l'oferiment a Pedro Sánchez perquè sigui investit: 'Entenguem-nos'

08:00 Les portades del dimarts 23 de juliol de 2019

05:20 L'agricultura del futur

05:00 Un visitant interestel·lar

01:50 Ciutadans posa en el punt de mira la Plataforma per la Llengua a les Illes

01:50 Les Corts debatran les discrepàncies del govern espanyol amb la llei de pressupost

Batxillerat només és majoritària en 3 districtes, i en els cicles de grau mitjà en quatre. 3 districtes no tenen cap centre públic que ofereixi cicles de cap família professional i un 25% dels centres públics només ofereixen un únic grup de Batxillerat.En canvi, en altres etapes la proporció entre pública i concertada és diferent. La demanda a P3 és del 50,5% en centres públics en el curs 2017-2018, situant-se per primer cop per davant de la concertada. L'Eixample, Gràcia i Sant Andreu presenten un dèficit d'oferta. En canvi, la matrícula final se situa en el 47%. Aquesta proporció es redueix a mesura que augmenta el nivell educatiu. La matrícula pública a l'educació primària és del 43,4%, i a l'ESO, del 36,3%. Amés, un de quatre infants no està escolaritzat en el seu districte de residència i ho fa en els dels voltants. El cas de menor escolarització de proximitat és Gràcia, on només el 60% està matriculat al districte.

Butlletí de notícies de VilaWeb
Rep les notícies de VilaWeb cada matí al teu correu
Subscriure-m'hi

Per a VilaWeb el vostre suport ho és tot

Sostenir un esforç editorial del nivell i el compromís de VilaWeb, únicament amb la publicitat, és molt difícil. Per això necessitem encara molts subscriptors nous per a allunyar qualsevol ombra de dificultats per al diari. Per a vosaltres aquest és un esforç petit, però creieu-nos quan us diem que per a nosaltres el vostre suport ho és tot.

Podeu fer-vos subscriptors de VilaWeb en aquesta pàgina.

Vicent Partal
Director de VilaWeb

Vull subscriure-m'hi

Continguts Patrocinats

El mercat funerari està sorprès amb aquesta curiosa assegurança de decessos

01:50 Quan l'Orfeó Català es va rebel·lar contra Millet i Montull

21:50 Guaidó: mig any de presidència fictícia

21:50 Tu rai, que tens xiquets i no xiquetes

Societat

DESIGUALTATS

El fracàs escolar s'agreuja als districtes més pobres

Un alumne de Ciutat Vella té sis cops més risc de suspendre l'ESO que un de Sarrià

LAIA VICENS
BARCELONA

Un alumne de quart d'ESO de Ciutat Vella té sis vegades més possibilitats de patir fracàs escolar que un estudiant de Sarrià-Sant Gervasi. La dada posa de manifest les desigualtats abismals entre els districtes de Barcelona: la bretxa econòmica de les famílies als barris és tan profunda que afecta, també, les oportunitats educatives dels infants. En altres paraules: així com el 29% d'estudiants de Ciutat Vella –el districte més pobre de la ciutat– suspenen les proves de competències bàsiques de la Generalitat a 4t d'ESO, a Sarrià –el districte amb la renda més alta– el percentatge cau a només el 4,7%.

La conclusió és alarmant, malgrat que es detecta una lleugera millora. En aquest segon informe d'oportunitats educatives (fet amb dades del curs 2016-2017) s'escurcen una mica les distàncies entre els alumnes que no assoleixen les competències bàsiques. Els primers resultats, publicats el 2017 amb dades del curs 2013-2014, mostraven que el risc de fracàs escolar d'un estudiant a Ciutat Vella multiplicava per vuit el d'un de Sarrià.

Les diferències es matisen o s'accentuen segons les matèries. A català és on hi ha menys distància: cinc cops més possibilitats de no assolir els coneixements bàsics a Ciutat Vella –un 31,4% dels alumnes no ho fan– que a Sarrià, on el percentatge és del 6,1%. A anglès, en canvi, el risc es multiplica per vuit: no aproven les competències bàsiques un 27% dels estudiants, mentre que a Sarrià els que no les assoleixen són només el 3,5%. L'esforç econòmic de les famílies per pagar extraescolars d'idiomes pot ser un factor clau per explicar aquesta enorme desigualtat.

Més repetidors als barris pobres

Tot i que la tendència millora –creix la taxa d'alumnes que es graduen de l'ESO–, la fotografia actual no deixa gaire espai per a la satisfacció. Més enllà dels resultats acadèmics, els districtes més pobres també són els que concentren més alumnes amb necessitats específiques, més becats, més infants d'origen estranger i més repetidors. Només a tall d'exemple: a Ciutat Vella, un de cada quatre alumnes que acaba l'ESO ha repetit curs (25%); a Sarrià-Sant Gervasi el percentatge és del 8%. Barcelona encara és una ciutat amb un dèficit d'equitat des del punt de vista educatiu.

Una escola de Barcelona el primer dia de curs 2018-19. PERE TORDERA

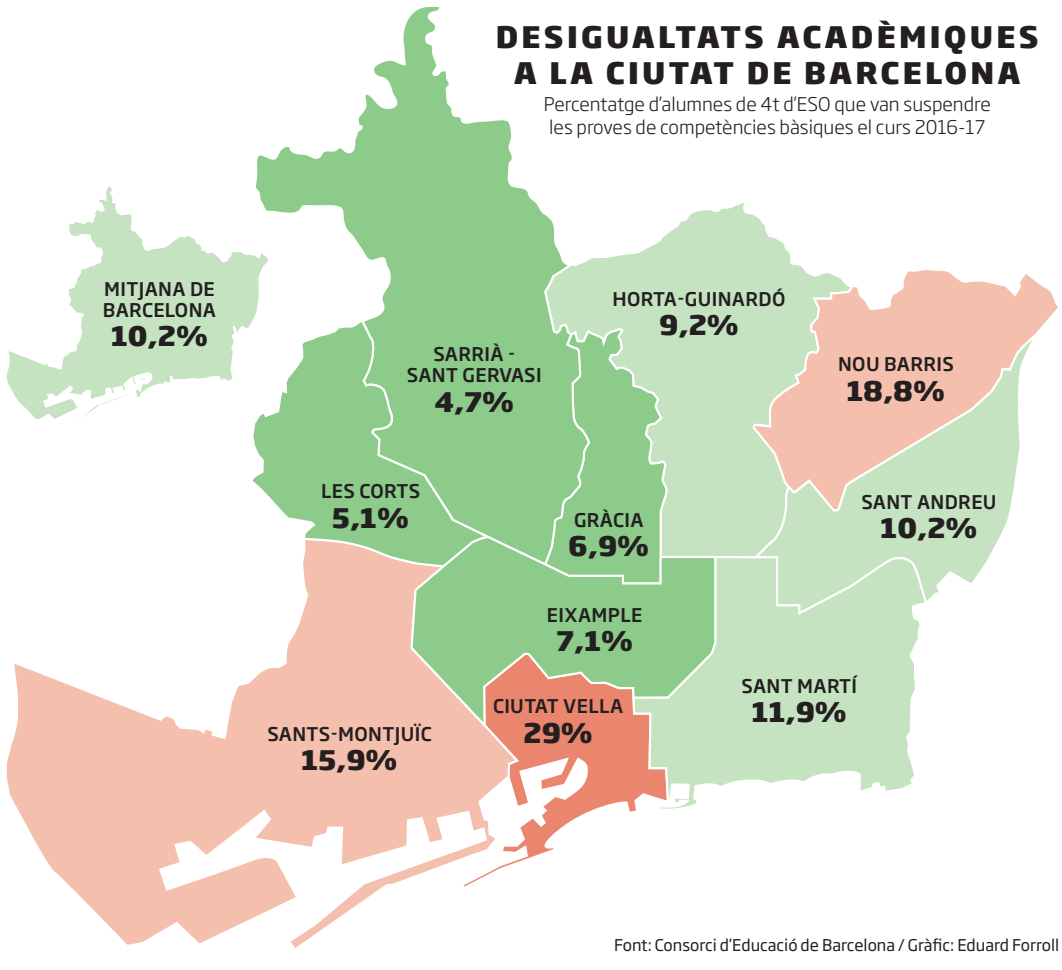

Font: Consorci d'Educació de Barcelona / Gràfic: Eduard Forroll

L'informe constata que també hi ha desequilibris segons la titularitat dels centres: les escoles públiques de Barcelona escolaritzen el doble d'infants amb necessitats específiques, el triple d'infants estrangers i quatre cops més alumnes amb beques menjador que a les concertades, que també estan sufragades amb diners públics. Així, de mitjana als centres concertats 7 de cada 100 alumnes tenen necessitats específiques de suport educatiu (els anomenats NEE, que englobla els alumnes amb diversitats funcionals i intel·lectuals, trastorns de conducta, malalties greus...), mentre que en una escola pública són gairebé el doble, 13 de cada 100. Un exemple s'observa a Horta-Guinardó, on, de mitjana, un 6,9% dels alumnes són NEE però els centres públics tenen l'11,6% dels alumnes amb aquesta problemàtica, i els concertats són el 3,3%.

La diferència és encara més gran pel que fa a l'alumnat estranger. El sector privat concertat escolaritza un 8% de nouvinguts, gairebé tres vegades menys que els instituts públics (22% de mitjana). A Horta-Guinardó es veu aquesta distància ben clara: la mitjana al districte és d'un 11,7% d'alumnat nouvingut, però els centres públics concentren un 20,3% d'aquests infants i els concertats un 7,4%.

Ara bé, on les desigualtats s'accentuen del tot és en les beques menjador: a primària les escoles concertades tenen quatre cops menys alumnes becats (8%) que l'escola pública (35%). Nou Barris és el districte on hi ha un percentatge més alt d'infants becats, un 43,7% de mitjana. Ara bé, els ajuts es distribueixen de manera molt desigual entre els centres: a les escoles públiques, sis de cada deu nens estan becats; a les concertades, només dos de cada deu.

Segregació "en tots els districtes"

L'informe, de fet, confirma que "tots els districtes de la ciutat tenen nivells alts de segregació escolar tant a primària com a secundària", malgrat que aquest fenomen es veu agreujat als districtes d'Horta-Guinardó, les Corts, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella. "Si els tractéssim com a municipis, estarien entre els 10 primers en segregació escolar de Catalunya", diu l'informe. Caldrà veure si, després d'aplicar el pacte contra la segregació escolar, el problema comença a desaparèixer els pròxims mesos i cursos a la ciutat. El curs que ve serà el primer que en el procés de preinscripció escolar s'han distribuït els alumnes més vulnerables de manera equitativa a les escoles de la ciutat, ja des de P3.

Les diferències territorials comencen des de l'etapa infantil, perquè els districtes amb rendes més baixes tenen percentatges més baixos d'escolarització de 0 a 2 anys. Per exemple, a Ciutat Vella només quatre de cada deu infants van a l'escola bressol, mentre que a les Corts i Sarrià-Sant Gervasi n'hi van nou de cada deu.

Sarrià-Sant Gervasi lidera la desigualtat socioeducativa entre districtes de Barcelona

Un alumne de Ciutat Vella té sis vegades més possibilitats de fracàs escolar que un de Sarrià-Sant Gervasi segons l'Informe d'Oportunitats Educatives

22 Juliol, 2019

Un alumne de l'Escola Decroly © Roger Font

Societat

Sergi Alemany

L'Institut Infància i Adolescència ha fet públic el **2n Informe d'Oportunitats Educatives a Barcelona**, basat en dades del curs escolar 2016-2017. Hi ha importants diferències entre districtes amb relació a la taxa de graduació: una distància de 16 punts entre Sarrià-Sant Gervasi i Ciutat Vella.

L'informe 2018-2019 demostra una **tendència a l'alça en l'escolarització** d'infants entre 0 i 2 anys i en la taxa de graduació en Educació Secundària Obligatòria (ESO) dels nois i noies de la ciutat. No obstant, continua mostrant **notables desigualtats entre els diferents districtes.**

Desigualtats notables entre districtes

A Ciutat Vella -el districte més pobre de la ciutat- el 29% de **joves de 4t d'ESO** suspenen les competències bàsiques, mentre que a Sarrià-Sant Gervasi -el districte amb la renda més alta- la xifra baixa fins el 4,7%.

En una ciutat on la **població infantil i adolescent entre 0 i 17 anys** va a la baixa (15% del total de la població de Barcelona), destaca com a expeció el districte de Sarrià-Sant Gervasi amb un mitjana del 19%.

Política de cookies

En termes econòmics la renda dels habitants de Nou Barris és 3,5 vegades més baixa que a Sarrià-Sant Gervasi, i en relació a l'atur **Sarrià-Sant Gervasi en registra un 4%** mentre que a Nou Barris és més del doble, 10%.

En llengües, un 31,4% dels alumnes de Ciutat Vella no aproven **català**; a Sarrià-Sant Gervasi no assoleixen l'assignatura de català un 6,1%. En **llengua anglesa** no aproven les competències bàsiques un 27% dels estudiants de la ciutat, dada que a Sarrià-Sant Gervasi disminueix fins només el 3,5%.

Pel que fa a **alumnes repetidors**, a Ciutat Vella un de cada quatre alumnes que acaba l'ESO ha repetit curs (25%); a Sarrià-Sant Gervasi el percentatge és del 8%.

9 de cada 10 infants (0-2 anys) s'escolaritzen a Sarrià-Sant Gervasi

Pel que fa a la taxa d'escolarització d'infants entre 0 i 2 anys hi ha un tendència creixent a mesura que augmenta l'edat: als dos anys de vida, **9 de cada 10 infants estan escolaritzats a Sarrià-Gervasi.**

L'**escolarització en centres privats** és especialment **significativa a Sarrià-Sant Gervasi**, seguida de Les Corts i l'Eixample, en tots tres cicles: infantil, primària i ESO.

El % d'alumnat de primària amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) en els centres públics gairebé duplica el dels privats i concertats, amb les **excepcions de Ciutat Vella i Sarrià-Sant Gervasi**, on les proporcions són molt similars.

Enr relació al nombre d'infants i adolescents atesos en centres oberts i en centres diaris d'atenció socioeducativa, els districtes amb més infants atesos es corresponen amb els que tenen una renda més baixa. Hi ha **2 districtes sense aquest servei socioeducatiu: Gràcia i Sarrià-Sant Gervasi.**

Política de cookies

educa.Barcelona

Els alumnes que suspenen les competències bàsiques a Ciutat Vella gairebé tripliquen la mitjana de Barcelona

Les desigualtats educatives es mantenen a la capital catalana tot i un augment en alumnes graduats en ESO i en infants menors de 3 anys escolaritzats. Així ho conclou el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència, encarregat per l'Ajuntament de Barcelona i elaborat per l'Institut infància i Adolescència de Barcelona

Victòria Oliveres
4/9/2019

Comparteix

(h p://educa.barcelona/wp-content/uploads/sites/4/2019/09/segregacio-escolar.jpg)

Foto: Victòria Oliveres

Les desigualtats en les oportunitats educatives comporten també diferencies en els resultats acadèmics que obtenen els alumnes. A Barcelona, mentre que a Ciutat Vella vora el 30% dels alumnes van suspendre les proves de les competències bàsiques a 4t d'ESO el curs 2016/17, al districte de Sarrià-Sant Gervasi només ho van fer entre un 4% i un 8% en les diferents àrees avaluades (català, castellà, anglès i matemàtiques).

Tot i que aquests percentatges representen una lleugera millora respecte als resultats dels anys anteriors i respecte al conjunt de Catalunya, les diferències entre els districtes de la capital catalana són molt significatives. A part de Ciutat Vella (on l'assignatura amb més suspesos és el català), el percentatge mitjà d'alumnes que suspenen aquestes proves a Barcelona també se supera a Nou Barris (on destaca un 24% de suspesos en llengua anglesa) i a Sants-Montjuïc i a Sant Martí (districtes on el que més se suspèn són les matemàtiques).

Aquestes dades es desprenen del segon *(h p://educa.barcelona/2017/06/07/mirada-amplia-corresponsabilitat-inversio-per-fer-front-als-17-reptes-educa us-de-barcelona/)* Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència *(h p://ins tu nfancia.cat/mediateca/informe-oportunitats-educa ves-de-la-infancia-i-ladolescencia-a-barcelona-2018-2019/)* , encarregat per l'Ajuntament de Barcelona i elaborat per l'Institut infància i Adolescència de Barcelona, que pretén radiografiar la situació de l'educació amb mirada de ciutat i per districtes, i amb un focus especial en l'equitat educativa.

Segons aquest informe, els factors clau per explicar les diferències acadèmiques territorials són tant les característiques socioeconòmiques de l'alumnat com la composició social dels centres. Per això, també analitza la segregació escolar *(h ps://diarieducacio.cat/dos-de-cada-tres-escoles-publiques-de-barcelona-tenen-mes-del-doble-d-immigrants-que-la-concertada-mes-propera/)* i conclou que tots els districtes en «presenten nivells força alts», ja que hi ha una distribució desigual d'alumnat: els centres concertats escolaritzen 2 vegades menys infants amb necessitats específiques de suport educatiu, 3 vegades menys infants estrangers i 4 vegades menys alumnes amb beques menjador que els públics.

Aquesta segregació significativa també pot ser causada per la mobilitat escolar entre districtes. L'informe destaca que un quart dels infants de la ciutat en l'etapa d'educació universal i obligatòria no s'escolaritza al mateix districte on resideix, «fet que condiciona el principi d'escolarització equilibrada i de proximitat». Mencionen especialment el districte de Gràcia, on només estan escolaritzats el 60% dels infants residents.

Les desigualtats es veuen també a l'escola bressol

El segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018/19 també radiografia que un 44% dels infants d'entre 0 i 2 anys estan escolaritzats, 6 punts més que la mitjana catalana i 8 més que va 11 anys. Ara bé, també en aquesta etapa educativa s'hi troben diferències. Mentre que a Ciutat Vella el percentatge d'escolarització a les escoles bressol és del 27% i a Horta-Guinardó i a Nou Barris és del 36%, a les Corts i Sarrià-Sant Gervasi la xifra arriba al 57%.

Dels infants escolaritzats, més de la meitat (un 53%) van a llars d'infants privades. Aquesta xifra, però, també és variant als diferents districtes. A Ciutat Vella, Nou Barris i Horta-Guinardó, 7 de cada 10 infants escolaritzats van a escoles bressol municipals, mentre que a les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i l'Eixample, 7 de cada 10 van a llars d'infants privades. L'escolarització en aquestes edats primerenques podria ser major. La demanda atesa és del 54% de les sol·licituds en les escoles bressol, que han augmentat el 30% en el conjunt de la ciutat. A més, al conjunt de la ciutat els infants estrangers estan infrarepresentats en el primer cicle d'educació infantil. Mentre que són un 21% de la població menor de 3 anys, només suposen el 7% dels infants escolaritzats.

Un dels factors que poden explicar les diferències territorials en les taxes d'escolarització és l'oferta educativa disponible. L'informe posa de manifest que en aquells districtes on hi ha més centres d'educació infantil per infant, la taxa d'escolarització de 0-2 anys també és més elevada. Per exemple, a Sarrià-Sant Gervasi o a les Corts hi ha més de 10 centres d'educació infantil per cada 1.000 infants, mentre que a Ciutat Vella no n'hi ha ni 5.

Per millorar l'equitat en l'educació del 0-3 l'Ajuntament de Barcelona va tirar endavant la política de tarifació social de les escoles bressol municipal *(h p://educa.barcelona/2017/04/10/tarifacio-social-en-educacio-infan l-un-gran-encert/)* , una mesura que estableix un preu públic variable en funció de la renda familiar. En el primer any de funcionament, el 65% de les matrícules han tingut un preu inferior al del sistema anterior, el 9% han mantingut el mateix preu, i el 26% l'han augmentat.

AGENDA

No hi ha esdeveniments programats en aquest moment. Tots els esdveniments *(http://eldiariodelaeducacion.dev/educabarcelona/events/)*

Catalunyaplural.cat Diari de drets i pensament crític
FUNDACIÓ Periodisme Plural

Els alumnes que suspenen les competències bàsiques a Ciutat Vella gairebé tripliquen la mitjana de Barcelona

Les desigualtats educatives es mantenen a la capital catalana tot i un augment en alumnes graduats en ESO i en infants menors de 3 anys escolaritzats. Així ho conclou el segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència, encarregat per l'Ajuntament de Barcelona i elaborat per l'Institut infància i Adolescència de Barcelona

Victòria Oliveres
Segueix @VictriaVic

24.09.2019 - 21:21

Tuit
Comparteix

Foto: Victòria Oliveres

Les desigualtats en les oportunitats educatives comporten també diferencies en els resultats acadèmics que obtenen els alumnes. A Barcelona, mentre que a Ciutat Vella vora el 30% dels alumnes van suspendre les proves de les competències bàsiques a 4t d'ESO el curs 2016/17, al districte de Sarrià-Sant Gervasi només ho van fer entre un 4% i un 8% en les diferents àrees avaluades (català, castellà, anglès i matemàtiques).

Tot i que aquests percentatges representen una lleugera millora respecte als resultats dels anys anteriors i respecte al conjunt de Catalunya, les diferències entre els districtes de la capital catalana són molt significatives. A part de Ciutat Vella (on l'assignatura amb més suspesos és el català), el percentatge mitjà d'alumnes que suspenen aquestes proves a Barcelona també se supera a Nou Barris (on destaca un 24% de suspesos en llengua anglesa) i a Sants-Montjuïc i a Sant Martí (districtes on el que més se suspèn són les matemàtiques).

Aquestes dades es desprenen del segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència, encarregat per l'Ajuntament de Barcelona i elaborat per l'Institut infància i Adolescència de Barcelona, que pretén radiografiar la situació de l'educació amb mirada de ciutat i per districtes, i amb un focus especial en l'equitat educativa.

Segons aquest informe, els factors clau per explicar les diferències acadèmiques territorials són tant les característiques socioeconòmiques de l'alumnat com la composició social dels centres. Per això, també analitza la segregació escolar i conclou que tots els districtes en «presenten nivells força alts», ja que hi ha una distribució desigual d'alumnat: els centres concertats escolaritzen 2 vegades menys infants amb necessitats específiques de suport educatiu, 3 vegades menys infants estrangers i 4 vegades menys alumnes amb beques menjador que els públics.

Aquesta segregació significativa també pot ser causada per la mobilitat escolar entre districtes. L'informe destaca que un quart dels infants de la ciutat en l'etapa d'educació universal i obligatòria no s'escolaritza al mateix districte on resideix, «fet que condiciona el principi d'escolarització equilibrada i de proximitat». Mencionen especialment el districte de Gràcia, on només estan escolaritzats el 60% dels infants residents.

Les desigualtats es veuen també a l'escola bressol

El segon Informe d'Oportunitats Educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018/19 també radiografia que un 44% dels infants d'entre 0 i 2 anys estan escolaritzats, 6 punts més que la mitjana catalana i 8 més que va 11 anys. Ara bé, també en aquesta etapa educativa s'hi troben diferències. Mentre que a Ciutat Vella el percentatge d'escolarització a les escoles bressol és del 27% i a Horta-Guinardó i a Nou Barris és del 36%, a les Corts i Sarrià-Sant Gervasi la xifra arriba al 57%.

Dels infants escolaritzats, més de la meitat (un 53%) van a llars d'infants privades. Aquesta xifra, però, també és variant als diferents districtes. A Ciutat Vella, Nou Barris i Horta-Guinardó, 7 de cada 10 infants escolaritzats van a escoles bressol municipals, mentre que a les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i l'Eixample, 7 de cada 10 van a llars d'infants privades. L'escolarització en aquestes edats primerenques podria ser major. La demanda atesa és del 54% de les sol·licituds en les escoles bressol, que han augmentat el 30% en el conjunt de la ciutat. A més, al conjunt de la ciutat els infants estrangers estan infrarepresentats en el primer cicle d'educació infantil. Mentre que són un 21% de la població menor de 3 anys, només suposen el 7% dels infants escolaritzats.

Un dels factors que poden explicar les diferències territorials en les taxes d'escolarització és l'oferta educativa disponible. L'informe posa de manifest que en aquells districtes on hi ha més centres d'educació infantil per infant, la taxa d'escolarització de 0-2 anys també és més elevada. Per exemple, a Sarrià-Sant Gervasi o a les Corts hi ha més de 10 centres d'educació infantil per cada 1.000 infants, mentre que a Ciutat Vella no n'hi ha ni 5.

Per millorar l'equitat en l'educació del 0-3 l'Ajuntament de Barcelona va tirar endavant la política de tarifació social de les escoles bressol municipal, una mesura que estableix un preu públic variable en funció de la renda familiar. En el primer any de funcionament, el 65% de les matrícules han tingut un preu inferior al del sistema anterior, el 9% han mantingut el mateix preu, i el 26% l'han augmentat.

Els reptes educatius de Barcelona: una mirada en clau d’equitat

La millora dels sistemes educatius que, com el nostre, garanteixen l’accés universal a l’educació bàsica passa inexorablement per la reducció de les desigualtats educatives

Adrián Zancajo i Alba Castejón

Dues nenes entrant a l'escola Entença, de Barcelona / ELISENDA ROSANAS

Tot i que molt sovint alguns actors i discursos insisteixen en assenyalar que Catalunya és un sistema amb resultats mediocres però relativament equitatiu, diversos estudis han mostrat, des de fa anys, que el nostre sistema té mancances importants a l’hora de garantir oportunitats educatives per a tots els infants i joves. En el cas de Barcelona, l’informe d’Oportunitats educatives de la infància i l’adolescència a Barcelona 2018-2019, elaborat per l’Institut Infància i Adolescència, posa de manifest, de nou, que la majoria dels reptes educatius de la ciutat es poden formular en termes de reducció de les desigualtats.

Tot i ser conscients que l’educació a la ciutat integra un conjunt molt ampli d’àmbits i dimensions, en aquest article ens focalitzem en aquells que considerem els **tres reptes principals de la política educativa local** en l’escolarització dels infants i adolescents de 2n cicle d’educació infantil i de l’educació obligatòria, és a dir, **des de P3 fins a l’ESO**.

> La segregació escolar dificulta el procés d'aprenentatge de l'alumnat amb més dificultats i afecta negativament la cohesió social

El primer dels reptes és la lluita per reduir la **segregació escolar**. Més enllà de la seva rellevància en termes de justícia social, la necessitat d'assolir una distribució més equilibrada de l'alumnat té un caire també instrumental: la segregació escolar dificulta el procés d'aprenentatge de l'alumnat amb més dificultats i afecta negativament la cohesió social. A Barcelona, tal i com es desprèn de l'anàlisi de les dades de l'informe, hi ha importants desequilibris entre l'educació pública i la concertada en l'escolarització d'alguns col·lectius especialment vulnerables.

Per exemple, a l'educació primària, l'escola pública escolaritza el triple d'alumnat de nacionalitat estrangera, el doble d'infants amb necessitats específiques de suport educatiu i quatre vegades més d'infants amb beca menjador que els centres privats concertats. La concentració d'aquests col·lectius en certes escoles i instituts **suposa una clara desavantatge per aquests alumnes i és una de les fonts principals de desigualtat del nostre sistema**. És altament preocupant, doncs, que els nivells de segregació escolar d'alguns dels districtes de la ciutat, com per exemple Horta-Guinardó, les Corts o Sants-Montjuïc, es situïn al nivell d'alguns dels municipis amb major segregació escolar de Catalunya, tal i com apuntava l'any 2016 el Síndic de Greuges.

La segona de les fonts principals de desigualtat al llarg de l'educació obligatòria són les diferents trajectòries i experiències educatives de l'alumnat durant el seu procés d'escolarització, i el rol dels centres educatius en la seva configuració. En aquest sentit, mesures com la **repetició de curs o la separació**, en diferents classes, de l'alumnat d'un mateix curs segons el seu rendiment acadèmic o les seves suposades capacitats, afecten les experiències, les trajectòries i els resultats educatius dels infants i joves.

> Els nois de nacionalitat estrangera i escolaritzats en centres públics tenen més probabilitat de repetir curs

De fet, com mostren les dades de l'estudi PISA, el sistema educatiu espanyol té un problema important amb l'ús de la repetició: és un dels països de l'OCDE, només per sota de França i Luxemburg, amb majors taxes de repetició. En clau de desigualtats, cal dir que la prevalença d'aquestes mesures té un fort biaix socioeconòmic: per exemple, en el cas de la repetició, les dades presentades a l'informe mostren com, a Barcelona, els nois de nacionalitat estrangera i escolaritzats als centres públics tenen una major probabilitat de repetir curs, fet que afecta negativament la seva trajectòria educativa futura.

En aquest sentit, la repetició de curs, així com l'agrupament segons el nivell acadèmic dels alumnes, són estratègies que, tal i com ha demostrat la recerca, no acostumen a respondre exclusivament al procés d'aprenentatge dels alumnes, sinó que sovint són utilitzades pels centres educatius com a mecanismes de gestió d'una població escolar socioeconòmicament heterogènia. De fet, l'evidència internacional ha demostrat que a mateix rendiment acadèmic, l'alumnat de menor nivell socioeconòmic té més probabilitat de repetir que aquell de classe mitjana o alta. Aquests estudis també mostren que la repetició és una mesura que no millora el rendiment acadèmic de l'alumnat, té un cost molt elevat i afecta de manera important les desigualtats educatives.

En tercer lloc, un darrer eix de desigualtat identificat és el dels **resultats educatius**. Garantir el dret a l'educació requereix també vetllar per tal que tot l'alumnat assoleixi un nivell mínim de resultats escolars. En aquest sentit, la ciutat de Barcelona presenta algunes desigualtats importants

en relació a l'assoliment d'aquest nivell mínim de resultats. Més enllà de les importants diferències entre districtes pel que fa al percentatge d'alumnes que assoleixen les competències bàsiques de 6è de primària i 4t d'ESO, destaca la concentració d'aquests alumnes en determinants centres.

En el cas de les proves de 4t d'ESO, mentre a districtes com l'Eixample, Les Corts o Gràcia no trobem cap centre on més de la meitat del seu alumnat no superin les competències bàsiques, a Ciutat Vella el 27,3% dels centres es troben en aquesta situació, o l'11,1% al districte de Nou Barris. Evidentment, aquestes desigualtats aparentment territorials amaguen desigualtats socioeconòmiques que penalitzen especialment l'alumnat d'entorns socioeconòmics més desafavorits o en situació de pobresa.

> La millora dels sistemes educatius passa inexorablement per la reducció de les desigualtats educatives

La millora dels sistemes educatius que, com el nostre, garanteixen l'accés universal a l'educació bàsica passa inexorablement per la **reducció de les desigualtats educatives**. Mostra d'això és que, més enllà dels reptes assenyalats en aquest article, qualsevol de les prioritats del nostre sistema educatiu (per exemple, reduir l'abandonament educatiu prematur o augmentar el nombre de joves que obtenen un títol d'educació postobligatòria) es pot plantejar en termes de desigualtats educatives.

Desigualtats educatives que, molt sovint, s'expandeixen i fins i tot s'originen a l'educació primària o l'ESO, com s'ha posat de manifest, de forma resumida, en aquest article. En aquest sentit, encara hi ha un ampli marge de millora en la capacitat de la política educativa, també a nivell local, per fer front a aquestes desigualtats. Tot i que iniciatives com el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya i el Pla de xoc contra la segregació escolar impulsat pel Consorci d'Educació de Barcelona apunten en la bona direcció, una de les qüestions pendents a l'agenda política és el desenvolupament d'un marc legal que garanteixi que tots els centres finançats amb fons públics contribueixin en igual mesura a la **reducció de la segregació escolar**.

Així mateix, l'administració educativa hauria de ser capaç de donar una resposta efectiva als centres educatius, especialment a aquells que concentren majors dificultats, per tal que totes les escoles i instituts **disposin de recursos (econòmics, materials i humans) en funció de la diversitat i les necessitats del seu alumnat**. Per últim, és urgent també el desenvolupament de mesures actives d'**acompanyament als centres o de desegregació** per assegurar que tot l'alumnat assoleix un nivell mínim de resultats educatius al finalitzar l'educació obligatòria. Aquest és un requisit indispensable per garantir, de manera efectiva, el dret a l'educació i la possibilitat que tots els i les joves de la ciutat puguin desenvolupar una trajectòria exitosa a l'educació postobligatòria.

Adrián Zancajo i Alba Castejón són investigadors i participants en l'Informe d'Oportunitats Educatives a Barcelona 2018

14 reptes de ciutat per tenir més i millors oportunitats educatives

Després de la publicació de l'informe d'Oportunitats educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019, realitzat per l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona, la seva directora identifica els debats oberts que extreuen de les dades analitzades.

OPINIÓ Laia Pineda

22/10/2019

Comparteix

El passat més de juliol l'Ajuntament de Barcelona publicava l'informe d'Oportunitats educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019 *(http://institutinfancia.cat/mediateca/informe-oportunitats-educatives-de-la-infancia-i-ladolescencia-a-barcelona-2018-2019/)*, realitzat per l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona, amb l'objectiu de contribuir a situar l'educació com una prioritat de ciutat pel seu potencial predistributiu i de millora de l'equitat i el benestar dels infants i adolescents a la ciutat.

L'informe arriba en un moment estratègic, en la mesura que la ciutat inicia un nou mandat municipal i que, per desplegar les principals polítiques educatives, necessita dades àmplies i anàlisis rigoroses. Les dades han de servir no només per identificar els reptes de ciutat, sinó

Privacy & Cookies Policy

també per promoure debats informats amb la comunitat educativa, un agent imprescindible per avançar en la millora de l'educació a la ciutat.

Principals reptes en les polítiques educatives a la ciutat

Petita infància

A Barcelona el 44% d'infants de 0 a 2 anys estan escolaritzats i es confirma la tendència creixent d'aquesta taxa, que és superior a la catalana (38%). Tanmateix persisteixen importants disparitats territorials, i els districtes de menor renda escolaritzen significativament menys. Per exemple, els districtes de Les Corts o Sarrià-Sant Gervasi (61,1% i 58,7% respectivament) dupliquen l'escolarització de Ciutat Vella (26,2%). Davant aquesta disparitat cal **prioritzar els barris on hi ha més necessitats socioeconòmiques i taxes d'escolarització més baixes**.

Taxa d'escolarització d'infants 0-2 anys per territori (%). Curs 2017-2018.

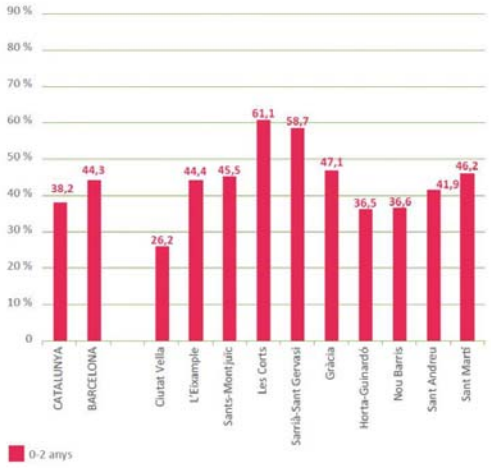

Font: Consorci d'Educació de Barcelona

Davant aquesta situació cal treballar perquè el primer cicle d'educació infantil sigui reconegut com a **etapa educativa estratègica i universal** i perquè la **política d'educació i criança** sigui més integral i abraci les necessitats diverses de la petita infància: escoles bressol, espais familiars i altres dispositius.

Una altra dada destacada és que només 2 de cada 10 infants menors de tres anys de la ciutat van a les escoles bressol municipals. Tot i l'increment sostingut de places i de demanda atesa, el 53% dels infants menors de tres anys van a llars d'infants privades. Per això cal incrementar l'oferta pública i seguir impulsant polítiques d'equitat. En aquesta línia, tenim l'oportunitat d'avaluar si la

tarifació social de les escoles bressol iniciada el curs 2017-2018 afavoreix una major escolarització dels infants de contextos més vulnerables, en especial de la petita infància d'origen estranger.

Per a millorar l'equitat, però, no només cal desplegar polítiques de renda, sinó que necessitem millorar el coneixement sobre els perfils socioeconòmics i culturals dels infants escolaritzats al sistema públic i **identificar les necessitats de les famílies més vulnerables i menys presents en els serveis educatius per la petita infància**.

No hi ha esdeveniments programats en aquest moment. Tots els esdveniments (http://eldiariodelaeducacion.dev/educabarcelona/eve

Privacy & Cookies Policy

(https://institutinfancia.cat/wp-content/uploads/2019/07/01_infografia_PetitaInfancia.pdf)

Clica per veure la infografia en gran

De P3 a 4t d'ESO

En l'etapa d'educació universal i obligatòria, es consolida a la ciutat el canvi de tendència i l'increment sostingut tant en la demanda de places públiques a P3 com en la matrícula en centres públics en tots els nivells. 1 de cada 5 places concertades ofertades a P3 a la ciutat, finalment, no es demanda. Tanmateix, cal no oblidar que el pes del sector privat segueix sent molt superior a la ciutat que a Catalunya: l'alumnat en centres públics se situa per sota del 47% a Barcelona i per sobre del 63% a Catalunya. Per això, **cal reforçar l'oferta pública**, en especial a la secundària i als barris amb dèficit històric.

Percentatge d'alumnat de 2n cicle d'educació infantil, d'educació primària i d'ESO, segons titularitat. Curs 2017-2018.

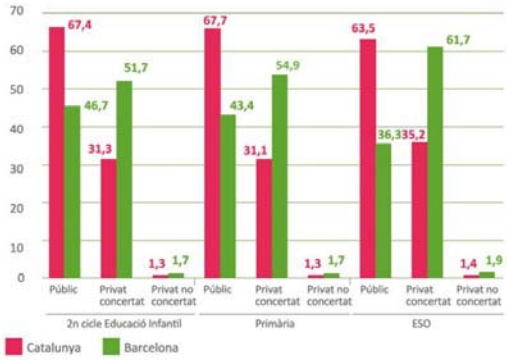

Font: Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya

D'altra banda, es confirma la distribució desigual d'alumnat amb majors complexitats socials i educatives: els concertats escolaritzen 2 vegades menys infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE), 3 vegades menys infants estrangers i 4 vegades menys alumnes amb beques menjador que els públics. Des d'aquesta realitat tan desigual, caldrà seguir amb especial atenció els **impactes del** [Pacte contra la segregació escolar a Catalunya](http://www.sindic.cat/site/unitFiles/6058/Pacte%20segregacio%20escolar%202018_definitiu.pdf) *(http://www.sindic.cat/site/unitFiles/6058/Pacte%20segregacio%20escolar%202018_definitiu.pdf)* per assolir una escolarització més equilibrada i de proximitat i **reforçar els mecanismes de detecció d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu**.

Privacy & Cookies Policy

Respecte a la taxa de graduació a 4t d'ESO, Barcelona ha seguit una tendència ascendent fins al 91% actual, i se situa 4 punts per sobre de Catalunya (86,7%). Pel que fa a l'assoliment de competències bàsiques, cal destacar que ha disminuït un 25% la disparitat entre districtes a partir de la millora significativa dels resultats a Ciutat Vella (en només dos cursos ha passat del 35,5% al 29%), mentre que Sarrià – Sant Gervasi es manté en un 5%. Tot i la millora, el percentatge de no assoliment a Ciutat Vella continua sent 6 vegades superior que a Sarrià-Sant Gervasi *(https://educa.barcelona/2019/09/04/els-alumnes-que-suspenen-les-competencies-basiques-a-ciutat-vella-gairebe-tripliquen-la-mitjana-de-barcelona/)* . Raó per la qual cal seguir treballant en la **reducció de les desigualtats de resultats escolars a escala territorial i segons perfils de l'alumnat, i millorar la distribució dels recursos públics prioritzant els centres que més els necessiten** amb mesures d'acompanyament, renovació i programes de suport educatiu.

(https://institutinfancia.cat/wp-content/uploads/2019/07/02_infografia_P3a4rtESO.pdf)

Clica per veure la infografia en gran

Secundària postobligatòria

En la postobligatòria, el batxillerat és l'opció escollida per 6 de cada 10 estudiants, per només 4 de cada 10 que escullen cicles formatius de grau mitjà. Tanmateix és destacable el creixement sostingut dels matriculats en CFGM (un 43% més des del curs 2006-2007) i el fet que al curs 2019-2020 tan sols resta un districte de la ciutat sense cap centre públic de formació professional (Sarrià-Sant Gervasi). Tot i les millores assenyalades, **cal incrementar el nombre de centres i places públiques a la postobligatòria, sobretot en CFGM**.

Un tret diferencial de la ciutat en la secundària postobligatòria és el gran pes del sector privat. La matrícula pública de Barcelona se situa uns 30 punts per sota de la catalana i un 25% dels centres públics només tenen un únic grup de batxillerat, fet que condiciona negativament les oportunitats d'aprenentatge. La matrícula pública de batxillerat només és majoritària a 3 districtes: Sant Martí, Nou Barris i Sants-Montjuïc.

Privacy & Cookies Policy

Centres educatius de batxillerat i cicles formatius de grau mitjà (CFGM) (%), segons titularitat i districte. Curs 2017-2018.

	Batxillerat			CFGM		
	% Públics	%Privats	% Privats concertats	% Públic	%Privats	% Privats concertats
CATALUNYA	66,7	23,0	10,3	65,1	15,9	19,0
BARCELONA	39,5	38,2	22,3	31,5	31,5	37,0
Ciutat Vella	60,0	0	40,0	44,4	0	55,6
L'Eixample	26,1	56,5	17,4	21,4	57,1	21,4
Sants-Montjuïc	66,7	8,3	25,0	30,0	50,0	20,0
Les Corts	27,3	54,5	18,2	20,0	40,0	40,0
Sarrià-Sant Gervasi	12,5	78,1	9,4	0	50	50
Gràcia	33,3	44,4	22,2	0	33,3	66,7
Horta-Guinardó	41,2	41,2	17,6	66,7	16,7	16,7
Nou Barris	66,7	6,7	26,7	42,9	0	57,1
Sant Andreu	33,3	8,3	58,3	0	40,0	60,0
Sant Martí	68,8	12,5	18,8	62,5	12,5	25,0

Font: Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya

Prevenir l'abandonament prematur, amb dispositius d'orientació educativa i laboral i una major oferta pública, es conforma no només com a repte de ciutat sinó que s'alinea amb la fita de l'Estratègia Europea 2020 *(https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_early-school-leavers_es.pdf)* . Cal continuar apostant per recursos de noves oportunitats pels que han abandonat el sistema educatiu prematurament i **millorar l'equitat en l'accés amb més polítiques d'assequibilitat i passarel·les** entre els CFGM, el batxillerat i la universitat. Persisteixen desigualtats per a les quals són necessaris nous dispositius d'orientació i suport que afavoreixin una major participació de les noies en els CFGM i més presència d'alumnat estranger en la secundària postobligatòria.

(https://institutinfancia.cat/wp-content/uploads/2019/07/03_infografia_postobligatoria.pdf)

Clica per veure la infografia en gran

L'educació més enllà del temps escolar

Aquest és, sens dubte, l'àmbit en el qual és més difícil disposar d'una diagnosi acurada, tal vegada perquè encara queda camí per recórrer en el **reconeixement de l'educació més enllà de l'escola com a part fonamental dels drets a l'educació i al lleure**. D'un major reconeixement se'n desprendria, segur, una **estratègia de lleure educatiu, cultural i esportiu que articulés els diversos actors, optimitzés recursos públics per projectes de lleure als barris i recollís noves dades** que en permetessin el seguiment i avaluació.

Privacy & Cookies Policy

Del que en sabem fins ara, l'accés a les activitats educatives més enllà del temps escolar és molt dispar: un 10% participa en associacions de lleure educatiu durant el curs, un 54% en activitats de la campanya de vacances d'estiu i un 70% en activitats de lleure esportiu setmanalment.

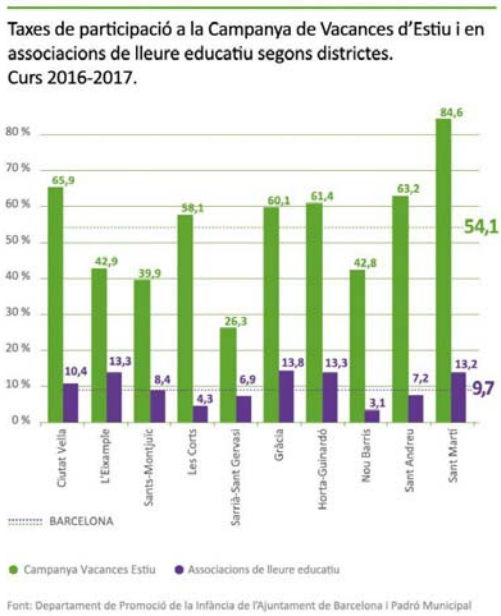

Sabem, per exemple, que el 8,4% dels infants i adolescents reben ajuts a la pràctica esportiva fora de l'horari escolar (el nombre d'aquestes beques s'ha multiplicat per 4 entre 2014 i 2017) i que un terç dels 131 caus i esplais a la ciutat tenen més d'un 30% dels participants amb beca. Les activitats de lleure d'estiu de la campanya de vacances han duplicat els infants participants i els ajuts municipals per accedir-hi gairebé s'han triplicat des de l'any 2013.

Malgrat tots els recursos invertits en els darrers anys, hi ha acord, entre el conjunt d'actors que hi intervenen, de la **necessitat de millorar l'equitat en l'accés a les activitats educatives fora del temps escolar**. Existeixen suports diversos per afavorir la participació dels infants que més ho necessiten, però cal sistematitzar-los i reforçar-los per assolir un **major abast territorial i la participació de perfils socials diversos** d'infants i joves.

És necessari continuar impulsant projectes per **arrelar i vincular el lleure educatiu de base associativa i comunitària, especialment als barris amb clars dèficits d'oferta** (a Les Corts, Nous Barris i Ciutat vella és on hi ha menys caus i esplais).

(https://institutinfancia.cat/wp-

Privacy & Cookies Policy

content/uploads/2019/07/04_infografia_Lleure.pdf)

Clica per veure la infografia en gran

Sobre l'informe

Cal subratllar que, amb aquesta segona edició de l'informe, es manté l'aposta inicial (http://institutinfancia.cat/mediateca/informe-oportunitats-educatives-barcelona-2016/) d'abordar les oportunitats educatives des d'una mirada integral (des de la primera infància, passant per l'escola i l'institut, fins més enllà del temps escolar) i amb focus en les desigualtats educatives. Com a novetats d'aquesta segona edició, s'amplia i completa informació sobre l'accés, les condicions i els resultats educatius proveïts per diversos serveis de les administracions públiques catalanes, junt amb una revisió documental i entrevistes amb informants clau. Es fa un major èmfasi en la diagnosi territorial per districtes, en la comparativa amb Catalunya i en la tendència a la ciutat. En clau divulgativa, s'han elaborat 4 infografies (http://institutinfancia.cat/noticies/els-reptes-educatius-de-barcelona-en-4-infografies/) , en les que s'assenyalen els reptes de ciutat en cada un dels quatre espais d'oportunitats educatives, i que avui publiquem junt amb aquest article. S'han encarregat de la recerca i la redacció Alba Castejón i Adrián Zancajo, sota la direcció de Maria Truñó (https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2019/07/25/maria-truno-comissionada-deducacio-i-khalid-ghali-comissionat-de-dialeg-intercultural-i-pluralisme-religios/) (en tant que directora de l'IIAB) i actual Comissionada d'Educació a l'Ajuntament de Barcelona.

Laia Pineda és Directora de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona

Escriu la teva opinió

CONTACTA'NS

C/ Bailén 5, principal, 08010 – Barcelona

redaccio@diarieducacio.cat

Privacy & Cookies Policy

24

Barcelona Societat

Revista de coneixement i anàlisi social

Tribuna
Invertir en **infància** per prevenir les desigualtats

En profunditat
Planificació educativa i segregació escolar a Barcelona
Oportunitats educatives de la infància **i l'adolescència:** informes per basar les **polítiques públiques** en evidències
Infàncies en desigualtat i pobresa a Barcelona
La salut dels infants i adolescents de Barcelona

Experiències
"Parlen els nens i nenes". Una eina de ciutat per conèixer i millorar el benestar de la infància, des del seu punt de vista i amb el seu protagonisme
El programa Baobab: un impuls al lleure comunitari
Escola Municipal de Segones Oportunitats: un nou servei socioeducatiu per combatre l'abandonament escolar prematur
L'atenció als infants, adolescents i joves migrants no acompanyats des de la ciutat
Acollim.coop: l'economia social i solidària en l'acollida als joves migrants no acompanyats
La Xarxa Barcelona per al Desenvolupament Infantil i l'Atenció Precoç. Aliança d'impuls
La salut mental d'adolescents i joves: el projecte Konsulta'm
Incorporació de les desigualtats en la promoció de la salut a l'escola

Sumari

3 Presentació

5 Editorial
Bru Laín i Albert Sales

7 Tribuna

8 Invertir en infància per prevenir les desigualtats
Olga Cantó

13 En profunditat

14 Planificació educativa i segregació escolar a Barcelona
Xavier Bonal

25 Oportunitats educatives de la infància i l'adolescència: informes per basar les polítiques públiques en evidències
Maria Truñó

32 Infàncies en desigualtat i pobresa a Barcelona
Xavier Martínez-Celorrio

44 La salut dels infants i adolescents de Barcelona
Carles Ariza, Gemma Serral, Esther Sánchez, Katherine Pérez, Olga Juarez i Helena Santamariña

55 Experiències

56 "Parlen els nens i nenes". Una eina de ciutat per conèixer i millorar el benestar de la infància, des del seu punt de vista i amb el seu protagonisme
Mari Corominas, Marta Curra i Laia Pineda

71 El programa Baobab: un impuls al lleure comunitari
Núria Comas i Marçal Farré

84 Escola Municipal de Segones Oportunitats: un nou servei socioeducatiu per combatre l'abandonament escolar prematur
Jordi Grau i Laia Herrera

92 L'atenció als infants, adolescents i joves migrants no acompanyats des de la ciutat
Marina Mañas i Núria Menta

104 Acollim.coop: l'economia social i solidària en l'acollida als joves migrants no acompanyats
LabCoop, sccl. i Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

113 La Xarxa Barcelona per al Desenvolupament Infantil i l'Atenció Precoç. Aliança d'impuls
Assumpta Soler, Ana Rosa Vidal i Laura Garcia, Laura Trujillo i Sergi Morera

123 La salut mental d'adolescents i joves: el projecte Konsulta'm
Pilar Solanes i Lídia Ametller

129 Incorporació de les desigualtats en la promoció de la salut a l'escola
Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) - CIBERESP

Barcelona Societat
Revista de coneixement i anàlisi social
Núm. 24 - novembre 2019

Consell Editorial
Laura Pérez, quarta tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI
Marga Marí-Klose, regidora d'Infància, Joventut, Persones Grans i Diversitat Funcional
Lucía Martín, regidora d'Habitatge i Rehabilitació
Marc Serra, regidor de Drets de Ciutadania i Immigració
Gemma Tarafa, regidora de Salut, Envelliment i Cures
Sonia Fuertes, comissionada d'Acció Social
María Truñó, comissionada d'Educació

Direcció acadèmica
Bru Laín i Albert Sales

Redacció i coordinació
Pep Gómez, Txus Molar, Ramón Pablo i Paola Rodríguez
del Departament de Recerca i Coneixement

Consell de Redacció
Eva Alfama, Departament de Feminismes i LGTBI
Jaume Blasco, Institut Municipal d'Educació
Dolors Cotrina, Oficina Municipal de Dades
Marta Cruells, Sisena Tinència d'Alcaldia
Marta Fabà, Institut Municipal de Serveis Socials
Pep Gómez, Equip de Direcció i Coordinació
Bru Laín, Universitat de Barcelona
Davide Malmusi, Direcció de Serveis de Salut
Sergi Morera, Institut Municipal de Persones amb Discapacitat
Laia Pineda, Institut d'Infància i Adolescència de Barcelona
Maika Rodríguez, Agència de Salut Pública
Albert Sales, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Vanessa Valiño, Regidoria d'Habitatge

Assessorament lingüístic
Linguaserve IS, SA

Disseny original
Croma Studio

Maqueta
Jordi Salvany

Fotografia
Istockphoto.
Algunes imatges han estat cedides pels autors dels articles.

Impressió
Vanguard Gràfic, SA

Edició

Observatori Social Barcelona

Observatori Social de Barcelona
Departament de Recerca i Coneixement
Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI
Ajuntament de Barcelona
València, 344 - Barcelona
Telèfon: 934132669

ISSN: 1133-635
Dipòsit legal: B-21.686-1993

©Ajuntament de Barcelona
Barcelona Societat té una periodicitat semestral.
Es permet reproduir les dades i la informació provinents de fonts municipals si se'n cita la procedència. Els articles inclosos en aquesta publicació són responsabilitat exclusiva dels seus autors.

“Parlen els nens i nenes”.
Una eina de ciutat per conèixer i millorar el benestar de la infància, des del seu punt de vista i amb el seu protagonisme

Mari Corominas[1], Marta Curran[2], i Laia Pineda[3]
Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB)

Paraules clau: drets infants, benestar subjectiu, mètode mixt, participació, agenda pública

El programa municipal “Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona” (2016 - en curs) és una eina de ciutat que parteix del dret dels nens i les nenes a ser escoltats per conèixer i millorar el benestar de la infància, des del seu punt de vista i amb el seu protagonisme. Seguint orientacions de recerca ètica amb infants, els infants són tractats com a informants clau o experts de les seves vides (fase 1: enquesta a 4.000 nens i nenes), investigadors que aprenen (fase 2: tallers d’anàlisi conjunta dels resultats per formular propostes de millora) i ciutadans actius (fase 3: obertura de diàlegs amb persones adultes, representants de l’Administració, dels partits polítics i de les entitats socials). El “Parlen” genera evidències sobre els marges de millora en el benestar subjectiu dels infants, els impactes negatius de determinades condicions de vida i les experiències significatives que generen benestar, entre altres troballes. El coneixement generat, que és inèdit i de base quantitativa i qualitativa, es recull en informes de recerca i en l’“Agenda dels infants” (un document amb les 11 demandes dels infants i les seves 115 propostes de millora), es vincula a l’agenda pública i pretén contribuir a la millora de polítiques locals, així com enriquir el debat social.

1. Equip de Recerca en Infància, Adolescència, Drets dels Infants i la seva Qualitat de Vida (ERIDIQV) de la Universitat de Girona en col·laboració amb l’Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB) (@maricorominas)

2. Grup de recerca Globalització, Educació i Polítiques Socials (GEPS) de la Universitat Autònoma de Barcelona. (@marta_curran)

3. Directora de l’Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB) de l’Institut d’Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) (@laiapineda)

1. Per què cal un programa municipal com el "Parlen els nens i nenes"?

Malauradament, encara és molt habitual parlar de la infància i les seves necessitats sostenint-nos en les visions i opinions adultes. En parlem amb els seus pares o les seves mares, des de la visió de mestres o altres professionals que en tenen cura, i ens oblidem que ells i elles són qui més en saben sobre les coses que van bé i les que no, sobre el que els agrada o el que els inquieta o preocupa. Per què ens costa tant escoltar-los i tenir decididament en compte el que ens diuen? Per què ens costa tant mirar-nos la realitat amb ulls d'infant? Quan parlem d'infància sense els infants, encara que sigui sense voler, contribuïm a la seva invisibilització.

Més enllà de reconèixer els infants com a informants clau i experts de les seves vides, des d'una estricta perspectiva de drets, quan incorporem els infants en els processos d'avaluació de necessitats, disseny, implantació o impacte de serveis i plans d'infància, garantim el seu dret a ser escoltats (article 12) i a ser considerats una peça clau de la societat actuant segons el seu interès primordial (article 3), tal com prescriu la Convenció dels drets dels infants de les Nacions Unides[4]. Escoltant la veu dels infants i prenent-nos seriosament el que ens diuen, contribuïm a l'obligació de les administracions públiques de garantir els drets dels infants i adolescents[5].

L'interès per recollir dades sobre les condicions de vida i els drets de la infància i l'adolescència ha estat i continua sent una preocupació de l'Ajuntament de Barcelona. Des de la creació de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona[6] l'any 1999, l'Ajuntament de Barcelona ha impulsat experiències per obtenir informació i generar coneixement sobre la infància a la ciutat. En són exemples destacats el Panel de Famílies i Infància (2007-2011)[7] o el Baròmetre d'infància i famílies a Barcelona (2014)[8]. A partir de l'any 2015, es continua amb l'impuls del nou programa municipal "Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona" (2016 - en curs)[9]. El "Parlen" neix amb la voluntat de recuperar una aposta epistemològica significativa: generar coneixement sobre el benestar subjectiu de la infància, des del seu punt de vista i amb el seu protagonisme[10]. Partint de la concepció de l'infant com a subjecte actiu de drets i ciutadà actiu, els infants són qui responen les preguntes, qui ens ajuden a interpretar les respostes i qui formulen les propostes de millora. També obren diàlegs amb les persones adultes per traslladar-los, en primera persona, les seves demandes i propostes d'actuació.

Així doncs, el "Parlen" és un programa de doble tall. D›una banda, es defineix genuïnament com un programa per generar coneixement vinculat a l'agenda pública, tant per

4. https://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/observatori_drets_infancia/destacats_columna_dreta/Convencio_drets_infancia.pdf

5. El dret a ser escoltat també es recull en la Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (article 34, Parlament de Catalunya, 2010) i la Carta de ciutadania de Barcelona (art. 22e, Ajuntament de Barcelona, 2010).

6. Entre els anys 1999 i 2015 es va denominar Consorci Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU).

7. https://ccuc.csuc.cat/search~S23*cat?/t20anysdeConvenci{u00F3}/t20anysdeconvencio/1%2C2%2C3%2CB/

8. http://institutinfancia.cat/mediateca/barometre-dinfancia-i-families-a-barcelona-bifab-2014/

9. http://institutinfancia.cat/mediateca/resum-parlen-els-nens-i-nenes-el-benestar-subjectiu-de-la-infancia-a-barcelona/

10. En el Panel de Famílies i Infància també es preguntava directament als infants.

contribuir a millorar polítiques locals fent avançar els drets dels infants com per enriquir el debat social compartint el coneixement generat. D›altra banda, a partir de l'enquesta, àmplia i representativa, a 4.000 infants, el "Parlen" es configura també com una experiència de participació inclusiva, transversal i orientada a la transformació.

2. "Parlen els nens i nenes": 3 fases per a 3 grans objectius

El "Parlen" es crea per dotar la ciutat d'una nova eina de coneixement amb caràcter permanent i sense perdre de vista que una bona diagnosi és només el primer pas per definir actuacions de millora. Al "Parlen", seguint orientacions de recerca responsable i ètica amb infants[11], ells i elles són informants clau com a experts de les seves vides mitjançant una enquesta (fase 1), però també són investigadors que aprenen a partir d'una anàlisi conjunta per formular propostes de millora (fase 2), així com ciutadans actius en el diàleg per fer-les arribar a representats polítics i socials a partir de l'"Agenda dels infants" (fase 3). Facilitant espais entre adults i infants, des dels quals es reconeix la ciutadania activa dels nens i les nenes, el "Parlen" treballa per incloure les visions dels infants en l'agenda pública de la ciutat.

2.1. Fase 1: Conèixer el benestar dels infants (curs 2016-2017)

"Ha estat una experiència curiosa perquè no passa cada dia que t'enquestin ni tampoc que persones que estan fent un projecte important et preguntin coses sobre tu: m'ha fet sentir important" (Alba, 11 anys)

El punt de partida del programa és preguntar "Com esteu?" als nens i les nenes de la ciutat en un ampli ventall d'aspectes de les seves vides: la seva salut i com se senten amb ells mateixos, la família, la llar on viuen, els amics i les amigues, l'escola, les activitats que fan durant el seu temps lliure o el barri on viuen. Per conèixer el benestar dels infants s'utilitza una enquesta basada en el qüestionari del projecte internacional *Children's Worlds*[12], el qual té actualment una àmplia trajectòria en més de quaranta països del món.

Entre el desembre del 2016 i l'abril del 2017 es va preguntar a 4.000 nens i nenes de 10 a 12 anys de 5è i 6è d'educació primària de 52 escoles de la ciutat, les quals es van seleccionar de manera aleatòria i amb representativitat per districte, titularitat i mida de l'escola. A més, la mostra d'infants resultant (un 15% del total de població de referència) era representativa per sexe i renda familiar del barri de la llar dels infants, la qual cosa incrementa el potencial d'anàlisi i utilitat de les dades.

Així doncs, l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona - 2017 (EBSIB-2017)[13] és una eina útil per conèixer amb un alt grau de representativitat el nivell de satisfacció dels infants en molts àmbits de la seva vida[14] i quins són els elements més importants per al benestar subjectiu dels infants[15].

11. http://institutinfancia.cat/blog/que-implica-recerca-social-infants-adolescents/

12. http://www.isciweb.org/

13. https://ajuntament.barcelona.cat/ca/informacio-administrativa/registre-enquestes-i-estudis-opinio

14. https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/108123

15. http://institutinfancia.cat/mediateca/analisi-en-profunditat-de-lenquesta-de-benestar-subjectiu-de-la-infancia-a-barcelona/

2.2. Fase 2: Analitzar conjuntament els resultats per formular propostes de millora (curs 2017-2018)

"M'ha agradat molt que ens ho preguntéssiu a nosaltres perquè som nens i la gent adulta normalment no ens demana tant l'opinió. Espero que aquest projecte tingui un bon resultat i que els nens i les nenes se sentin millor" (Pablo, 12 anys)

La pregunta "Com esteu?" no acaba amb la primera fase del programa, sinó que hi ha una segona fase en el moment de retorn a les escoles. Les enquestes donen resposta a moltes preguntes, però també en generen de noves. El diàleg amb els nens i les nenes continua amb una nova pregunta: "I què hem de fer perquè estigueu millor?". Els infants ajuden a respondre-la des d'una cointerpretació dels resultats, imprescindible per obtenir una major comprensió de la realitat dels nens i les nenes, des d'una aproximació qualitativa[16]. A més, la pregunta es planteja des de la corresponsabilitat dels principals entorns: els mateixos nens i nenes, les famílies, l'escola i l'Ajuntament amb altres administracions públiques.

Entre el novembre del 2017 i el febrer del 2018 es desenvolupen 87 tallers participatius en 48 de les 52 escoles que havien participat en l'enquesta, amb la participació de 2.000 infants de 9 dels 10 districtes de la ciutat. En la primera part del taller es va fer un retorn dels principals resultats i es van interpretar. En la segona part, es va demanar que formulessin propostes de millora en els 8 grans àmbits valorats en la primera fase: l'àmbit familiar, les condicions materials, l'àmbit escolar, la relació amb els companys i les companyes de classe i les amistats, el barri, l'ús del temps, la satisfacció amb la salut i el cos, així com les percepcions personals d'autonomia i seguretat.

Dels tallers participatius en surten 5.000 propostes d'actuació al voltant dels aspectes que més preocupen els infants, un nombre molt elevat que cal sintetitzar. S'empren 3 criteris per a la síntesi: la freqüència més gran de la proposta, la dispersió territorial (apareix en un elevat nombre de districtes) i l'especial rellevància per al benestar subjectiu (segons els resultats de l'enquesta). La síntesi es concreta en "L'Agenda dels infants: propostes per millorar el nostre benestar"[17], amb 11 demandes clau que els nens i les nenes adrecen a la societat i 115 propostes d'actuació repartides entre els 4 agents amb més capacitat per incidir en la millora del seu benestar: l'Ajuntament i les altres administracions públiques, les escoles, les famílies i els mateixos nens i nenes[18].

2.3. Fase 3: Obrir diàlegs amb representants polítics i socials de la ciutat (curs 2018-2019)

"Sento que m'han prestat atenció i això m'ha agradat" (Andrea, 12 anys)
" [Les propostes] produiran una reacció i crec que hi haurà canvis a la ciutat" (Iker, 12 anys)
En la darrera de les fases del programa, els preguntem el següent: "Voleu ser portaveus del coneixement generat i de les propostes de millora del vostre benestar?". Els

16. http://institutinfancia.cat/mediateca/analisi-en-profunditat-de-les-aportacions-fetes-pels-infants-als-tallers-del-parlen-els-nenes-i-nenes/

17. https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/109826

18. L'Agenda en format vídeo es pot consultar a: http://institutinfancia.cat/mediateca/video-11-demandes-lagenda-dels-infants/

infants d'una de les escoles del programa s'encarreguen de presentar la seva Agenda a l'alcaldessa[19] i, posteriorment, una trentena de nens i nenes que componen el Grup Altaveu[20] ho fan en altres àmbits i a altres persones. En tots dos casos, els infants evidencien la seva capacitat d'exercir la seva ciutadania, d'establir diàlegs en espais adults, així com d'exposar i defensar la seva Agenda com a representants de tots els nens i nenes de la ciutat.

Entre el juny del 2018 i el desembre del 2018, una trentena de nois i noies de 9 dels 10 districtes de la ciutat que van participar en l'enquesta i els tallers es van presentar voluntaris per formar el Grup Altaveu. Un cop presentada l'"Agenda dels infants" al màxim nivell de representació municipal (a l'alcaldessa i la segona tinenta d'alcaldia i regidora de drets socials), el Grup Altaveu va obrir 4 diàlegs més en diferents espais de representació política o plataformes socials: el Consell Municipal de Benestar Social i l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, els sis grups polítics municipals i el Consell de Ciutat. També va fer-ho a la jornada "La infància i l'adolescència a Barcelona: present i futur"[21] en què el Grup Altaveu va rebre resposta a les seves demandes per part del Govern municipal[22].

Aproximadament, han rebut l'"Agenda dels infants" per mitjà del Grup Altaveu un total de tres-cents representants d'entitats i xarxes socials, grups polítics municipals, serveis municipals i ciutadans amb capacitat de fer-se'n ressò en els seus espais de treball o d'activisme social[23]. A més, l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona ha fet arribar l'"Agenda dels infants" i un pòster amb les onze demandes[24] a totes les escoles d'educació primària de la ciutat.

3. Com estan els nens i les nenes de Barcelona? Dues premisses i deu grans troballes sobre el seu benestar

Si bé fins ara hem exposat el desplegament del "Parlen", en endavant presentem les principals troballes de tota la recerca[25], tant quantitativa com qualitativa.

3.1. Per comprendre el benestar dels infants cal partir de dues premisses

Primera premissa: Per escoltar els infants calen unes "orelles especials". Davant de la mateixa pregunta sobre satisfacció global amb la vida, els infants i les persones adultes adopten posicions diferents. Mentre que en una escala del 0 al 10 els infants se situen majoritàriament entre el 9 i 10, les persones adultes se situen entre el 7 i el 8. Es tracta del *biaix de l'optimisme vital*, un fenomen segons el qual els infants tendeixen a respondre més positivament que les persones adultes quan se'ls pregunta sobre el seu benestar. I és aquest biaix el que fa que siguin necessàries

19. El vídeo de la presentació està disponible a l'enllaç següent: https://www.youtube.com/watch?v=3gCnJfxIU5M

20. http://institutinfancia.cat/noticies/arrenca-el-grup-altaveu-de-nens-i-nenes-per-obrir-dialegs-al-voltant-de-lagenda-dels-infants/

21. http://institutinfancia.cat/noticies/jornada-de-debat-sobre-la-infancia-i-ladolescencia-amb-noves-diagnosis-i-retorn-de-lagenda-dels-infants/

22. Les fotografies de la jornada es poden consultar a l'enllaç següent: https://www.flickr.com/photos/barcelona_cat/sets/72157703823564455

23. http://institutinfancia.cat/noticies/el-grup-altaveu-presenta-i-treballa-lagenda-dels-infants-amb-el-consell-municipal-de-benestar-social-i-lacord-ciutada-per-una-barcelona-inclusiva/

24. http://institutinfancia.cat/mediateca/poster-les-11-demandes-de-lagenda-dels-infants/

25. http://institutinfancia.cat/mediateca/informe-parlen-els-nens-i-nenes-el-benestar-subjectiu-de-la-infancia-a-barcelona/

unes "orelles especials" a l'hora d'escoltar i interpretar el que ens diuen. El biaix de l'optimisme vital justifica que la mitjana de satisfacció amb la vida en global dels infants de 10 a 12 anys de Barcelona sigui de 9 sobre 10 (un resultat coherent amb el d'altres països on s'ha utilitzat la mateixa enquesta).

Aquest biaix ens alerta del risc de caure en una interpretació errònia de les dades, segons la qual, en la infància, "tot està bé". És per aquest motiu que duem a terme una anàlisi específica dels infants que no estan prou satisfets: s'identifiquen els infants que expressen no estar prou satisfets (agrupant les valoracions de "gens", "poc" i "bastant") i, després, entre el grup d'infants "no prou satisfets", s'identifiquen els que es mostren poc o gens satisfets. Atès que és una valoració poc habitual entre els infants, quan es dona, pot estar indicant un malestar important i la necessitat de desplegar actuacions prioritàries.

Segona premissa: Tots els àmbits del benestar estan interrelacionats i els canvis en un àmbit impacten sobre els altres. Tot i que presentem els resultats sobre el benestar subjectiu dels infants de manera segmentada (d'una banda, la satisfacció amb la vida globalment i, de l'altra, la satisfacció en 5 àmbits de la vida), sabem que el benestar no es pot entendre en compartiments estancs, ni mesurar amb indicadors únics. Entenem el benestar des d'una perspectiva integral en què els diversos entorns de la vida dels infants s'interrelacionen i les vivències en alguns dels contextos impacten i condicionen la resta.
Per exemple, la millora de la percepció d'autonomia personal fa que l'infant se senti més satisfet amb la seva seguretat i com l'escolten els adults. A més, els infants que perceben que "els seus pares els escolten i tenen en compte el que diuen" es mostren més satisfets amb la seva vida escolar en general, així com els infants que consideren que "els seus amics solen tractar-los bé" se senten més segurs a l'escola. També és destacable que els que consideren que "al barri on viuen tenen llibertat suficient per fer el que volen" estan més satisfets amb la quantitat de temps lliure i el seu ús.

3.2. Deu troballes sobre el benestar dels infants

1. Tot i els nivells satisfactoris de benestar manifestats pels nens i nenes de 10 a 12 anys de Barcelona, hi ha amplis marges de millora en la satisfacció amb la seva vida en global i diferents aspectes de la seva vida
A Barcelona, 3 de cada 10 infants de 10 a 12 anys manifesten que no estan prou satisfets amb la seva vida en global. Dins del 31% d'infants no prou satisfets, s'inclou el 8% que es declara poc o gens satisfet amb la seva vida globalment i el 23% que ho està bastant, però no suficientment.

Gràfic 1. Satisfacció global amb la vida dels infants de 10-12 anys. Barcelona, 2017

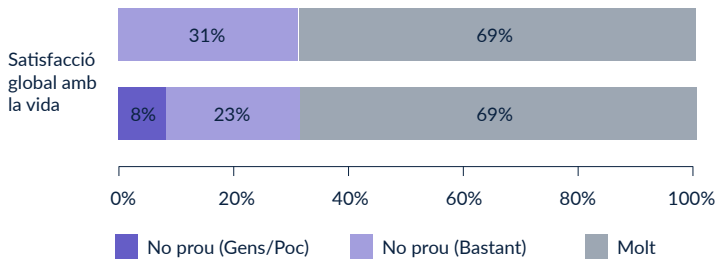

Font: Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona, 2017, Ajuntament de Barcelona.

Dels 15 aspectes de la vida analitzats, els més mal valorats i en els quals els infants es mostren no prou satisfets són la quantitat de temps lliure disponible (53% no prou satisfets), la llibertat que tenen (47%), la vida d'estudiant (42%), l'ús del seu temps (40%) i l'escolta adulta (38%).

Gràfic 2. Satisfacció amb diferents aspectes de la vida dels infants de 10-12 anys (ordenació de menor a major satisfacció). Barcelona, 2017

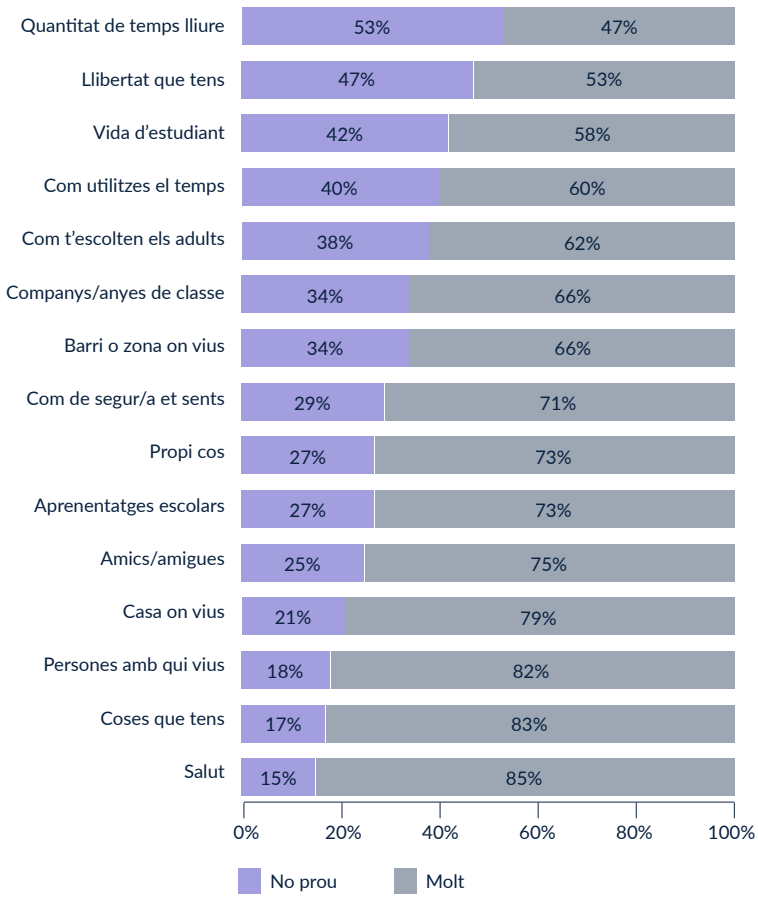

Font: Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona, 2017, Ajuntament de Barcelona.

2. Es corrobora l'impacte negatiu de determinades condicions de vida en el benestar dels infants

Es corrobora l'impacte negatiu en el benestar subjectiu dels infants de determinades circumstàncies o condicions de vida pròpies de l'estructura social, però no de totes les esperades. Impacten negativament: 1) viure en un nucli familiar amb una sola figura parental; 2) viure en barris de renda baixa o en circumstàncies de privació material, i 3) percebre dificultats físiques, d'aprenentatge o per algun tipus de malaltia crònica. Aquests resultats posen de manifest la necessitat d'apostar més decididament per polítiques d'equitat i inclusió per tal de minimitzar els efectes negatius de determinades circumstàncies vitals en les vides dels infants.

Contràriament al que s'esperava, no es demostra que el sexe dels infants impacti negativament en la seva satisfacció amb la vida en global. Ara bé, sí que impacta en determinats aspectes de les seves vides: les nenes estan menys satisfetes que els nens amb el seu cos, les amistats que tenen i la seva percepció personal de seguretat, mentre que els nens es mostren menys satisfets que les nenes amb la vida d'estudiant i els aprenentatges escolars.

Pel que fa a l'origen estranger dels pares o mares, només podem afirmar que tendeix a condicionar negativament la satisfacció amb la vida dels seus fills i filles. Els impactes negatius s'aprecien en aspectes concrets de les seves vides: es mostren menys satisfets amb els companys i companyes de classe i les amistats, l'escolta adulta, la casa on viuen i, sobretot, les coses que tenen.

Gràfic 3. Satisfacció global amb la vida dels infants de 10-12 anys segons condicions de vida. Barcelona, 2017

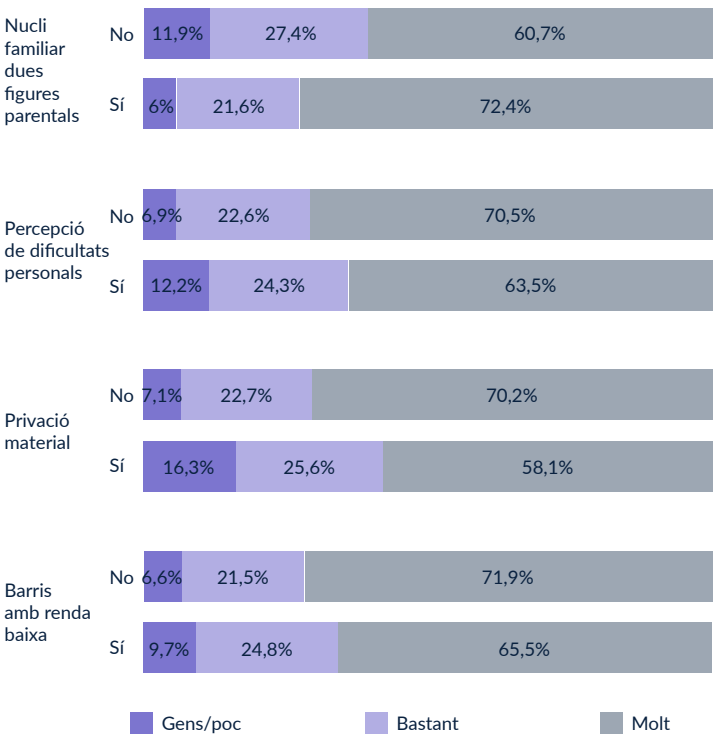

Font: Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona, 2017, Ajuntament de Barcelona.

3. Descobrim la rellevància de viure determinades experiències durant la infantesa i com impacten de manera diferenciada sobre el benestar dels nens i les nenes

L'anàlisi ens mostra que viure determinades experiències en la infantesa té un paper fonamental en la percepció de benestar global de molts nens i nenes. Entre totes les experiències, n'hi ha sis que són especialment significatives per afavorir el benestar (o desafavorir-lo). Així, els nens i les nenes es mostren significativament més satisfets amb les seves vides quan: 1) s'ho passen bé amb la seva família; 2) consideren que tenen suficients amics i amigues; 3) senten que els seus pares o mares els donen llibertat; 4) se senten segurs a l'escola,; 5) poden relaxar-se, parlar o passar-ho bé amb la família, i 6) juguen o passen temps a l'aire lliure.

4. No és possible "prototipar" com són els infants que es mostren gens o poc satisfets amb la vida en global, però sí identificar condicions i experiències que afavoreixen o desafavoreixen el benestar

La recerca posa sobre la taula la importància de considerar tant l'impacte de les condicions de vida de partida com de viure determinades experiències durant la infantesa, però no és possible "prototipar" com són el 8% d'infants que es manifesten gens o poc satisfets amb la seva vida perquè, entre ells, es donen una gran diversitat de perfils i circumstàncies.

Així, els infants que diuen que estan gens o poc satisfets amb les seves vides no són un *determinat tipus d'infants*, sinó infants que, *amb més probabilitat que d'altres*, patiran els efectes de condicions de vida que s'ha demostrat que són nocives per al benestar infantil, o infants mancats de vivències que s'ha evidenciat que són rellevants per afavorir-lo.

5. Autoestima, salut i temps lliure són tres elements clau perquè els nens i les nenes es mostrin satisfets en l'àmbit personal de la seva vida

Els infants subratllen la importància de sentir-se bé amb si mateixos per estar satisfets amb la vida, així com la

Gràfic 4. Satisfacció global amb la vida dels infants de 10-12 anys segons experiències significatives. Barcelona, 2017

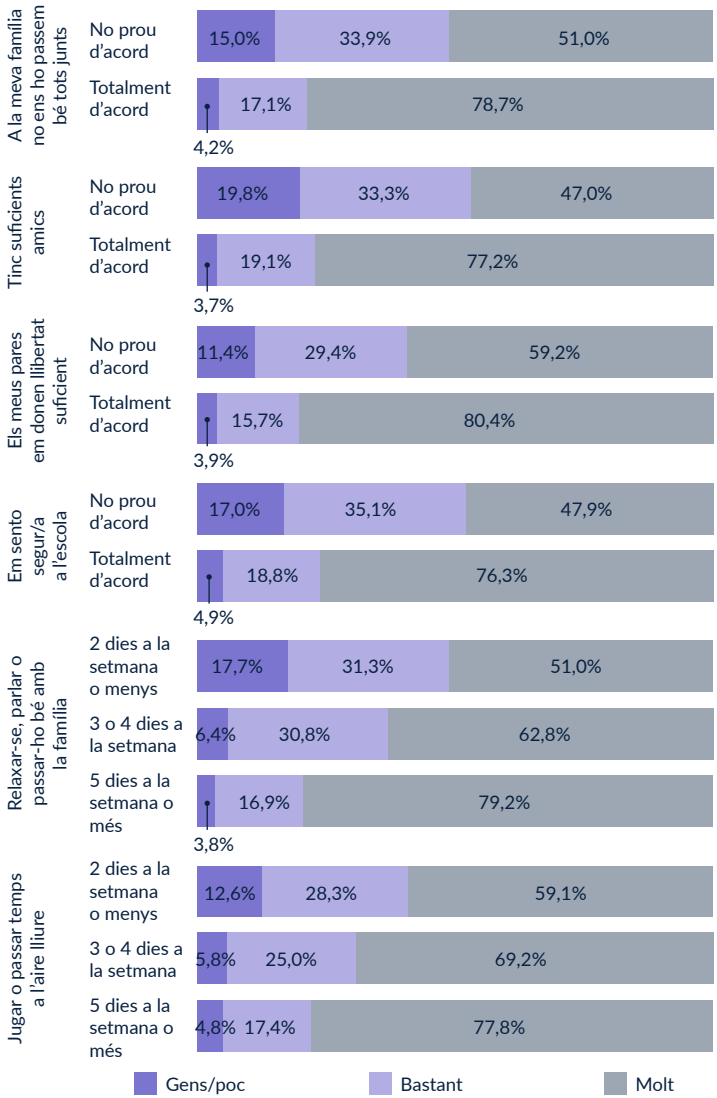

Font: Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona, 2017, Ajuntament de Barcelona.

importància de rebre suports del seu entorn quan se senten tristos o decaiguts. El 27% dels infants no estan prou satisfets amb el seu cos (les nenes s'hi mostren menys satisfetes) i ho atribueixen a la imposició d'uns cànons de bellesa pels quals les nenes se senten més pressionades que els nens. "Hi havia una part de l'enquesta que et preguntava sobre el teu cos i hi ha noies que es senten malament amb el seu cos i a les revistes surt que hem de ser espectaculars i no ho som. Hi ha noies que es fixen tant en el seu cos que ho acaben passant malament", diu la Georgina, de Sant Andreu.

Pel que fa a la salut, és l'àmbit més ben valorat pels infants i el 85% s'hi manifesta molt satisfet. Els condicionants que més minven la satisfacció amb la salut són l'existència d'alguna dificultat personal (física, d'aprenentatge o per malaltia) i créixer en un context de privació material. Els principals problemes de salut manifestats tenen relació amb l'estrès (el 30% afirma sentir bastant o molt estrès) i les dificultats per dormir (31%). Ho atribueixen a la pressió pels estudis i l'excés de deures escolars. A més, per a una salut millor, diuen que calen hàbits saludables (descans, higiene...), activitat física i bona alimentació. Les dades corroboren que els infants que practiquen esports o fan activitat física freqüentment estan més satisfets amb la salut i el seu cos.

També cal prestar atenció a la satisfacció amb el seu temps lliure, ja que és l'aspecte menys ben valorat (el 53% no s'hi mostra prou satisfet). A banda de la baixa satisfacció amb la quantitat de temps disponible, el 40% no es mostra prou satisfet amb l'ús d'aquest temps. Els infants consideren que el temps d'estudi és excessiu i senten que els falta temps per al joc i les amistats. Les dades són eloqüents quan el

71% afirma que fa deures almenys 5 dies a la setmana i quan el 38% diu que no juga ni passa gaire temps a l'aire lliure. El 26% diu que es relaxa, parla o s'ho passa bé amb la seva família poc sovint, tot i que és una de les experiències que més impacta en el benestar dels infants. "Amb tots els deures, els nens quasi no tenim temps per jugar" o "Les extraescolars em treuen molt de temps, m'agradaria sortir i estar amb els amics", diuen el Pau de Nou Barris i la Carla de Sarrià - Sant Gervasi, respectivament.

6. Acompanyament i escolta adults, temps en família i llibertat: els tres elements clau perquè els nens i les nenes es mostrin satisfets amb el seu àmbit familiar

Els resultats globals de l'àmbit familiar són molt positius: el 87% dels infants estan totalment d'acord que hi ha persones a la seva família que es preocupen per ells i el 82% diu que se senten segurs a casa. Tanmateix, tenint en compte que l'entorn de cura és primordial, cal estar atents al fet que el 18% diu que no està prou satisfet amb les persones amb qui viu, i el 22% pensa que, en cas de tenir un problema, no rebrà el suport dels seus familiars. La recerca assenyala que els nens i les nenes que viuen amb un sol pare o mare (de famílies monoparentals, o que principalment viuen a un nucli amb un sol progenitor com a conseqüència de separacions parentals, entre altres situacions) es mostren menys satisfets amb la seva vida en global. Cal anar amb compte de no mal interpretar aquest resultat, atès que el que reflecteix no és la bondat de créixer en un entorn amb dos progenitors, sinó que alerta de la necessitat de reforçar les famílies amb un sol pare o mare amb recursos i suports adequats, ja que el problema no és d'estructura familiar, sinó de recursos (materials i no materials) per cobrir les necessitats dels infants.

Així, per exemple, el temps en família és més fàcil de proveir quan hi ha dos o més adults a la llar que quan hi ha un sol adult disponible per a l'infant. Només 6 de cada 10 nens i nenes parlen i es relaxen amb la seva família habitualment (almenys 5 dies a la setmana) i 3 de cada 10 diuen que no ho fan mai o només 1 o 2 dies a la setmana. Assenyalen la conciliació laboral i familiar dels seus pares o mares com a principal obstacle a aquest temps compartit, sobretot els infants de barris de renda baixa, amb pares i mares amb condicions laborals més precàries.

A més, la manera com les persones adultes escoltem els infants s'ha mostrat molt rellevant per al seu benestar. Tanmateix, 4 de cada 10 infants no estan prou satisfets amb l'escolta adulta. La seva percepció és que els adults no ens els prenem prou seriosament i que les seves opinions no es tenen prou en compte. "Els adults no t'escolten i sempre han de tenir la raó", diu la Paula, de Sant Andreu.

Finalment, parlen sobre el seu grau de llibertat. És el segon aspecte de la vida més mal valorat: el 47% dels nens i les nenes no estan prou satisfets amb el grau d'autonomia que els donen a casa, per exemple, per sortir amb les amistats a jugar al carrer, fet que atribueixen a un excés de sobreprotecció. Cal tenir en compte que jugar passant temps a l'aire lliure és una de les experiències que més impacten en el benestar dels infants. "Que els adults ens protegeixin està bé, però dins del límit de poder decidir nosaltres algunes coses", diuen nens i nenes de les Corts.

7. El benestar dels nens i les nenes en l'àmbit escolar no només es vincula als aprenentatges, sinó que són cabdals les relacions amb els companys, les amistats i

les i els mestres, així com sentir-se segurs a l'escola
Per als infants, l'escola és un espai de vida, no és només un espai d'aprenentatges. Els temps escolars, diversificar les formes d'aprenentatge i participar en les decisions a l'escola són factors que assenyalen com a importants per sentir-se bé a l'escola. El vessant relacional i de seguretat també és rellevant, fins al punt que és on es concentren més malestars. La diferència entre el 26% que no estan prou satisfets amb els aprenentatges escolars i el 42% que no ho estan prou amb la seva vida d'estudiant ens indica que la vida escolar va més enllà de l'adquisició de determinats coneixements.

Respecte als aprenentatges, els nens i les nenes diuen que se senten més satisfets quan treballen més amb ordinadors i menys amb llibres, duen a terme més activitats a l'aire lliure i fan activitats de tipus pràctic. A més, 7 de cada 10 infants perceben que no disposen de prou autonomia personal o capacitat de triar les activitats del seu entorn escolar. Pel que fa a les causes de les seves insatisfaccions, indiquen que els agradaria tenir espais per expressar els seus punts de vista sobre els horaris escolars o sobre la quantitat de deures. "Volem que els mestres i les mestres ens demanin l'opinió, per exemple com distribuir la classe", diuen nens i nenes de l'Eixample.

En relació amb els aspectes relacionals, 3 de cada 10 infants no estan prou satisfets amb els companys i les companyes de classe i 2 de cada 10 amb els amics i les amigues. Pel que fa al professorat, el 44% dels infants pensa que no els escolten prou ni es preocupen prou per ells, i el 37% que els i les mestres no els donarien suport en cas de tenir un problema. La presència de relacions conflictives i, a vegades, d'assetjament escolar, té un fort impacte negatiu per als infants que en són víctimes. L'assetjament és un fenomen grupal i molts infants senten que les situacions de violència tendeixen a banalitzar-se. Un 70% ha dit que al seu centre hi ha baralles almenys 1 dia a la setmana, i un 43% que els han deixat de banda almenys una vegada. Recordem que sentir-se segurs a l'escola és una de les 6 experiències que més contribueixen al benestar dels infants. "Si es porten malament amb tu tens com ànsia i et venen més malalties", diu el Marc, de Sants-Montjuïc.

La recerca també ens ha permès observar que els infants que assenyalen que tenen alguna dificultat personal (física, d'aprenentatge o per malaltia) estan menys satisfets amb tots els aspectes de l'entorn escolar (vida d'estudiant, aprenentatges escolars, relacions amb les amistats i companys/anyes de classe). Això ens indica la necessitat de preveure mesures de suport específiques per a aquests infants. "Hi ha nens que no els agrada la seva escola potser perquè els costa aprendre i es posen nerviosos", diu la Gisela, de Sant Martí.

8. Perquè els infants se sentin satisfets amb el barri i la ciutat, calen espais de joc on es puguin trobar amb altres nens i nenes, bones relacions de veïnatge, així com barris nets i segurs on es puguin desplaçar amb llibertat
Els infants de 10 a 12 anys de la ciutat de Barcelona ens han dit que un bon barri ha de ser tranquil (sinònim de *segur*), alegre (sinònim de *vida comunitària*), net i poc sorollós (sinònims de *saludable*). Des d'aquesta visió, 3 de cada 10 infants s'han manifestat poc satisfets amb el seu barri i 5 de cada 10 diuen que al barri on viuen no hi ha prou

espais de joc, sobretot els que viuen en barris on les rendes acostumen a ser baixes. Tot i ser una experiència principal per al benestar, el 38% diu que no juga ni passa prou temps a l'aire lliure. "Hi ha parcs, però són molt infantils i ens diuen que no podem entrar perquè són per nens més petits. No hi ha parcs per a nosaltres", diu l'Arnau, d'Horta-Guinardó.

Quant a les relacions veïnals, diuen que s'ho passen bé quan hi ha vida al barri, ja que valoren positivament que els veïns i les veïnes es coneguin, així com trobar-se amb altres nens i nenes al carrer amb qui poder jugar. Per contra, 7 de cada 10 infants creuen que els adults del barri on viuen no els escolten prou, i 6 de cada 10 consideren que no són prou amables amb ells. "És important estimar el teu barri. El teu barri és com si fos casa teva, és important que t'hi sentis com si fos teu", diu l'Emma, de Gràcia.

Finalment, prop de la meitat dels infants (49%) no se senten prou segurs quan es desplacen pel barri on viuen, una qüestió que preocupa més a les nenes i els infants que viuen en barris on les rendes acostumen a ser baixes. Hi ha un clam unànime entre els infants per demanar menys cotxes al carrer, una qüestió que relacionen no només amb la reducció de la contaminació, sinó també amb la seva seguretat i la possibilitat d'anar sols pel carrer. "No m'ha agradat que em preguntin si em sento segur quan passo pel barri on visc, perquè a vegades hi ha baralles", diu l'Àlex, de Ciutat Vella.

9. Els nens i les nenes de 10 a 12 anys de Barcelona són conscients de l'existència de desigualtats socials, dels diferents rols de gènere i de les dificultats més grans a què s'han d'enfrontar els infants amb pares o mares nascuts a l'estranger

Els nens i les nenes evidencien conèixer els impactes negatius de les desigualtats socials que caracteritzen la nostra societat i manifesten que tenir una casa i disposar dels béns necessaris per viure són condicions imprescindibles per al benestar de qualsevol infant. Tot i que la gran majoria d'infants estan satisfets amb la casa on viuen (83%) i les coses que tenen (79%), un 22% es preocupa sempre o sovint pels diners de la seva família, sobretot els infants que viuen en barris on les rendes acostumen a ser baixes. Així mateix, els infants que viuen en barris de rendes baixes i els que pateixen privacions materials es mostren menys satisfets amb la seva vida en general.

En perspectiva de gènere, els infants perceben que són educats i educades en uns rols diferenciats que consideren injustos, en la mesura que condicionen el que s'espera d'ells i elles en funció de si són nen o nena. Com ja hem assenyalat anteriorment, tot i que la variable sexe no condiciona estadísticament la seva satisfacció amb la vida en global, sí que s'han constatat diferències rellevants en aspectes concrets de la vida segons si són nens o nenes (troballa 2).

L'impacte en el benestar per raó d'origen dels pares o mares no es pot observar amb suficient profunditat, però hi ha prou evidència per vincular-lo amb una satisfacció inferior amb la vida en global i amb aspectes concrets de la vida (troballa 2). Trobem la diferència més important en la satisfacció amb les coses que tenen: entre els menys satisfets, un 64% té pares o mares d'origen estranger, i el 36% pares o mares autòctones.

En la recerca qualitativa, els infants es mostraven molt d'acord amb el fet que l'origen estranger dels pares o mares d'un nen o nena pot ser motiu de discriminació en determinades circumstàncies de la vida quotidiana.

10. Com més satisfacció hi ha amb la vida en global durant la infància, més felicitat, més optimisme i millors expectatives de futur es tenen

Els infants satisfets amb la vida en global també se senten feliços (86%) i optimistes (87%), i, a més, expressen millors expectatives envers el seu futur (75%). En contrast, els nens i les nenes amb baixa satisfacció amb la vida tenen 3 vegades menys probabilitats d'expressar bones expectatives de futur (només el 23% ho fan). Tot i la forta vinculació, no és una relació directa, ja que un 25% d'infants no perceben unes expectatives de futur gaire satisfactòries, malgrat que es mostrin molt satisfets amb la seva vida en global. Les condicions materials, la seguretat, la satisfacció amb el propi cos i sentir-se escoltats per les persones adultes són els aspectes que més es relacionen amb la configuració de millors o pitjors expectatives de vida dels nens i les nenes.

En el marc dels tallers participatius, els nens i les nenes valoren que el fet que el 31% dels infants expressin que no estan prou satisfets amb la seva vida és un mal resultat i reclamen de manera unànime que el 100% puguin sentir-se molt satisfets amb la seva vida. Afavorir millors condicions perquè tots i cada un dels nens i nenes de la ciutat es mostrin molt satisfets amb la vida revertiria en el seu benestar present. Tindríem infants més feliços, més optimistes i amb millors expectatives envers el seu futur. De retruc, tindríem també un futur millor per al conjunt de la ciutadania.

4. I, finalment, com pensen els nens i les nenes de 10 a 12 anys de Barcelona que podem millorar el seu benestar?

Els infants de la ciutat no només ens han dit com estaven, sinó que també ens han indicat com ho hem de fer perquè estiguin millor. Han posat sobre la taula 5.000 propostes que ha calgut sintetitzar per poder veure-hi clar. Com hem explicat anteriorment, l'"Agenda dels infants" recull la síntesi de les demandes que els infants fan a la societat, així com les propostes per convertir tot allò que no els va bé o les seves preocupacions en espais de benestar. A continuació, se'n poden llegir les propostes principals agrupades per àmbits:

Àmbit personal:

- Aconseguint que les persones adultes els ajudin a promoure la seva autoestima i acceptar millor el propi cos.
- Posant més èmfasi a ensenyar-los a cuidar-se millor i tenir hàbits saludables.
- Facilitant més temps per poder-se relaxar, parlar i passar-ho bé en família.
- Afavorint que dediquin menys temps d'estudi fora de l'escola i que disposin de més temps per jugar i estar amb els amics i les amigues.

Àmbit familiar:

- Tenint més temps per estar, compartir i gaudir amb la família.
- Sentint-se més segurs i segures, percebent que rebran el suport de la seva família en cas de tenir un problema.
- Tenint més escolta per part de les persones adultes del seu entorn familiar i sentint que es prenen seriosament el que diuen.

- Ampliant els marges de llibertat i autonomia que els donen els seus pares o mares, i sentint que aquests tenen més confiança en les seves capacitats.

Àmbit escolar:

– Tenint més marge de participació en les decisions de l'escola i diversificant les maneres d'aprendre.
– Sentint-se més segurs i segures al seu centre educatiu, percebent que rebran el suport del professorat en cas de tenir un problema.
– Amb mesures per prevenir el bullying i lluitar-hi decididament si es produeix.

Àmbit de barri:

– Fent més vida al carrer, més activitats a l'aire lliure i amb les persones del barri.
– Sabent que rebran el suport dels seus veïns i veïnes en cas de tenir un problema i promovent l'amabilitat de les persones adultes del barri.
– Disposant de més i millors espais adequats a les seves necessitats de trobada i de joc amb altres nens i nenes. Sentint-se més segurs i segures quan es desplacen i quan juguen al barri.
– Podent-se moure en una ciutat més verda, més tranquil·la, més neta i lliure de contaminació.

Àmbit social i cultural:

– Aconseguint que tots els nens i nenes tinguin el que necessiten per créixer a la ciutat.
– Facilitant que prenguin consciència de les coses que tenen i que els donin més valor.

En resum

Malgrat que no hi ha una fórmula màgica o matemàtica per garantir el benestar dels infants, el "Parlen els nens i nenes" ha permès aportar molta llum (en forma de coneixement inèdit —quantitatiu i qualitatiu— sobre el benestar infantil) sobre com fer que els nens i les nenes de Barcelona visquin i creixin millor. El "Parlen" ha permès identificar no només amb quins aspectes de la seva vida els infants de la ciutat estan més o menys satisfets, sinó també quins són els marges de millora en el benestar o quines són les condicions de vida i les experiències durant la infantesa que l'afavoreixen o desafavoreixen. Així mateix, també ha permès conèixer com es correlaciona la satisfacció global amb la vida amb la felicitat, l'optimisme o les expectatives de futur.

La diagnosi és només el primer pas per definir actuacions de millora; així que tot aquest coneixement (que se centra en com els infants perceben la seva salut i com se senten amb ells mateixos, la família, la llar on viuen, les amistats, l'escola, les activitats que fan durant el seu temps lliure o el barri on viuen) és molt valuós. Però aquesta no és l'única aportació del programa. A més de generar tot aquest coneixement, el "Parlen" ha demostrat que és possible fer-ho partint del dret dels infants a ser escoltats i, sobretot, ha evidenciat que és possible fer-ho reconeixent la capacitat de nens i nenes de ser informants clau (fase 1 del programa: enquesta), la seva capacitat de ser copartícips en la interpretació de dades i de formular propostes de millora rellevants (fase 2: tallers d'anàlisi i propostes), i, també, la seva capacitat de fer-les arribar i debatre-les amb representants polítics i socials de la ciutat en primera persona (fase 3: diàlegs a partir de l'"Agenda dels infants").

El reconeixement d'aquesta doble vàlua del programa (oportunitat de participació i font de coneixement) des de múltiples agents públics, però també privats i d'iniciativa social, facilita que el programa es consolidi com una nova eina de coneixement amb caràcter permanent, emmarcada en l'Observatori 0-17 BCN[26], que aporta dades, diagnosi i evidència per orientar les polítiques públiques d'infància i fer que Barcelona esdevingui una ciutat cada cop millor perquè hi visqui la infància i l'adolescència.

Agraïments

Volem agrair a Maria Truñó, actual comissionada d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, el seu rol clau en el "Parlen els nens i nenes" com a directora de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona durant els primers anys del programa (2016-2019). També volem agrair les aportacions inestimables de les persones del grup motor: Francesc Íñiguez i Maribel Jiménez, en representació del Consorci d'Educació de Barcelona; Àngels Cadena i Eugeni Torres, en representació de les direccions de centres d'educació primària de Barcelona; Pep Villarreal, Pep Gómez, Sergi Martí, Maribel del Moral, Carles Gil i Clàudia Raya, en representació de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona; Manel Punsoda, en representació de l'Àrea de Drets de Ciutadania i Participació, i Joan Coma i Pilar Lleonart, en representació de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona. Finalment, volem expressar el nostre reconeixement més sincer a tots els nens i nenes i totes les persones que han fet possible el programa.

26. https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/content/observatori-0-17-bcn

Bibliografia

CASAS, F. (2011). "Subjective social indicators and child and adolescent well-being". *Child Indicators Research*, núm. 4, p. 555-575.

CASAS, F.; BELLO, A.; GONZÁLEZ, M.; ALIGUÉ, M.; BERTRÁN, I.; MONTSERRAT, C.; VON BREDOW, M. [*et al.*] (2012). *Calidad de vida y bienestar infantil subjetivo en España*. Madrid: UNICEF Espanya.

BUREAU INTERNACIONAL CATHOLIQUE DE L'ENFANCE (BICE) i COMISSIÓ DE LA INFÀNCIA DE JUSTÍCIA I PAU. *20 anys de Convenció: la infància al món: 2009, vintè aniversari de la Convenció sobre els Drets de l'Infant* (2009). Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Direcció de Serveis de Drets Civils.

DINISMAN, T.; REES, G. (2014). *Children's Worlds: Findings from the first wave of data collection*. York, UK: Children's Worlds.

GARBARINO, J. (2014). "Ecological Perspective on Child Well-Being". A: Ben-Arieh, A.; Casas, F.; Frones, I.; Korbin, J. E. (ed.). *Handbook of Child Well-Being: Theories, Methods and* Policies in Global *Perspective*. Dordrecht: Springer Science + Business Media, p. 1365-1384.

GRAHAM, A.; POWELL, M.; TAYLOR, N.; ANDERSON, D.; FITZGERALD, R. (2013). *Investigación* ética *con niños*. Florencia: Centro de Investigaciones de UNICEF- Innocenti

REES, G.; MAIN, G. (2015). *Children's views on their lives and well-being in 15 countries: A report on the Children's Worlds survey, 2013-14*. York, UK: Children's Worlds.

Es pot consultar bibliografia del "Parlen els nens i nenes, el benestar subjectiu de la infància a Barcelona", INSTITUT INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA DE BARCELONA, IIAB-IERMB i Ajuntament de Barcelona, 2019, a l'enllaç següent: http://institutinfancia.cat/mediateca/informe-parlen-els-nens-i-nenes-el-benestar-subjectiu-de-la-infancia-a-barcelona/

Oportunitats educatives de la infància i l'adolescència:

informes per basar les polítiques públiques en evidències

Maria Truñó[1]

Paraules clau: equitat, oportunitats educatives, reptes educatius, desigualtats

Aquest article posa en relleu les mancances existents pel que fa a la informació i a les dades sobre la realitat de les oportunitats educatives a la ciutat de Barcelona; primer per a l'etapa infantil no universal ni obligatòria, segon per a la franja de P3 a 4t d'ESO, tercer per a l'etapa postobligatòria, i finalment, per a l'educació més enllà del temps escolar que es desenvolupa en activitats extraescolars esportives, artístiques, caus i esplais, entorns socioeducatius, o durant les vacances d'estiu. El text mostra com els dos informes sobre les oportunitats educatives de Barcelona elaborats per a l'Ajuntament per part de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona – Institut Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) han contribuït a omplir aquest buit d'informació pública i han situat així la ciutat en una posició millor per obrir debats, compartir reptes i desplegar polítiques educatives més robustes i més ben informades.

Fins fa ben poc Barcelona no disposava d'una eina periòdica per radiografiar la situació de l'educació a la ciutat que fos útil per sistematitzar i analitzar amb rigor les dades disponibles, i fer-ne seguiment, tot identificant reptes i experiències rellevants. L'àmbit de la salut sí que té una llarga i robusta tradició d'informes sobre la situació de la salut a la ciutat: des del 1983, anualment, l'Agència de Salut Pública de Barcelona elabora i publica l'informe "La salut a Barcelona" en què presenta l'estat de la situació i fa seguiment dels principals indicadors en salut a la ciutat en el marc dels determinants de l'entorn socioeconòmic i físic.

1. Comissionada d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona (des d'agost del 2019) i directora de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (d'octubre del 2015 a juliol del 2019).

Davant d'aquest buit, l'any 2016 l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona va fer un encàrrec en aquest sentit a l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB), un ens públic dedicat al coneixement per millorar polítiques que afecten la infància.

Com a directora de l'IIAB vaig dirigir el primer informe "Oportunitats educatives a Barcelona" del 2016, en l'elaboració del qual va participar un equip investigador compost per Elena Sintes, Sheila González i Albert Sánchez-Gelabert, i el segon informe "Oportunitats educatives de la infància i l'adolescència a Barcelona 2018-2019" amb Alba Castejón i Adrián Zancajo[2]. També hi va participar un comitè assessor de persones expertes de l'àmbit de la recerca que vetllava per la qualitat dels enfocaments i les anàlisis. Estem a l'inici, doncs, d'una sèrie de recerques que esperem que tinguin un llarg recorregut i es consolidin, com en l'àmbit de la salut.

Aquestes dades i anàlisis que recullen els dos informes d'oportunitats educatives a Barcelona volen servir per radiografiar la situació de l'educació en la infància i l'adolescència (0-17 anys) partint d'indicadors, així com identificar i dimensionar els principals reptes de les polítiques educatives a la ciutat de Barcelona. I, més enllà de la generació de coneixement, volen també ser informes útils per al canvi i la millora i, per tant, volen enriquir debats informats, així com afavorir que les decisions de política pública es prenguin a partir d'evidències i que vagin orientades cap el gran objectiu de l'equitat educativa.

L'educació no és una política pública més, és una política vertebral en una societat que necessita tota mena de capacitats per resoldre problemes i millorar la vida de les persones. El seu potencial predistributiu i de millora de l'equitat i la cohesió social és inqüestionable, i és per això que cal enfocar-la cap aquí. Alhora, l'educació afecta enormement el benestar i les vides dels infants i adolescents, ja que tots i totes passen a l'escola bressol, a l'escola i a l'institut molt temps en una etapa clau i on viuen experiències vitals molt importants que també els condicionen les seves trajectòries vitals. En aquest sentit, l'educació no només hauria d'interessar en el cas de tenir fills, filles, nets, netes, sinó que hauria de ser un tema polític rellevant per al conjunt de la ciutat, atès el seu caràcter emancipador i transformador de la societat.

Més enllà del propòsit d'analitzar la situació de les oportunitats educatives de la infància i l'adolescència a la ciutat de Barcelona posant un focus especial en l'equitat educativa, cal subratllar quatre punts forts d'aquests informes: en primer lloc, abasten les oportunitats educatives en un sentit ampli, des de la primera infància, passant per l'etapa universal i obligatòria de P3 a 4t d'ESO, fins a la secundària postobligatòria i les oportunitats educatives més enllà del temps escolar. En segon lloc, analitzen la situació a escala de ciutat i també amb desagregació als deu districtes per tal de capturar disparitats i similituds territorials. En tercer lloc, plantegen una fotografia fixa i, alhora, una evolució temporal dels

2. L'informe del 2016-2017 es pot descarregar a l'enllaç següent: http://institutinfancia.cat/mediateca/informe-oportunitats-educatives-barcelona-2016/. I el del 2018-2019 es pot descarregar en aquest enllaç: http://institutinfancia.cat/mediateca/informe-oportunitats-educatives-de-la-infancia-i-ladolescencia-a-barcelona-2018-2019/

principals indicadors. Finalment, en darrer lloc, els informes també combinen l'anàlisi de les darreres dades estadístiques consolidades (amb les limitacions vinculades a l'escassetat i amb la voluntat de treballar conjuntament per millorar en la gestió del coneixement) amb anàlisis qualitatives d'experiències rellevants enfocades a treballar en els reptes identificats.

1. Principals reptes en les polítiques educatives a la ciutat

1.1 Petita infància: reforçar i diversificar l'oferta pública d'educació i criança i mobilitzar perfils socials menys presents

Tenim evidències suficients per assegurar que el primer cicle d'educació infantil hauria de ser reconegut com a etapa educativa estratègica i tendir a ampliar la seva oferta pública cap a la universalització i diversificació tenint en compte els diferents nivells de l'Administració pública. Ara bé, la realitat barcelonina dista d'aquest horitzó: el 44,3% d'infants de 0 a 2 anys estan escolaritzats en escoles bressol municipals (EBM) o llars d'infants privades i es confirma la tendència creixent d'aquesta taxa, que és superior a la catalana (38,2%). Tanmateix, persisteixen importants disparitats territorials, i els districtes de menor renda escolaritzen significativament menys: a les Corts o Sarrià - Sant Gervasi es duplica la taxa d'escolarització 0-2 de Ciutat Vella.

Davant d'aquesta desigualtat, si mirem específicament l'oferta pública en la xarxa d'EBM, veiem que tan sols atén el 20% dels infants menors de tres anys de la ciutat (mentre que les llars d'infants privades n'atenen un 24%).

Gràfic 1. Taxa d'escolarització d'infants 0-2 anys per territori (%). Curs 2017-2018

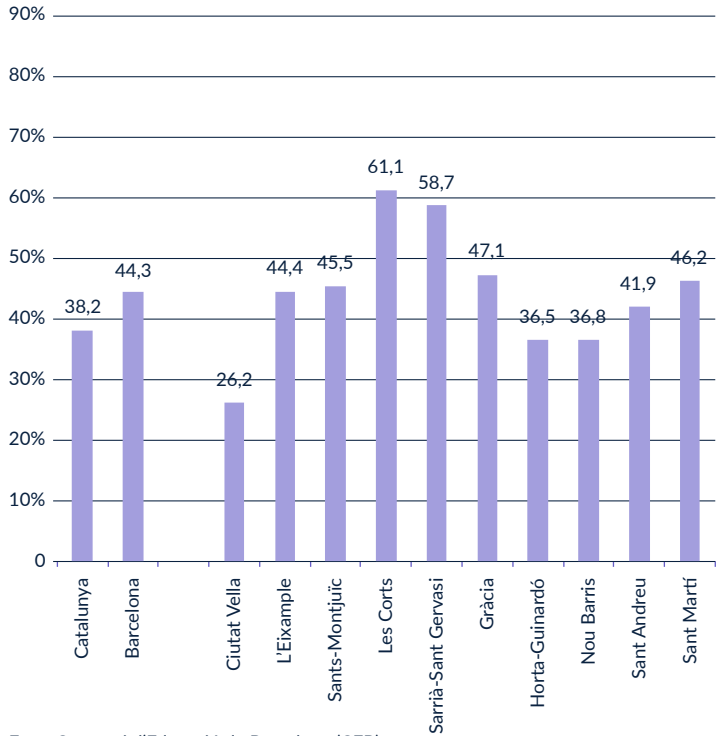

Font: Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).

En aquest escenari és pertinent que com a servei públic escàs (només absorbeix el 54% de la demanda), costós (i pendent de cofinançament de la Generalitat) i molt valuós socialment, reforcem el seu paper clau per reduir desigualtats educatives (més enllà de ser concebut com un dispositiu per a la conciliació laboral). En aquest sentit, és important tenir en compte el creixement de l'oferta pública amb la xarxa d'EBM allà on hi ha més necessitats socioeconòmiques i taxes d'escolarització més baixes, i cuidar, alhora, la barreja de perfils socials als centres.

Un dels reptes principals, doncs, és arribar als públics tradicionalment absents en l'educació infantil de primer cicle, precisament perquè és en aquests sectors socials on hi ha més evidències dels impactes positius en les seves trajectòries educatives i, per tant, en la cohesió social.

En aquesta mateixa direcció, la introducció de la tarifació social a les EBM (a partir del curs 2017-2018), com a mesura d'assequibilitat econòmica, pretenia reduir els obstacles econòmics del preu públic fix en l'accés a aquest servei educatiu per tal d'afavorir una major escolarització dels infants de famílies més desafavorides socialment i menys presents. Una dada il·lustrativa en aquest sentit és que els infants estrangers de la ciutat estan 3,5 vegades menys escolaritzats en l'etapa 0-2 que els autòctons.

1.2. De P3 a 4t d'ESO: increment d'oferta i demanda en centres públics i segregació escolar

En aquestes etapes d'educació universal i obligatòria s'escolaritzen a la ciutat prop de 180.000 infants i adolescents d'entre els 3 i els 16 anys. Amb les darreres dades, es consolida el canvi de tendència dels últims anys amb l'increment sostingut tant en la demanda de places públiques a P3 com en la matrícula en centres públics en tots els nivells. Alhora, s'identifica una sobreoferta de places concertades a P3, ja que de cada cinc places concertades ofertes, finalment una no es demana.

Tanmateix, el pes estructural del sector privat concertat continua sent molt superior a la ciutat respecte al conjunt de Catalunya: l'alumnat matriculat en centres públics en les tres etapes se situa per sota del 47% a Barcelona i per sobre del 63% a Catalunya. Com a mínim, assimilar el context barceloní al català revertint el dèficit històric de centres públics en les etapes universals i obligatòries, sobretot a l'ESO, és un dels principals reptes educatius de la ciutat.

D'altra banda, les dades analitzades confirmen la distribució desigual d'alumnat amb majors complexitats socials i, per tant, educatives: els centres concertats de Barcelona escolaritzen 2 vegades menys infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE), 3

Gràfic 2. Percentatge d'alumnat de 2n cicle d'educació infantil d'educació primària i d'ESO, segons titularitat. Curs 2017-2018

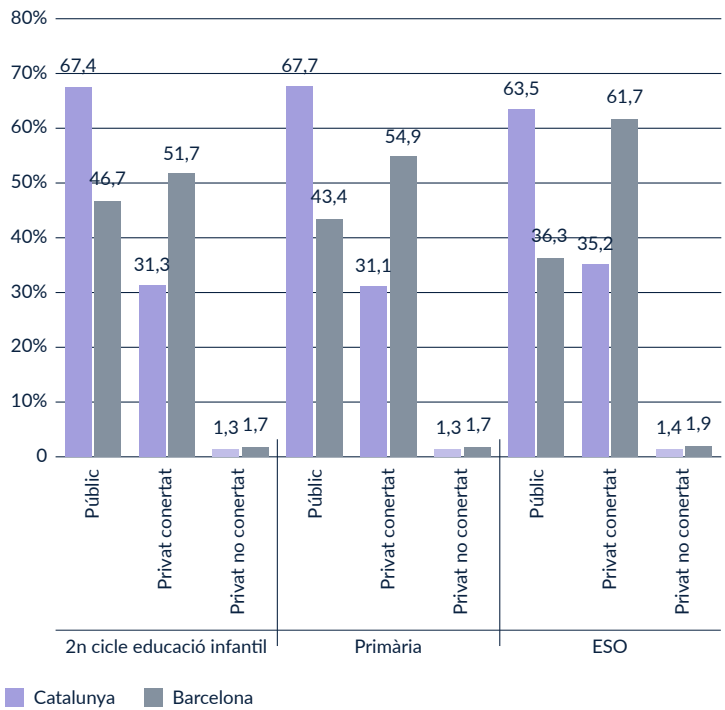

Font: Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

vegades menys infants estrangers i 4 vegades menys alumnes amb beques menjador que els públics. Per revertir aquesta realitat tant desigual entre els centres amb fons públics de la ciutat, des del curs 2019-2020 disposem d'una eina: el Pla de xoc contra la segregació, per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu. Aquest pla pioner, impulsat per l'Ajuntament en el marc del Consorci d'Educació de Barcelona, posa fil a l'agulla per fer front a la ciutat a aquest problema estructural del sistema educatiu, en línia amb el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya impulsat pel S**índic de** Greuges. Caldrà desenvolupar-lo a fons i avaluar-lo per assegurar que avança i assoleix els objectius d'una escolarització més equilibrada i de proximitat a partir de la corresponsabilitat entre centres amb fons públics en l'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

Respecte a la taxa de graduació a 4t d'ESO, Barcelona ha seguit una tendència ascendent fins al 91% actual, i se situa 4 punts per sobre de Catalunya (86,7%). Pel que fa a l'assoliment de competències bàsiques, cal destacar que ha disminuït un 25% la disparitat entre districtes a partir de la millora dels resultats a Ciutat Vella (en dos cursos ha passat del 35,5% al 29%), mentre que Sarrià - Sant Gervasi es manté en un 5%. Si bé caldrà corroborar la consolidació i l'abast d'aquests indicadors els propers anys, apunten en la bona direcció en un repte clau de la ciutat, recollit en l'Estratègia per a la inclusió social i la reducció de les desigualtats 2017-2027 de Barcelona: reduir la disparitat territorial en l'èxit educatiu de l'alumnat.

Tot i aquestes dades de tendència positiva, cal no oblidar que la fotografia té excessius contrastos: el percentatge de no assoliment de competències bàsiques en acabar l'ESO a Ciutat Vella continua sent 6 vegades superior que a Sarrià-Sant Gervasi. Per tant, calen grans esforços enfocats a reduir les desigualtats de resultats escolars a escala territorial, entre d'altres, a partir de la priorització de recursos segons perfils de l'alumnat que atén cada centre, en paral·lel a combatre la ja esmentada segregació escolar.

1.3. Secundària postobligatòria: abandonament i trajectòries educatives

En l'etapa secundària postobligatòria a Barcelona, el batxillerat continua sent l'opció escollida per 6 de cada 10 estudiants, per només 4 de cada 10 que trien cicles formatius de grau mitjà (CFGM). Tanmateix, és destacable el creixement sostingut dels alumnes matriculats a CFGM amb un 43% més des del curs 2006-2007. També cal subratllar l'increment d'oferta en centres públics: al curs 2019-2020 només resta un districte sense cap centre públic de formació professional (Sarrià - Sant Gervasi). Tot i les millores assenyalades, cal incrementar el nombre de centres i places públiques a l'etapa postobligatòria, sobretot en CFGM.

Novament, un tret diferencial de la ciutat en la secundària postobligatòria comparativament amb el conjunt de Catalunya és el gran pes del sector privat: la matrícula pública de Barcelona se situa uns 30 punts per sota de la catalana. Pel que fa a batxillerat, la matrícula pública només és majoritària en tres districtes: Sant Martí, Nou Barris i Sants-Montjuïc.

Prevenir l'abandonament prematur dels estudis, amb dispositius d'orientació educativa i una major oferta

Taula 1. Centres educatius de batxillerat i cicles formatius de grau mitjà (CFGM) (%), segons titularitat i districte. Curs 2017-2018.

	Batxillerat (%)			CFGM (%)		
	Públics	Privats	Privats concertats	Públics	Privats	Privats concertats
Catalunya	66,7	23,0	10,3	65,1	15,9	19,0
Barcelona	39,5	38,2	22,3	31,5	31,5	37,0
Ciutat Vella	60,0	0,0	40,0	44,4	0,0	55,6
L'Eixample	26,1	56,5	17,4	21,4	57,1	21,4
Sants-Montjuïc	66,7	8,3	25,0	30,0	50,0	20,0
Les Corts	27,3	54,5	18,2	20,0	40,0	40,0
Sarrià-Sant Gervasi	12,5	78,1	9,4	0,0	50,0	50,0
Gràcia	33,3	44,4	22,2	0,0	33,3	66,7
Horta-Guinardó	41,2	41,2	17,6	66,7	16,7	16,7
Nou Barris	66,7	6,7	26,7	42,9	0,0	57,1
Sant Andreu	33,3	8,3	58,3	0,0	40,0	60,0
Sant Martí	68,8	12,5	18,8	62,5	12,5	25,0

Font: Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

assequible, és un repte no només de ciutat, sinó europeu, ja que s'alinea amb la fita de l'Estratègia Europa 2020.
Cal continuar apostant per recursos de noves oportunitats per a aquells (sobretot són nois) que han abandonat el sistema educatiu prematurament per tal d'aconseguir que reprenguin el seu recorregut formatiu, com en el servei socioeducatiu municipal en fase pilot de l'Escola de Segones Oportunitats oberta el 2019 a la ciutat.
Persisteixen desigualtats i exclusions en el sistema educatiu, per la qual cosa cal millorar l'articulació, dispositius i suports per allargar les trajectòries formatives, tot afavorint una major participació de les noies en els CFGM i més presència d'alumnat estranger en el conjunt de la secundària postobligatòria.

2. Oportunitats educatives més enllà del temps escolar: diversitat d'agents, disparitat i manca d'articulació d'oferta, i desigualtats en l'accés segons perfils socials

Aquest és, sens dubte, l'àmbit en el qual es fa més difícil disposar d'una diagnosi acurada, fet que evidencia el camí que queda per recórrer en el reconeixement de les oportunitats educatives i els entorns d'aprenentatges més enllà de l'escola com a part fonamental dels drets a l'educació i al lleure. Les dades disponibles fins ara apunten clarament al fet que la cobertura de les activitats educatives fora de l'escola és molt dispar segons els àmbits: menys d'un 10% participa en associacions de lleure educatiu durant el curs, un 54% en activitats de la campanya de vacances d'estiu i un 70% en activitats de lleure esportiu setmanalment.

Gràfic 3. Taxes de participació en la campanya de vacances d'estiu i en associacions de lleure educatiu segons districtes. Curs 2016-2017

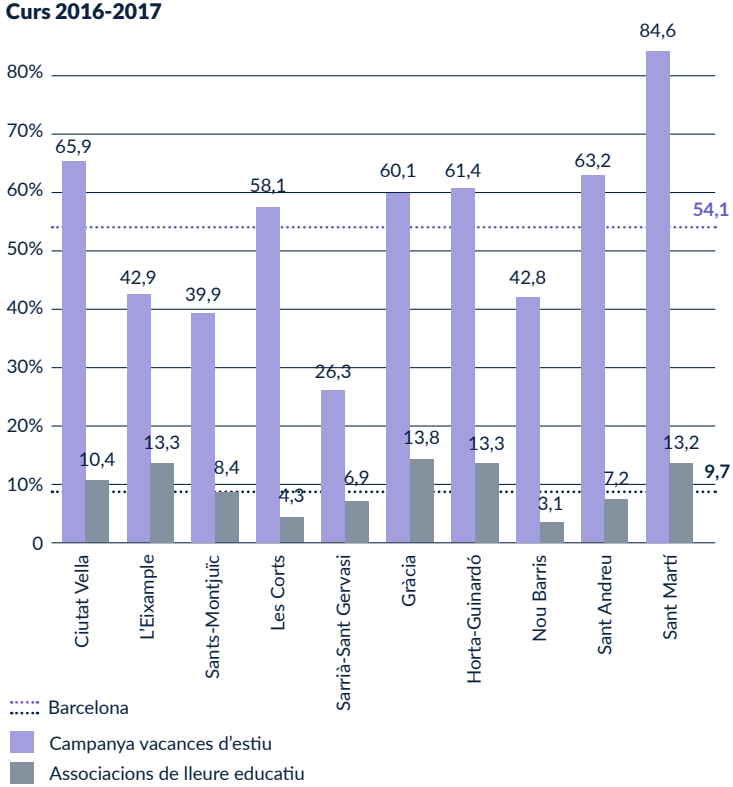

Font: Departament de Promoció de la Infància de l'Ajuntament de Barcelona i padró municipal.

Pel que fa als ajuts econòmics per a l'accés a aquestes activitats, sabem que el 8,4% dels infants i adolescents reben ajuts per a la pràctica esportiva fora de l'horari escolar i que el nombre d'aquestes beques s'ha multiplicat per 4 entre el 2014 i el 2017. Les activitats de lleure d'estiu de la campanya de vacances han duplicat els infants participants, i els ajuts municipals per accedir-hi gairebé s'han triplicat des de l'any 2013. D'altra banda, un terç dels 131 caus i esplais a la ciutat tenen més d'un 30% dels participants amb beca.

Malgrat tots els recursos invertits en els darrers anys, millorar l'equitat en l'accés a la diversitat d'activitats i entorns d'aprenentatges fora del temps escolar continua sent un repte cabdal amb factors no només econòmics, sinó també de dèficits territorials en l'oferta i de barreres socioculturals que allunyen certs perfils d'infants i joves d'aquestes oportunitats d'alt valor educatiu. Dues experiències rellevants de la ciutat analitzades en el darrer informe apunten a aquests reptes: el programa d'educació en el lleure Baobab, per estimular caus i esplais en els barris on no hi ha aquestes associacions (una vintena a la ciutat), o Instituts a Temps Complet, per facilitar l'accés a activitats en el temps de migdia i tarda a l'ESO en contextos de més complexitats socials.

Finalment, tenim molt marge de millora per consolidar la imprescindible recollida i anàlisi de dades suficients quantitatives, qualitatives i territorialitzades, que han de ser útils per comprendre més bé els problemes concrets de les diverses i desiguals realitats educatives a la ciutat i poder orientar les polítiques públiques perquè tinguin més impactes positius. I tant o més important que això és convèncer-nos col·lectivament i situar en el cor de les polítiques de la ciutat el que la recerca ja ha evidenciat: que la millora de la qualitat dels sistemes educatius passa inexorablement per reduir els nivells de desigualtats. Oportunitats educatives: més, millors i més ben repartides.

Ciutat jugable: conversa amb Emma Cortés

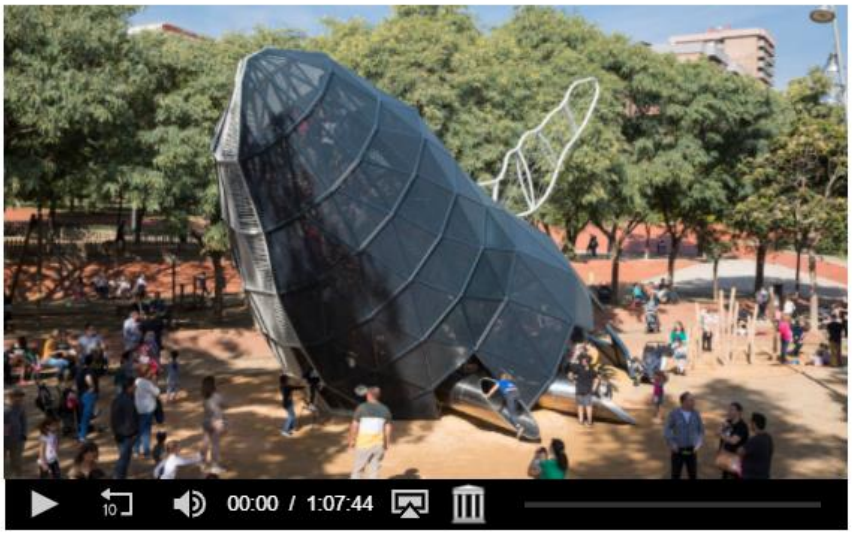

Parlem amb **Emma Cortés**, coordinadora de el projecte ***Ciutat jugable***, línia de treball de l'**Institut Infància i Adolescència** que tracta, entre altres assumptes, la planificació i el reforç d'una política de joc en l'espai públic a **Barcelona** i amb veïns i veïnes, gent gran i petits, dels **Blocs Florida**.

El projecte *Ciutat Jugable* s'até a les recomanacions del **Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides** quan diu que cal planificar les oportunitats de joc lliure, inclusiu i divers en la infància, cal incorporar les opinions i interessos dels nens i adolescents en el disseny dels espais lúdics, i cal retre comptes i analitzar els avenços per a l'exercici de el dret a jugar.